

PROJEKTU UN KVALITĀTES VADĪBA

DARBA TIRGUS ĪSTERMIŅA PROGNOZES

2014.GADA 2.PUSGADAM

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Rīga, 2014

Darba tirgus īstermiņa prognozes
2014.gada 2.pusgadam

Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātības” projekta „Nodarbinātības valsts aģentūras darba tirgus prognozēšanas un uzraudzības sistēmas attīstība” (Nr.1DP/1.3.1.7.0./09/IPIA/NVA/001) papildinājuma 1.3.1.7. aktivitātes „Darba tirgus pieprasījuma īstermiņa un ilgtermiņa prognozēšanas un uzraudzības sistēmas attīstība” projekta „Darba tirgus pētījumu metodikas izstrāde un pilnveide pētījumu sagatavošanai” (Nr. NVA 2011/5_ESF) pētījumu „Darba devēju aptauja” veica personu apvienība, kuru veido SIA „Projektu un kvalitātes vadība” un SIA „Attīstības projektu institūts”, pētnieku grupa:

projekta vadītāja - Evija Eglīte (maģistra grāds sociālajās zinātnēs);
projekta koordinatori – Māris Krūze; Jānis Briedis (maģistra grāds sociālajās zinātnēs);
pētnieks - Māris Brants (maģistra grāds socioloģijā).

Pētījuma izstrādē ir piedalīties Māris Brants (maģistra grāds sociālajās zinātnēs), Kārlis Purmalis (doktora grāds ekonomikā), Aleksejs Meļihovs (doktora grāds ekonomikā), Romāns Putāns (maģistra grāds sociālajās zinātnēs).

Pētījumu lauka darba veikšanu, pamatojoties uz Nodarbinātības valsts aģentūras atklātā konkursa „Datu ieguves pakalpojumi” (iepirkuma identifikācijas numurs NVA 2011/65_ESF) rezultātiem, nodrošināja SIA „Factum”.

Pētījums „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam” īstenots ar 85% Eiropas Savienības finansiālu atbalstu no Eiropas Sociālā fonda un 15% Latvijas valsts budžeta finansiālu atbalstu. Šeit paustais pētnieku grupas viedoklis nekādā gadījumā nav uzskatāms par Eiropas Kopienas vai Latvijas valsts viedokļa atspoguļojumu.

SIA Projektu un kvalitātes vadība

2014

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs	2
Attēlu un tabulu rādītājs	4
Terminu definīcijas un skaidrojumi	7
Saīsinājumu saraksts.....	11
Kopsavilkums	12
Ievads.....	13
1. Darba devēju aptaujas raksturojums.....	16
2. DARBA DEVĒJU APTAUJAS REZULTĀTI	24
2.1. UZŅĒMĒJDARBĪBAS SITUĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS	24
2.2. JAUNIZVEIDOJAMĀS DARBAVIETAS	36
2.3. LIKVIDĒJAMĀS DARBAVIETAS	51
2.4. DARBINIEKU NOMAIŅA.....	60
2.5. STARPĪBA STARP PLĀNOTAJĀM JAUNAJĀM UN LIKVIDĒJAMAJĀM DARBAVIETĀM	64
2.6. ILGSTOŠĀS VAKANCES	67
2.7. NEPIECIEŠAMĀS PAPILDU PRASMES	72
2.8. DARBA DEVĒJU APTAUJAS SECINĀJUMI UN IETEIKUMI.....	74
Darba devēju aptaujas rezultātu PIELIKUMI	78
3. Nozaru asociāciju interviju raksturojums	97
4. NOZARU ASOCIĀCIJU INTERVIJU REZULTĀTI	101
4.1. Intervija ar Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociāciju	101
4.2. Intervija ar Zemnieku Saeimu	104
4.3. Intervija ar Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociāciju	110
4.4. Intervija ar Latvijas Viesnīcu un restorānu asociāciju	113
4.5. Intervija ar Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju asociāciju	116
4.6. Intervija ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju	119
4.7. Intervija ar Latvijas Būvnieku asociāciju.....	123
4.8. Intervija ar Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociāciju	126
4.9. Intervija ar Auto asociāciju	128
4.10. Intervija ar Rīgas satiksmi.....	131
4.11. Intervija ar Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociāciju	134
4.12. Intervija ar Latvijas Grāmatvežu asociāciju.....	136
4.13. Intervija ar Latvijas Māsu asociāciju	139
4.14. NOZARU ASOCIĀCIJU INTERVIJU SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	141
Nozaru asociāciju interviju ziņojuma PIELIKUMI	145
5. DARBA TIRGUS ĪSTERMIŅA PROGNOZES 2014.gada 2.pusgadam.....	150

5.1. Prognozes Latvijai kopumā.....	150
5.2. Prognozes reģionu griezumā.....	157
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	165
Darba devēju aptaujas un nozaru asociāciju interviju šķērsanalīzes secinājumi	165
Nozaru asociāciju komentāri un ieteikumi par NVA apmācībām.....	168

ATTĒLU UN TABULU RĀDĪTĀJS

Tabula 1. Lauka darba tehniskā atskaite.....	18
Tabula 2. Pētījuma izlases (uzņēmumu) raksturojums.....	21
Tabula 3. Plānoto jaunizveidojamo darbavietu sadalījums pa profesiju apakšgrupām (2 zīmes).....	37
Tabula 4. Jauno darbavietu īpatsvara sadalījums pa reģioniem un profesiju grupām.....	40
Tabula 5. Jaunizveidojamo darbavietu skaits pa profesiju pamatgrupām, pa reģioniem.....	41
Tabula 6. Nepieciešamais izglītības līmenis plānotajām jaunajām darbavietām profesiju pamatgrupās....	45
Tabula 7. Plānotais likvidējamo darbavietu skaits profesiju grupās (2 zīmes) 2014.gada 2.pusgada laikā	49
Tabula 8. 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais likvidējamo darbavietu skaits un īpatsvars reģionos dalījumā pa profesiju pamatgrupām.....	51
Tabula 9. 2014.gada 2.pusgadā plānotais samazināmo darbavietu ekstrapolētais skaits profesijas grupās (4 zīmes).....	53
Tabula 10. 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais nomaināmo darbinieku skaits profesiju grupās (2 zīmes).	58
Tabula 11. Starpība starp 2014.gada 1.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās.....	61
Tabula 12. Jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu prognozētais ekstrapolētais skaits 2014.gada 2.pusgadā reģionos profesiju pamatgrupās.....	62
Tabula 13. Starpība starp 2014.gada 2.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās.....	62
Tabula 14. Ilgstošo vakanču skaits un īpatsvars profesiju grupās un reģionos.....	65
Tabula 15. Ilgstošo vakanču skaits 2014.gada 1.pusgada laikā profesiju grupās (2 zīmes).....	66
Tabula 16. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesiju grupām 4 zīmju līmenī.....	73
Tabula 17. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesijām 4 zīmju līmenī pa reģioniem.....	76
Tabula 18. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesijām 4 zīmju līmenī pa nepieciešamās izglītības līmeņiem.....	79
Tabula 19. Plānoto jauno darbavietu izveidošanas iemesli 2014.gada 2.pusgada laikā dalījumā pa profesiju grupām (4 zīmes).....	83
Tabula 20. 2014.gada 2.pusgadā samazināmo darbavietu skaits profesiju grupās (4 zīmes) pa reģioniem	87
Tabula 21. Ilgstošo vakanču skaits 2014.gada 1.pusgada laikā pa profesiju grupām (4 zīmes).....	89
Tabula 22. Intervēto nozaru asociāciju saraksts atbilstoši iepriekš atlasītajām profesiju grupām.....	93
Tabula 23. Darbaspēka pieprasījuma prognožu korekciju apkopojums.....	136
Tabula 24. Prognozētās darbaspēka pieprasījuma izmaiņas, cilvēku skaits 2014.gada 2.pusgadam.....	140
Tabula 25. Nozaru asociāciju interviju lauka darba tehniskā atskaite.....	144

Tabula 26. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latvijā, visās nozarēs kopā).....	145
Tabula 27. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latvijā, visās nozarēs kopā).....	146
Tabula 28. Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozes pa ceturkšņiem Latvijā visās nozarēs kopā (4 zīmju profesiju griezumā).....	147
Tabula 29. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Rīgā, visās nozarēs).....	152
Tabula 30. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Rīgā, visās nozarēs).....	152
Tabula 31. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Pierīgā, visās nozarēs).....	153
Tabula 32. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Pierīgā, visās nozarēs).....	154
Tabula 33. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Kurzemē, visās nozarēs).....	154
Tabula 34. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Kurzemē, visās nozarēs).....	155
Tabula 35. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latgalē, visās nozarēs).....	156
Tabula 36. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latgalē, visās nozarēs).....	156
Tabula 37. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Vidzemē, visās nozarēs).....	157
Tabula 38. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Vidzemē, visās nozarēs).....	157
Tabula 39. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Zemgalē, visās nozarēs).....	158
Tabula 40. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Zemgalē, visās nozarēs).....	159
Attēls 1. Aptaujas respondentu īpatsvars pēc uzņēmumu īpašuma formas.....	20
Attēls 2. Respondentu skaits un īpatsvara pēc strādājošo skaita uzņēmumā un pēc uzņēmuma īpašuma formas.....	20
Attēls 3. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes un novērtējums pa periodiem.....	26

Attēls 4. STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2013.gada 2.pusgadam un 2014.gada 1.pusgadam.....	26
Attēls 5. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes un novērtējums pa periodiem sektoru griezumā.....	27
Attēls 6. STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2013.gada 2.pusgadam un 2014.gada 1.pusgadam.....	28
Attēls 7. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes pa periodiem, pa nozarēm	30
Attēls 8. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu novērtējums pa periodiem, pa reģioniem.....	33
Attēls 9. Plānotās no jauna izveidotās darbavietas 2014.gada 2.pusgada laikā.....	35
Attēls 10. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesiju pamatgrupām.	36
Attēls 11. Jaunu darbavietu izveidošanas plāni pa reģioniem.	39
Attēls 12. Plānoto jauno darbavietu izveidošanas iemesli.....	46
Attēls 13. Darbavietu likvidēšanas plāni	47
Attēls 14. Plānotās likvidējamās darbavietas pa profesiju grupām	48
Attēls 15. Darbinieku nomaņas plāni un iemesli.....	56
Attēls 16. Darbinieku nomaņas plāni 2014.gada 2.pusgada laikā dalījumā pa profesiju pamatgrupām. ...	57
Attēls 17. Ilgstošo vakanču īpatsvars privātā un sabiedriskā sektora uzņēmumos.....	63
Attēls 18. Ilgstošo vakanču īpatsvars pēdējā kalendārā pusgada laikā profesiju pamatgrupās.	64
Attēls 19. Darbiniekiem nepieciešamās papildu prasmes.	68

TERMINU DEFINĪCIJAS UN SKAIDROJUMI

Bezdarbnieks - persona, kas pēc reģistrēšanās Nodarbinātības valsts aģentūrā atbilstoši Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma nosacījumiem, ir ieguvusi bezdarbnieka statusu.

CSP Darbaspēka apsekojums – Centrālās statistikas pārvaldes organizēta aptauja mājāsaimniecībās ar mērķi iegūt detalizētu informāciju par situāciju Latvijas darba tirgū, tas ir, iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti.

Darbinieks - fiziskā persona, kas uz darba līguma pamata par nolīgto darba samaksu veic noteiktu darbu darba devēja vadībā.

Darba devējs - fiziskā vai juridiskā persona, vai arī tiesībspējīga personālsabiedrība, kas uz darba līguma pamata nodarbina vismaz vienu darbinieku. Darba tirgus – vide, kurā notiek darba piedāvājuma un pieprasījuma savstarpējā mijiedarbība, nosakot darba samaksas līmeni un izvietojumu.

Darbaspēka piedāvājums – ekonomiski aktīvo iedzīvotāju lēmums strādāt noteikta veida algotu darbu noteiktā laikā un vietā.

Darbaspēka pieprasījums – darba devēju lēmums nodarbināt ekonomiski aktīvos iedzīvotājus konkrēta veida darbam noteiktā laikā un vietā par atbilstošu atalgojumu.

Darbavieta – uzņēmums vai iestāde, ar kuru darbiniekam (parasti) ir noslēgts darba līgums un kurā, saņemot noteiktu samaksu, viņš veic savus darba pienākumus.

Darba devēju apsekojums – Darba devēju aptauja ar mērķi iegūt detalizētu informāciju no darba devēju skatupunkta par situāciju Latvijas darba tirgū.

Ekstrapolācijas koeficienti – koriģējošie koeficienti izlasē iekļauto informācijas vienību vispārināšanai ar mērķi iegūt ģenerālā kopuma vienību skaitlisko sadalījumu. Piemēram, ja izlasē iekļauti 50 cilvēki, kas pārstāv sev līdzīgos 5000 cilvēkus no ģenerālā kopuma, tad ekstrapolācijas koeficients būs 100. Piemērojot ekstrapolācijas koeficientus, rezultātu attēlojumā iegūst to, ka konkrētā atbilde, kuru snieguši 50 respondenti, attiecināma uz 5000 cilvēkiem no ģenerālā kopuma.

Kvantitatīvās metodes – pētījumu metodes, ar kuru palīdzību iegūst kvantitatīvu, skaitlisku informāciju par kādas parādības izplatību, meklē atbildes uz jautājumiem – cik daudz?, cik

bieži?, cik liela daļa no..? Biežāk izmantotās kvantitatīvo pētījumu metodes ir tiešās intervijas, telefonintervijas, anketēšana un interneta aptaujas.

Lielais uzņēmums – uzņēmums, kurā, balstoties uz darba līgumu, nodarbināti vairāk nekā 250 darbinieku.

Mazais uzņēmums – uzņēmums, kurā, balstoties uz darba līgumu, nodarbināti 5 līdz 49 darbinieki.

Neformālā izglītība — ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbība, tai skaitā, kursi, semināri, darbnīcas (*workshops*).

Formālā izglītība — sistēma, kas ietver pamatzglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai profesionālās kvalifikācijas dokuments, kā arī izglītības un profesionālās kvalifikācijas dokuments.

Neformālās izglītības pasākumi — NVA organizētie mācību kursi (līdz 160 stundām), kuru mērķis ir dot iespēju bezdarbniekiem, darba meklētājiem, nodarbinātām personām apgūt vai pilnveidot mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošas sociālās un profesionālās pamatprasmes, veicinot personu iekļaušanos darba tirgū.

Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) - Labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas izveidota, lai īstenotu valsts politiku bezdarba samazināšanas un bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu atbalsta jomā. Ministrs aģentūras pārraudzību īsteno ar Labklājības ministrijas starpniecību.

Nozaru asociācija – sabiedriska organizācija, kas apvieno vienas nozares vai profesijas uzņēmumus, organizācijas vai privātpersonas. Nozaru asociācijas tiek veidotas, lai veicinātu attiecīgās tautsaimniecības nozares vai darbības jomas attīstību, pārstāvētu savu biedru intereses, veicinātu pieredzes apmaiņu.

NVA apmācību pasākumi – NVA organizēti pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai (KPP), neformālās izglītības ieguvei, profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības ieguvei, kā arī praktiskā apmācība pie darba devēja.

NVA klients – bezdarbnieks, darba meklētājs vai bezdarba riskam pakļauta persona, kas reģistrējusies NVA.

Prasmes – zināšanu, iemaņu un attieksmju kopums.

Privātais sektors – tautsaimniecības daļa, kur ekonomiskās aktivitātes norisinās uz privātīpašuma bāzes (zeme, ēkas, uzņēmumi). Privātais sektors aptver individuālos uzņēmējus, mājsaimniecības un citus ražotājus, kā arī bezpeļņas organizācijas, kas neietilpst sabiedriskajā sektorā.

Profesijas – fiziskās personas nodarbošanās veids preču ražošanas, sadales vai pakalpojumu sfērā, arī izglītībā, kultūrā un mākslā, kam nepieciešama noteikta sagatavotība (izglītība) jeb pamatnodarbošanās eksistences līdzekļu iegūšanai, kam nepieciešamas noteiktas teorētiskas zināšanas un praktiskas iemaņas.

Profesionālās izglītības programmas – NVA īstenotas profesionālās pilnveides un profesionālās tālākizglītības programmas bezdarbniekiem.

Prognoze – zinātniski pamatots spriedums ar noteiktu ticamības pakāpi par pētāmā objekta iespējamo stāvokli nākotnē.

Respondents – aptaujas dalībnieks – augstākā līmeņa uzņēmuma vadītājs vai personāla vadītājs, kurš ir atbildīgs par galvenajiem personāla vadības jautājumiem saistībā ar uzņēmuma attīstību un ir sniedzis atbildes uz Darba devēju aptaujas jautājumiem.

Sabiedriskais sektors – tautsaimniecības daļa, kur ekonomiskās aktivitātes norisinās uz valsts īpašuma bāzes (zeme, ēkas, uzņēmumi). Sabiedriskais sektors aptver valsts un pašvaldību iestādes un to komercsabiedrības, komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk, kā arī nodibinājumi, biedrības, fondi un to komercsabiedrības.

Statistikas reģions – Latvijas teritoriālā vienība, kas klasificēta atbilstoši Teritoriālo vienību klasifikācijai statistikas nolūkiem (saīsināti NUTS) NUTS 3 līmenī.

Svari, svaru koeficienti – koriģējošie koeficienti izlasē iekļauto informācijas vienību vispārināšanai ar mērķi līdzsvarot izlases vienību sastāvu atbilstoši ģenerālajam kopumam. Piemēram, izlasē iekļautas 500 sievietes, kuras veido 50% no visiem respondentiem. Ja ģenerālajā kopumā ir 52% sieviešu, tad konkrētajā gadījumā piemēro svaru koeficientu – 1.04. Piemērojot svaru koeficientus, rezultātu attēlojumā iegūst to, ka konkrētā atbilde, kuru sniegušas 50% respondentu, attiecināma uz 52% sieviešu no ģenerālā kopuma.

Tautsaimniecības sektors – tautsaimniecības nozare jeb ekonomiskās darbības veids, kas klasificēts atbilstoši Vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācijai NACE 2.red.

Uzņēmums - jebkurš saimnieciskās darbības subjekts neatkarīgi no tā juridiskās formas, ieskaitot pašnodarbinātas personas un ģimenes uzņēmumus, kas nodarbojas ar amatniecību

vai veic citu darbību, kā arī personālsabiedrības un apvienības, kas iesaistītas saimnieciskajā darbībā. Uzņēmums veic vienu vai vairākas darbības vienā vai vairākās vietās.

Vakance – brīva, neaizņemta noteiktas profesijas darbinieka amata, personāla vieta kādā uzņēmumā vai iestādē.

Vidējais uzņēmums – uzņēmums, kurā, balstoties uz darba līgumu, nodarbināti 50 līdz 249 darbinieki.

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

CATI - datorizētās telefonintervijas (*Computer Assisted Telephone Interviews*)

CAWI - datorizētās intervijas tiešsaistes režīmā (internetā) (*Computer Assisted Web Interviews*)

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

EM – Ekonomikas ministrija

LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija

LM – Labklājības ministrija

NACE – Saimnieciskās darbības statistiskā klasifikācija NACE 2.red.

NUTS - Latvijas teritoriālā vienība, kas klasificēta atbilstoši Teritoriālo vienību klasifikācijai statistikas nolūkiem

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

SPSS - Sociālo zinātņu statistikas pakete (*Statistical Package for the Social Science*), kas izmantota Darba devēju aptaujas rezultātu apstrādē.

KOPSAVILKUMS

Pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgam” galvenais mērķis ir izstrādāt darba tirgus īstermiņa prognozes 2014.gada 2.pusgam, kā arī izziņāt bezdarbnieku profesionālās un neformālās apmācības vajadzības, lai nodrošinātu darba tirgus prognozi nākamajam pusgam, kā arī sniegtu rekomendācijas NVA organizēto apmācību piedāvājuma veidošanai.

Pētījuma secinājumi izstrādāti, izmantojot divus pētījuma posmus – darba devēju aptaujā un nozaru asociāciju intervijās – iegūto informāciju, kā arī pētīnieku izstrādātā darba tirgus īstermiņa prognozēšanas modeļa rezultātus. Abi minētie pētījumi kopā ar darba tirgus prognozēšanas modeli veido vienu veselu informācijas izziņāšanas sistēmu.

Šajā dokumentā atspoguļoti abu pētījuma posmu rezultāti un to salīdzinošās šķērsanalīzes rezultāti.

Pētījums „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgam” sastāv no 2 izpētes posmiem:

1. darba devēju aptauja ievadinformācijas par darbaspēka pieprasījuma izmaiņām iegūšanai prognozēšanas modelim,
2. padziļinātās intervijas ar nozaru asociācijām modeļa ievaddatu informācijas precizēšanai un koriģēšanai, kā arī darba tirgus vajadzību kvalitatīvai izpētei.

Pētījuma dokumentā „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgam” atspoguļoti abu izpētes posmu rezultāti ar to noslēguma secinājumiem, darba tirgus īstermiņa prognozēšanas rezultāti 2014.gada 2.pusgam, kā arī kopējie pētījuma secinājumi un pētījuma gaitā identificētās bezdarbnieku profesionālo un neformālo apmācību vajadzības.

Dokumentā ietverta šāda galveno nodaļu struktūra:

- Ievads, tai skaitā, pētījumu vispārīgs apraksts un kopējais ietvars.
  1. Darba devēju aptaujas rezultātu analīze un secinājumi.
  2. Nozaru asociāciju interviju pārskats un secinājumi.
  3. Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgam.
- Secinājumi un ieteikumi, tai skaitā, nozaru asociāciju interviju rezultātu un secinājumu šķērsanalīze.
- Pielikums ar detalizēti izvērstiem pētījumu datiem par darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozēm 2014.gada 2.pusgadā profesiju grupu griezumā.

Atslēgas vārdi: Darba devēju aptauja, nozaru asociāciju intervijas, darba tirgus, prognoze, NVA apmācību pasākumi.

IEVADS

Atbilstošas izglītības, darba tirgum nepieciešamo prasmju un iemaņu apgūšanas pieejamība iedzīvotājiem, kā arī jauna darbaspēka sagatavošana ir svarīgs nosacījums cilvēkresursu mērķtiecīgai un efektīvai izmantošanai tautsaimniecībā. Saskaņā ar valsts ekonomiskās politikas definētajiem uzdevumiem, viens no svarīgākajiem nosacījumiem cilvēkresursu mērķtiecīgai un efektīvai izmantošanai tautsaimniecībā ir izglītības sistēmas spēja operatīvi reaģēt uz mainīgajām darba tirgus prasībām, īstermiņā nodrošinot elastīgu darba ņēmēju profesionālās pilnveides, tālākizglītības un neformālās apmācības sistēmu.

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) misija - būt par uzticamu partneri darba devējam un darba ņēmējam, veicinot bezdarba samazināšanu un nodarbinātības uzlabošanu valstī – sevī ietver arī uzdevumu organizēt un īstenot aktīvos nodarbinātības un preventīvos bezdarba samazināšanas pasākumus. NVA neformālās apmācības, profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides pasākumi bezdarbniekiem, to norises ilgumā nepārsniedzot sešus mēnešus, ir viens no instrumentiem, kuri nodrošina Latvijas izglītības sistēmas spēju operatīvi un elastīgi reaģēt uz profesiju un prasmju pieprasījuma izmaiņām darba tirgū.

Lai nodrošinātu aktuālajām darba tirgus vajadzībām atbilstošu NVA apmācību pasākumu piedāvājumu, nepieciešams elastīgs plānošanas mehānisms, tāpēc Labklājības ministrijā (LM) ik gadu tiek sagatavots ziņojums „Par darba tirgus īstermiņa prognozēm un bezdarbnieku un darba meklētāju prioritārajiem apmācību virzieniem, kas paredz LM noteikt bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību prioritāros virzienus, kuros bezdarbniekiem un darba meklētājiem piedāvāt apmācību programmas. Ziņojuma ietvaros tiek sastādīts to apmācību jomu un profesiju saraksts, kurās nepieciešams veikt bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas paaugstināšanu nākamajam gadam.

Nepieciešamība īstermiņā operatīvi reaģēt uz pieprasījumu pēc mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošām prasmēm rada nepieciešamību tikpat operatīvi noskaidrot jaunākās darba tirgus vajadzības. Darba tirgus vajadzību izzināšana ļauj arī operatīvi piemērot nepieciešamākās apmācības bezdarbniekiem, atbilstoši jaunākajām darba tirgus tendencēm konkrētajā brīdī.

Pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgamam” mērķis ir izstrādāt darba tirgus īstermiņa prognozes 2014.gada 2.pusgamam, kā arī izzināt bezdarbnieku profesionālās un neformālās apmācības vajadzības, izvērtējot NVA pašlaik piedāvāto apmācību klāstu, lai nodrošinātu darba tirgus prognozi nākamajam pusgamam, kā arī sniegtu rekomendācijas NVA organizēto apmācību piedāvājuma veidošanai.

Pētījums „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgamam” ir cieši saistīts arī ar īstermiņa darba tirgus prognozēšanas modeļa uzturēšanu un pilnveidi, līdztekus darba tirgus ekonometriskās prognozēšanas modelī izmantotajiem CSP darbaspēka apsekojuma datiem nodrošinot tam daļu ievaddatu, kā arī izstrādājot ieteikumus darbaspēka pieprasījuma īstermiņa prognožu korekcijām. Vienlaikus pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada

2.pusgadam” mērķis ir izziņāt bezdarbnieku profesionālās un neformālās apmācības vajadzības un izstrādāt rekomendācijas NVA apmācību pasākumiem.

Lai noteiktu bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību prioritāros virzienus, kuros piedāvāt apmācību programmas, nepieciešams veikt gan darba tirgus situācijas analīzi, noskaidrojot darbaspēka un prasmju pieprasījuma izmaiņas īstermiņā un vidējā termiņā, gan esošā darbaspēka piedāvājuma analīzi. Pētījuma struktūra ļauj pakāpeniski nonākt pie ieteikumiem NVA apmācību pasākumu sarakstu veidošanai no darba tirgus vajadzību viedokļa, taču pētījuma uzdevums neparedz esošā darbaspēka piedāvājuma analīzi. Līdz ar to no šī viedokļa informāciju par darbaspēka piedāvājumu pētījums sniegs nozaru asociāciju un darba tirgus ekspertu viedokļu formā.

Pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam” darba devēju aptaujas ziņojumā ietverta šāda galveno nodaļu struktūra:

- Ievads – pētījuma vispārīgs apraksts un kopējais ietvars;
- Pētījuma apraksts;
- Aptaujas rezultāti – anketā ietverto jautājumu bloku analīze;
- Secinājumi un ieteikumi;
- Pielikumi, kuros pieejamas izvērstās rezultātu tabulas ar datiem visās profesiju grupās, iekļaujot darba devēju aptaujā vismaz reizi nosauktās profesijas attiecīgās analīzes kontekstā.

Šajā pētījuma daļā – Darba devēju aptaujas ziņojumā – tiek analizēti darba devēju aptaujas rezultāti, strukturēti un secīgi apskatot šādus galvenos jautājumus:

- a) uzņēmējdarbības situācijas novērtējums, tai skaitā, preču un pakalpojumu pieprasījuma novērtējums 2014.gada 1.pusgadā un tā prognozes 2014.gada 2.pusgadam, detalizētāk apskatot preču un pakalpojumu pieprasījuma novērtējumu un prognozes tautsaimniecības nozaru un Latvijas reģionu griezumā;
- b) jaunu darbavietu izveidošanas plāni 2014.gada 2.pusgada, tai skaitā, reģionu griezumā;
- c) darbavietu likvidēšanas plāni 2014.gada 2.pusgada, tai skaitā, reģionu griezumā;
Ziņojumā tiek detalizētāk analizēta arī starpība starp jaunizveidojamajām un likvidējamajām darbavietām, tai skaitā, profesiju pamatgrupu un reģionu šķērsgriezumā.
- d) darbinieku nomaņas plāni 2014.gada 2.pusgada, tai skaitā, reģionu griezumā;
- e) ilgstošās vakances uzņēmumos, tai skaitā, reģionu griezumā;
- f) darbiniekiem nepieciešamās papildus prasmes.

Pētījuma dokumentā „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam. Nozaru asociāciju aptauja” atspoguļota nozaru asociāciju pārstāvju interviju rezultātu analīze. Nozaru asociāciju interviju ziņojumā ietverta šāda galveno nodaļu struktūra

- Pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam. Nozaru asociāciju aptauja” apraksts.
- Nozaru asociāciju aptaujas rezultātu analīze – intervijās ietverto jautājumu bloku analīze un rezultātu sasaiste šķērsanalīzē ar darba devēju aptaujas rezultātiem.
- Secinājumi un ieteikumi, tai skaitā:
  - Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu korekciju apkopojums.
  - Nozaru asociāciju komentāru un ieteikumu apkopojums par NVA apmācībām.

Nozaru asociāciju interviju ziņojumā tiek atspoguļoti nozaru asociāciju interviju rezultāti, strukturēti katrā intervētajā nozarē apskatot šādus galvenos aspektus:

- a) uzņēmējdarbības situācijas (preču un pakalpojuma pieprasījuma) un darbaspēka pieprasījuma izmaiņas nozarē 2014.gada 1.pusgadā un prognozes 2014.gada 2.pusgam;
- b) nozaru asociāciju viedoklis un novērtējums par nozarei saistošo profesiju pieprasījuma izmaiņu prognozēm 2014.gada 2.pusgam;
- c) darbaspēka prasmju novērtējums nozares profesijās strādājošo vidū, tai skaitā, esošo un papildus nepieciešamo prasmju novērtējums;
- d) nozaru asociāciju viedoklis un novērtējums par profesionālās un tālākizglītības apmācības programmām nozarei saistošajās profesijās.

Kā redzams, darba devēju aptaujā un nozaru asociāciju intervijās tiek apskatīti un analizēti līdzīgi jautājumi, kas ļauj šos rezultātus salīdzināt un veikt to šķērsanalīzi, kas, savukārt, ļauj veikt secinājumus par pētījuma rezultātu ticamību, tai skaitā, darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu ticamību un nepieciešamības gadījumā attiecīgi veikt prognožu korekcijas.

1. Darba devēju aptaujas raksturojums

Ievads, Darba devēju aptaujas metodikas un izlases raksturojums

Kvantitatīvās Darba devēju aptaujas mērķis ir nodrošināt ievaddatus darba tirgus īstermiņa prognozēšanas ekonometriskajam modelim, nodrošināt darba tirgus īstermiņa prognozes nākamajam pusgadam un, izzinot darba tirgus vajadzības kā arī salīdzinot un papildinot rezultātus ar nozaru asociāciju intervijās iegūto informāciju, izstrādāt rekomendācijas bezdarbnieku apmācībām.

Darba devēju aptaujas rezultāti iezīmē jaunākās salīdzinoši nozīmīgākās šī brīža tendences darba tirgū no darba devēju skatupunkta.

NVA Darba devēju aptaujas ir būtisks izpētes posms, jo nodrošina ievaddatus darba tirgus prognozēšanas modelim. Darba devēju aptaujā jaunākā informācija par profesiju grupām tiek iegūta 4 zīmju līmenī, ar ko reizi pusgadā var papildināt CSP Darbaspēka apsekojumā iepriekšējā gadā iegūtos datus.

Prognozēšanas modeļa ievaddatos par plānoto darbaspēka pieprasījumu nākamajam pusgadam izmantoti uz CSP Darbaspēka apsekojuma balstītie dati. Savukārt, prognozēšanas modelim nepieciešamo ievaddatu informāciju par plānoto darbinieku atlaišanu un ilgstoši neaizpildītām vakancēm (vairāk nekā 3 mēnešus) pilnā apmērā nodrošina tieši NVA Darba devēju aptaujas dati.

CSP Darbaspēka apsekojuma kopējais gada izlases apjoms ir aptuveni 25 000 mājsaimniecību. Tajā iegūtā informācija par nodarbinātību raksturojošiem rādītājiem, precizējot nozari un profesiju grupu, balstās aptuveni uz 10 000 – 15 000 lielu respondentu izlasi. Sākumā kopā ar EM attīstības prognozēm tautsaimniecības nozarēs tie izskaidro 80% no kopējiem darba tirgus prognozēšanas rezultātiem. Visām no CSP Darbaspēka apsekojuma pieejamām profesiju grupām piemēroti 0,8 svaru koeficienti prognozēšanas modeļa ievaddatos. Jāatzīmē, ka Darbaspēka apsekojuma nodarbinātības rezultāti profesijas grupās lielākoties pieejami 2 zīmju līmenī. Savukārt, darba devēju aptaujas sākotnējais izlases apjoms ir 2500 uzņēmumu, turklāt informācija par plānotajām darbinieku izmaiņām, kādās profesiju grupās tuvākā pusgada laikā plāno pieņemt vai atlaist darbiniekus un ilgstošajām vakancēm (vairāk nekā 3 mēnešus), balstās uz mazāku respondentu (uzņēmumu) skaitu, kas snieguši noteiktas atbildes darba devēju aptaujas ietvaros. Tādējādi noteikts, ka Darba devēju aptaujas rezultāti sākotnēji izskaidro atlikušos 20% no visiem darba tirgus īstermiņa prognozēšanas rezultātiem, un prognozēšanas modeļa ievaddatos tiem piemērots svaru koeficientu 0,2. Šāds CSP Darbaspēka apsekojuma un NVA darba devēju aptaujas rezultātu ietekmes sadalījums darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozēšanas modeļa ievaddatos ļauj izstrādāt objektīvākas darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozes.

Pēc padziļinātajām intervijām ar nozaru asociācijām, veicot sākotnējo darba tirgus īstermiņa prognožu korekciju, svaru koeficienti kopējos prognozēšanas modeļa ievaddatos tiek mainīti par labu vienam vai otram informācijas avotam. Abu pētījumu (CSP Darbaspēka apsekojums un

NVA Darba devēju aptaujas) apvienotie un prognozēšanas modelī koriģētie rezultāti sniedz precizēto gala ziņojumā pieejamo darba tirgus īstermiņa prognozi nākamajam pusgadam.

Analizējot rezultātus par plānotām jaunām darbavietām, likvidējamajām darbavietām un darbinieku nomaiņu nākamā pusgada laikā, izmantoti ekstrapolētie dati darbavietu līmenī. Vispārinot un attiecinot datus uz ģenerālo kopumu, katram uzņēmumam izlasē piemērots ekstrapolācijas koeficients (svari) atbilstoši tam, cik sev līdzīgos uzņēmumus ģenerālajā kopumā tas pārstāv. Ekstrapolācijas koeficientu pareizinot ar konkrētajā profesiju grupā nosaukto vakanču skaitu, tiek iegūti turpmākajā analīzē izmantotie kopējie ekstrapolētie dati vakanču/ darbavietu līmenī.

Piemēram, darba devējs norāda, ka viņš nākamā pusgada laikā plāno pieņemt 10 šuvējas. Ja attiecīgais uzņēmums pētījuma izlasē pārstāv 4 sev līdzīgos uzņēmumus, tad attiecīgā uzņēmuma ekstrapolētie dati vakanču līmenī ļauj secināt, ka tuvākā pusgada laikā 4 darba devēji plāno pieprasījumu pēc 40 šuvējām.

Darba devēju aptaujas dati iegūti, izmantojot kvantitatīvo pieeju. Aptaujas dalībnieku atlasei izmantotas datorizētās telefona intervijas (*CATI – Computer Assisted Telephone Interviews*), veicot zvanus gan uz fiksētajiem, gan mobilajiem tālruņu numuriem, apvienojot tās ar datorizētajām intervijām tiešsaistes režīmā (*CAWI – Computer Assisted Web Interviews*) pēc respondenta izvēles – latviešu vai krievu valodā.

Pētījuma izlase veidota, izmantojot kombinētu izlases veidošanas metodi – kvotu un stratificētās izlases metodi. Vispirms tika noteiktas kvotas (izlases apjoms) iepriekš definētajās stratās.

Lai sasniegtu reprezentatīvu aptaujas izlasi, izmantotas šādas Darba devēju aptaujas izlases sastāvu raksturojošas stratifikācijas pazīmes:

- Uzņēmējdarbības nozare (22 tautsaimniecības nozares saskaņā ar NACE 2.red. klasifikāciju, kuras veido 18 ekonomiskās darbības veidi NACE klasifikācijas viena burta līmenī un 3 rūpniecības nozares atsevišķi izdalītas (10 Pārtikas produktu ražošana, 24 Metālu ražošana un 27 Elektrisko iekārtu ražošana) – 2 ciparu līmenī);
- Uzņēmuma lielums (mazie, vidējie un lielie uzņēmumi);
- Uzņēmuma atrašanās vieta (seši ar plānošanas reģioniem savietojami statistikas reģioni – Rīga, Pierīga, Vidzeme, Kurzeme, Zemgale un Latgale).

Izmantojot augstāk norādītās stratifikācijas pazīmes, panākta optimāla uzņēmumu pārstāvniecība izlasē pēc uzņēmuma īpašuma formas (privātais un sabiedriskais sektors).

Pētījuma ģenerālais kopums ir ekonomiski aktīvie uzņēmumi Latvijā ar nodarbināto skaitu 5 un vairāk darbinieku, kas pārstāv ekonomiskās darbības veidus no A līdz S pēc NACE 2.red. klasifikācijas, izslēdzot O (Valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana) atšķirīgās personālpolitikas dēļ.

Lauka darba veicējs - SIA „Factum” darba devēju aptauju pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam” ietvaros veica laikā no 2014.gada 29.janvāra līdz 2014.gada 27.februārim. Derīgās intervijas - 2556 respondenti (skat. **Tabula 1**).

Tabula 1. Lauka darba tehniskā atskaite

Iepirkums:	„Datu ieguves pakalpojumi” (Id.Nr.: NVA 2011/65_ESF).
Daļa:	1.daļa “Darba devēju aptaujas”.
Pētījums:	9.pētījums „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2. pusgadam – darba devēju aptauja”.
Lauka darba veicējs:	SIA “FACTUM”, Tērbatas 53-6, Rīga LV-1011, www.factum.lv.
Mērķa grupa:	2500 darba devēji, kvotu izlase.
Izlase:	Kvotu izlase, nodrošinot: <ul style="list-style-type: none"> a) optimālu teritoriālo pārstāvniecību plānošanas reģionu (Rīga, Kurzeme, Latgale, Vidzeme, Zemgale) līmenī; b) optimālu pārstāvniecību pēc darbinieku skaita grupās „5 – 49 darbinieki” un „50 – 249 darbinieki”; izlasē netika iekļauti uzņēmumi ar mazāk kā 5 darbiniekiem; izlasē iekļauti visi uzņēmumi, kuros ir vismaz 250 darbinieki; c) optimālu sadalījumu pēc īpašuma formas (privātais vai sabiedriskais sektors); d) optimālu pārstāvniecību pēc tautsaimniecības nozares (NACE 2).
Metode:	Kvantitatīva aptauja, izmantojot multimodālu pieeju. Pēc respondenta izvēles anketas aizpildīšanai izmantota kāda no sekojošām datu ieguves metodēm: <ul style="list-style-type: none"> a) datorizētas telefonintervijas (CATI – Computer-assisted Telephone Interviews), veicot zvanus gan fiksētajās, gan mobilajās līnijās; b) datorizētas interneta aptaujas (CAWI - Computer-assisted Web Interviews), aizpildot anketu tiešsaistes režīmā internetā. Pēc respondenta izvēles intervijas tika veiktas latviešu vai krievu valodā.
Tehniskais nodrošinājums:	Opinio – specializēts programmnodrošinājums anketas programmēšanai, anketas uzturēšanai specializētā aptauju serverī ar nepārtrauktas pieejamības nodrošinājumu un datu kvalitātes kontrolei. SPSS for Windows - datu apstrādes programma.
Datu svēršana:	Sagatavojot datu masīvu statistiskai apstrādei, datu svēršanas vajadzībām izveidoti divi koeficienti: <ul style="list-style-type: none"> 1) svaru koeficients pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 7 tautsaimniecības nozaru grupām; 2) ekstrapolēšanas koeficients pēc statistikas reģiona, darbinieku

	skaita un 7 tautsaimniecības nozaru grupām.	
Derīgās intervijas:	2556 respondenti	
Aptaujas norises laiks:	Intervijas veiktas laikā no 2014.gada 29.janvāra līdz 2014.gada 27.februārim.	
Lauka darba kontrole:	<p>CATI kontrole veikta aptaujas lauka darba procesā telefoninterviju noklausīšanās veidā nejauši izvēlētiem respondentiem, pārbaudot interviju notikšanas faktu un kvalitāti.</p> <p>CAWI kontrole veikta datu sagatavošanas un pārbaudes procesā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) salīdzinot iegūto informāciju ar datu bāzēs esošo; 2) pārbaudot datu atbilstību un iekšējo loģiku. <p>Kvalitātes prasībām neatbilstoši ieraksti izslēgti un nav iekļauti tālākā datu apstrādē.</p>	
Tehniskā statistika	IZMANTOTO KONTAKTU KOPSKAITS	3078
	Nederīgi kontakti (neatbilstošs darbinieku skaits uzņēmumā)	186
	Derīgi kontakti kopā (RTOT), t.sk.	2892
	Veiktās intervijas (R), t.sk.	2684
	Derīgas intervijas CATI	539
	Derīgas intervijas CAWI	2017
	Nederīgas/ nepabeigtas intervijas CATI	14
	Nederīgas/ nepabeigtas intervijas CAWI	114
	Nerespondence, t.sk.	208
	CATI atteikums piedalīties	112
	CAWI atteikums piedalīties	96
	Response – atbildētība	93%
	<p>Atbildētība = R / RTOT</p> <p>R = Veiktās intervijas</p> <p>RTOT = Derīgo kontaktu skaits</p>	

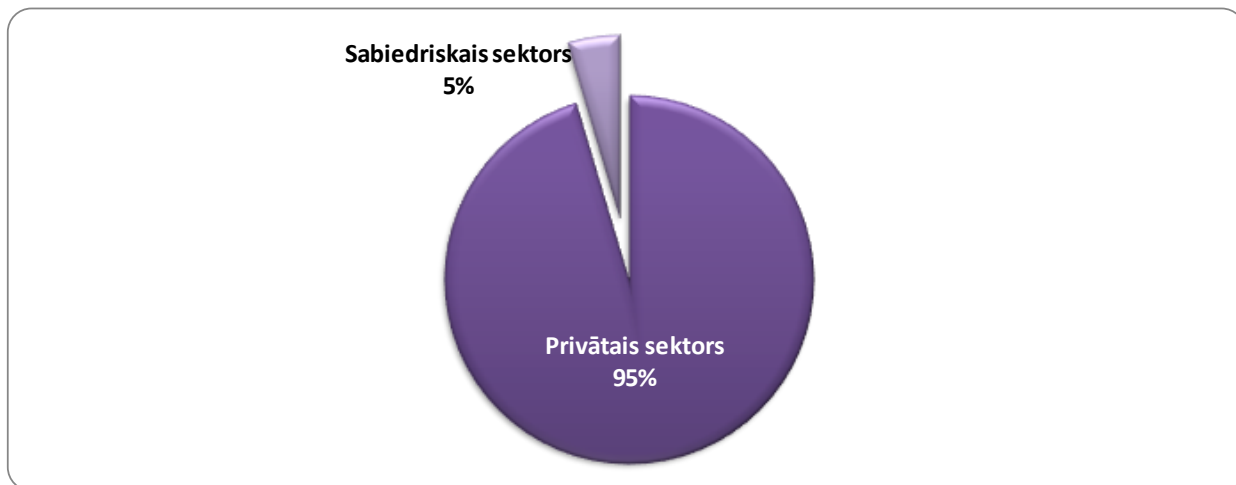
Aptaujas mērķa grupa ir uzņēmuma/ personālvadības augstākā līmeņa vadītāji, kuri ir atbildīgi, aizvieto uzņēmuma/ personāla vadītāju un ir kompetenti atbildēt uz jautājumiem saistītiem ar personāla vadību un uzņēmuma attīstību.

Galvenie iegūtie pētījuma rezultāti tiek analizēti griezumā pēc uzņēmuma īpašuma formas. Vairākums (95%, nesvērtais īpatsvars izlasē) darba devēju aptaujā ietverto uzņēmumu pārstāv privāto sektoru, kas būtu jāņem vērā, veicot pētījuma rezultātu analīzi; attiecīgi sabiedrisko sektoru pārstāv 5% darba devēju aptaujas dalībnieku (**Attēls 1**). Privātā sektora uzņēmumu vidū galvenokārt ir aptaujāto mazo uzņēmumu (5 – 49 darbinieki) pārstāvji (93% no aptaujātajiem darba devējiem privātajā sektorā). Arī sabiedriskajā sektorā, kuru pārstāv 7,2% no visiem aptaujātajiem respondentiem, darbojošos uzņēmumu vidū vairāk pārstāvēti mazie uzņēmumi (66%), savukārt vidējo uzņēmumu (50 – 249 darbinieki) īpatsvars ir 27%, bet lielo uzņēmumu ar 250+ nodarbināto skaitu īpatsvars ir pētījuma izlasē 7%. Sabiedriskajā sektorā saskaņā ar NACE

2.red. klasifikāciju ievērojami biežāk pārstāvētas tādas nozares kā: elektroenerģija, gāze, siltumapgāde (D), ūdensapgāde (E), administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N), kā arī veselība un sociālā aprūpe (Q) (skat. **Tabula 2**). Sabiedriskajā sektorā ietilpst valsts un pašvaldību iestādes un to komercsabiedrības, kā arī komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk, kā arī nodibinājumi, biedrības, fondi un to komercsabiedrības.

Attēls 1. Aptaujas respondentu īpatsvars pēc uzņēmumu īpašuma formas

Q01. Vai Jūsu uzņēmums darbojas privātajā vai sabiedriskajā sektorā?

Bāze: Visi respondenti, n= 2553 [Privātais sektors, n= 2425; Sabiedriskais sektors, n= 128]

Lielie uzņēmumi iekļauti izlasē 100% apmērā. Mazie uzņēmumi iekļauti izlasē stratificētas gadījuma izlases veidā. Mazajām statistikas vienībām (mazajiem uzņēmumiem) izlases apjomus stratās noteica, ņemot vērā statistikas vienību skaitu stratā.

Attēls 2. Respondentu skaits un īpatsvara pēc strādājošo skaita uzņēmumā un pēc uzņēmuma īpašuma formas

Q03. Kāds bija strādājošo skaits Jūsu uzņēmumā ... ?

		VISI RESPONDENTI		UZŅĒMUMA ĪPAŠUMA FORMA			
		Skaits, N	Nesvērtais sadalījums, %	Privātais sektors		Sabiedriskais sektors	
				Skaits, N	Nesvērtais sadalījums, %	Skaits, N	Nesvērtais sadalījums, %
DARBINIEKU SKAITS, 2013.gada 1.jūlijā	5 - 49 darbinieki	2062	81%	1973	83%	89	49%
	50 - 249 darbinieki	366	14%	315	13%	51	28%
	250 vai vairāk darbinieku	128	5%	85	4%	43	23%
	KOPĀ	2556	100%	2373	100%	183	100%

Tabula 2. Pētījuma izlases (uzņēmumu) raksturojums

	VISI RESPONDENTI			UZŅĒMUMA ĪPAŠUMA FORMA					
	Skaitis, N	Nesvērtais sadalījums, %	Svērtais sadalījums, %	Privātais sektors			Sabiedriskais sektors		
				Skaitis, N	Nesvērtais sadalījums, %	Svērtais sadalījums, %	Skaitis, N	Nesvērtais sadalījums, %	Svērtais sadalījums, %
DARBINIEKU SKAITS, 2013.gada 1.jūlija									
5 - 49	2062	81%	92%	1973	83%	93%	89	49%	66%
50 - 249	366	14%	7%	315	13%	7%	51	28%	26%
250 vai vairāk darbinieku	128	5%	1%	85	4%	1%	43	23%	7%
REĢIONS									
Rīga	1122	44%	52%	1080	46%	54%	42	23%	21%
Pierīga	393	15%	15%	349	15%	15%	44	24%	28%
Vidzeme	251	10%	7%	231	10%	7%	20	11%	10%
Kurzeme	298	12%	9%	270	11%	9%	28	15%	17%
Zemgale	231	9%	8%	206	9%	8%	25	14%	13%
Latgale	261	10%	8%	237	10%	8%	24	13%	11%
NOZARE (7 grupas)									
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (A)	146	6%	5%	144	6%	5%	2	1%	1%
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde (B)									
Apstrādes rūpniecība (C)									
Elektroenerģija, gāzes, siltumapgāde, gaisa kond. (D)	467	18%	14%	414	17%	13%	53	29%	31%
Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija (E)									
Būvniecība (F)	216	9%	11%	213	9%	11%	3	2%	3%
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība (G)									
Transports un uzglabāšana (H)									
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	1034	41%	42%	1010	43%	44%	24	13%	12%
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)									
Finanšu un apdrošināšanas darbības (K)									
Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)									
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	322	13%	18%	297	13%	18%	25	14%	21%
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)									
Izglītība (P)									
Veselība un sociālā aprūpe (Q)	185	7%	6%	128	5%	4%	57	31%	28%
Māksla, izklaide, atpūta (R)									
Citi pakalpojumi (S)	186	7%	5%	167	7%	5%	19	10%	6%
UZŅĒMUMA JURIDISKAIS STATUSS									
SIA (sabiedrība ar ierobežotu atbildību)	2350	92%	94%	2210	93%	95%	140	77%	80%
AS (akciju sabiedrība)	100	4%	3%	89	4%	2%	11	6%	4%
IU (individuālais uzņēmums)	5	0%	0%	5	0%	0%	-	-	-
Zemnieku vai zvejnieku saimniecība	45	2%	2%	45	2%	2%	-	-	-
PS (personālsabiedrība) vai KS (komandītsabiedrība)	1	0%	0%	1	0%	0%	-	-	-
Valsts vai pašvaldības budžeta iestāde	24	1%	0%	-	-	-	24	13%	9%
Fonds, nodibinājums vai biedrība	1	0%	0%	-	-	-	1	1%	0%
Kooperatīva sabiedrība	23	1%	1%	23	1%	1%	-	-	-
Cits	7	0%	0%	-	-	-	7	4%	7%
RESPONDENTA IEŅEMAMĀIS AMATS									
Uzņēmuma īpašnieks	646	25%	27%	643	27%	29%	3	2%	3%
Augstākā līmeņa vadītājs, direktors, valdes loceklis	726	28%	30%	661	28%	29%	65	36%	46%
Personāla direktors, personāldaļas vadītājs	366	14%	9%	299	13%	9%	67	37%	21%
Finanšu direktors, galvenais grāmatvedis	577	23%	24%	555	23%	24%	22	12%	16%
Cits	216	8%	8%	191	8%	8%	25	14%	14%
Nav atbildes	25	1%	1%	24	1%	1%	1	1%	1%
Kopā (bāze):	2556	100%	100%	2373	100%	100%	183	100%	100%

Bāze: Visi respondenti; Unw N – Nesvērts skaits; Col % – Svērta kolonnu %; Unw Col% – Nesvērts kolonnu %

Datu svēršana ir nepieciešama, lai līdzsvarotu izlases vienību sastāvu atbilstoši ģenerālajam kopumam. Ņemot vērā, ka saskaņā ar pētījuma pamatnostādņem izlasē apzināti tika palielināts vidējo un lielo uzņēmumu skaits, datu masīvs tika pakļauts svēršanas procedūrai.

Papildus - lai iegūtu augstāku rezultātu precizitāti, datus attiecinot uz ģenerālo kopumu, rezultāti pirms datu apstrādes tika svērti pēc visām stratifikācijas pazīmēm: uzņēmējdarbības nozare, uzņēmuma lielums, un uzņēmuma atrašanās vieta.

Uzņēmumu grupēšanai pēc lieluma (darbinieku skaita) izmantots uzņēmumu pārstāvju norādītais strādājošo skaits uzņēmumā 2014.gada 1.janvārī. Sākotnēji izlases koriģēšanai tika izveidoti svaru mainīgie:

- pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 22 tautsaimniecības nozarēm;
- pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 7 tautsaimniecības nozaru grupām.

Izmantojot sīkāku dalījumu tautsaimniecības nozarēs un nodrošinot lielāku vidējo un lielo uzņēmumu pārstāvniecību stratās noteikta kopējā izlases apjoma ietvaros, atsevišķos gadījumos veidojas stratas, kurās nav pietiekami nodrošināta uzņēmumu pārstāvniecība. Tādā gadījumā iegūtie svaru koeficienti ir neviendabīgi un variē no iepriekšējā perioda uz nākamo. Lai arī nozaru apvienojums lielākās grupās mazina kopējās izlases reprezentativitāti, toties mazāka ir svaru izkliede, kas pēc iespējas jāminimizē.

Pētījumu datu apstrādes un rezultātu analīzes procesā izmantoti svaru koeficienti izlases koriģēšanai pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 7 tautsaimniecības nozaru grupām.

Pētījuma izlasē iekļauto uzņēmumu raksturojumā (skat.**Tabula 2**) norādīts uzņēmumu skaits (pārstāvniecība) sasniegtajā izlasē sadalījumā pa stratifikācijas pazīmēm, kā arī uzņēmumu procentuālais sadalījums pēc šīm pazīmēm pirms (nesvērtais sadalījums) un pēc (svērtais sadalījums) datu svēršanas. Tāpat tabulā norādīts izmantotais apvienotais nozaru dalījums 7 nozaru grupās. Konkrēti šāds dalījums nozaru grupās izmantots, lai tas sakristu un būtu savietojams ar citos informācijas avotos izmantotajiem, un jaunākie dati nozaru dalījumā saskaņā ar NACE 2.red. klasifikāciju būtu savietojami ar senākiem datiem, kas pieejami saskaņā ar NACE 1.1.redakciju. Jautājumi, kas attiecināmi uz uzņēmumu, analizēti uzņēmumu līmenī, piemērojot izlasi koriģējošos uzņēmuma svarus. Savukārt jautājumi par darbiniekiem un ilgstošajām (vairāk nekā 3 mēneši) vakancēm, kas attiecināmi uz attiecīgo vakanci/ darbavietu, ir ekstrapolēti un analizēti vakanču/ darbavietu līmenī.

Tātad rezultātu analīzē izmantoti divi svaru mainīgie – 1) Rezultātu analīzei uzņēmuma līmenī (pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 7 tautsaimniecības nozarēm); un 2) rezultātu analīzei vakanču/ darbavietu līmenī (pēc statistikas reģiona, darbinieku skaita un 7 tautsaimniecības nozaru grupām).

Datu apstrādes posmā rezultātu analīzei un datu attēlojumam grafikos un tabulās ziņojumā SPSS vidē veidotas tabulācijas (datu tabulas). Procenti, kas iekļauti ziņojumā, ir svērti, bet jautājumiem, kas analizēti uzņēmumu līmenī, respondentu skaits nesvērts. Nesvērts respondentu skaits norādīts, jo tas jāņem vērā, nosakot iegūto rezultātu precizitāti. Rezultātu analīzes posmā tika veikta jauniegūto datu salīdzināšana ar iepriekšējā perioda (atsevišķos attēlos un tabulās ar

vairāku iepriekšējo periodu) rezultātiem. Grafikos un tabulās norādītās vērtības, kas ir lielākas par 1%, ir matemātiski noapaļotas bez pirmās zīmes aiz komata, tādēļ atsevišķos gadījumos procentu kopsumma var nebūt 100%.

Kvalitātes kontrole veikta visās pētījuma stadijās. Pētījuma kontroles posmi ietver intervētāju darba kontroli un datu kontroli. CATI kontrole veikta aptaujas lauka darba gaitā, noklausoties nejaušā veidā izvēlētas intervijas, pārbaudot interviju notikšanas faktu un kvalitāti. CAWI kontrole veikta datu sagatavošanas un pārbaudes procesā, salīdzinot iegūto informāciju ar datu bāzēs esošo, pārbaudot datu atbilstību un iekšējo loģiku. Kvalitātes prasībām neatbilstoši ieraksti izslēgti un nav iekļauti pētījuma datu apstrādē.

2. DARBA DEVĒJU APTAUJAS REZULTĀTI

2.1. UZŅĒMĒJDARBĪBAS SITUĀCIJAS NOVĒRTĒJUMS

Uzņēmējdarbības situācijas novērtējums ļauj gūt priekšstatu par darba devēju redzējumu attiecībā uz faktiskajām izmaiņām preču un pakalpojumu pieprasījumā iepriekšējos periodos, kā arī priekšstatu par darba devēju redzējumu attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma nākamajā pusgadā. Vienlaikus iepriekšējā pētījuma periodā izteikto prognožu par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām nākamajam pusgadam salīdzinājums ar reālās situācijas novērtējumu pēdējā pusgada laikā ļauj analizēt, cik precīzas ir bijušas iepriekš sniegtās prognozes un atbildes, kā arī ļauj novērtēt uzņēmēju „noskaņojumu” par darba tirgus attīstību. Šīs informācijas uzkrāšana un analīze ir svarīga arī Darba devēju aptauju datu salīdzināšanai dažādos periodos, kas, savukārt, ļauj izteikt secinājumus par uzņēmējdarbības situācijas prognozējamību kopumā.

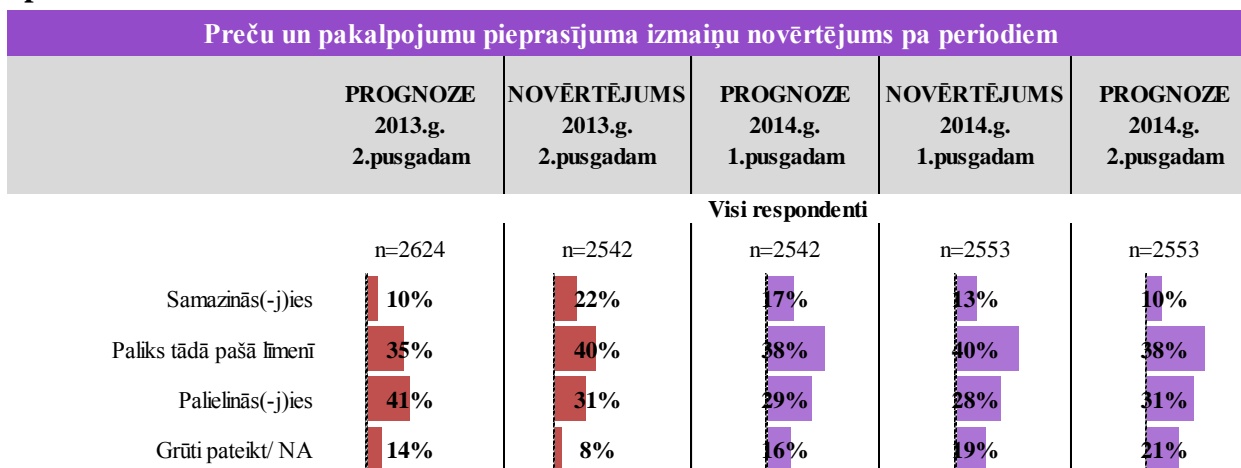
Kopumā, analizējot darba devēju novērtējumus par iepriekšējo / esošo pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā un 2013.gada 2.pusgada laikā, kā arī prognozes preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 2.pusgadā (skat. **Attēls 3** un **Attēls 4**):

- 13% respondentu norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā samazinās. Iepriekšējā pētījuma periodā, prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgadam, šo respondentu īpatsvars bija 17%. Tāpat iepriekšējā pētījuma periodā, novērtējot pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem 2013.gada 2.pusgada laikā, 22% respondentu norādīja, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem ir samazinājies. Savukārt, attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam, tikai 10% respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā samazināsies. Šīs atšķirības norāda uz to, ka uzņēmēju skaits, kas pesimistiski raugās uz ekonomikas attīstību, samazinās.
- 40% respondentu norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā nav mainījies / nemainās. Tikpat liels respondentu īpatsvars arī iepriekšējā pētījuma periodā norādīja, ka preču un pakalpojumu pieprasījumu 2013.gada 2.pusgada laikā nebija mainījies, savukārt, iepriekšējā pētījuma laikā prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgadam, šo respondentu īpatsvars bija 38%. Arī attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam 38% respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā īpaši nemainīsies. Ņemot vērā, ka šī respondentu grupa rezultātu analīzē par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām ir vislielākā kopš 2013.gada 2.pusgada novērtējuma, kā arī ņemot vērā vairāku pētījuma periodu dinamiskā salīdzinoši stabili noturīgo un lielo respondentu īpatsvaru, kuri prognozē un vēlāk novērtē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem attiecīgajā periodā palielinās (otra lielākā respondentu grupa), var uzskatīt, ka Latvijas ekonomikā notiek neliela, bet stabila izaugsme un preču un pakalpojumu pieprasījums arvien palielinās, kas ietekmē arī nepieciešamību pēc noturīga un nedaudz pieaugoša darbinieku skaita darba tirgū.

- 28% respondentu norādīja, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā pieaug. Iepriekšējā pētījuma periodā pieauguma prognozi 2014.gada 1.pusgadam izteica 29%, savukārt uz pieaugošu preču un pakalpojumu pieprasījumu 2013.gada 2.pusgadā norādīja 31% respondentu. Arī attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam 31% respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā pieaugs.
- 19% respondentu nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 1.pusgadā. Iepriekšējā pētījuma periodā, prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgadam, šo respondentu īpatsvars bija 16%. Savukārt respondentu īpatsvars, kuriem nebija skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām 2013.gada 2.pusgadā, bija tikai 8%. Savukārt, attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam 21% respondentu nav skaidra viedokļa. Rezultātu atšķirība attiecībā uz 2014.gada 1.pusgada novērtējumu būtu daļēji skaidrojama ar to, ka darba devēju aptauja tika veikta šī paša pusgada laikā un līdz ar to daļa uzņēmumu iespējams vēl nevar novērtēt pusgadu kopumā. Savukārt, atšķirība attiecībā pret 2014.gada 2.pusgada prognozēm būtu daļēji pamatojama ar respondentu īpatsvara samazināšanos grupā, kas prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos, t.i., ņemot vērā, ka ekonomikas izaugsme nav strauja un ņemot vērā arī ievērojamās atšķirības starp prognozēto un vēlāk novērtēto preču un pakalpojumu pieprasījumu 2013.gada 2.pusgadā (skat. Attēls 4), darba devēji ir salīdzinoši piesardzīgi izteikt prognozes par preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugumu, bet vienlaikus nejūt arī pamatojumu prognozēt pieprasījuma samazināšanos, kā rezultātā ietur „nogaidošu pozīciju” un nesniedz skaidru viedokli.

Salīdzinot darba devēju iepriekšējās prognozes, faktiskos novērtējumus un turpmākās prognozes preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām, var redzēt, ka iepriekšējā pētījuma periodā (2013.gada 2.pusgada darba devēju aptaujā) sniegtās prognozes par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 1.pusgada laikā atšķirībā no 2013.gada 1.pusgada darba devēju aptaujas ir bijušas salīdzinoši precīzas salīdzinājumā ar darba devēju sniegto redzējumu par faktiskajām izmaiņām preču un pakalpojumu pieprasījumā 2014.gada 1.pusgada laikā (skat. **Attēls 3**). Lielākā atšķirība tikai -4 procentpunktu apmērā ir vērojama to respondentu vidū, kuri iepriekš prognozēja preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos 2014.gada 1.pusgadā. Tāpat arī neliela atšķirība +3 procentpunktu apmērā ir vērojama to respondentu vidū, kuriem iepriekš nebija skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos 2014.gada 1.pusgadā. Tāpat arī preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes 2014.gada 2.pusgadam, ir samērā līdzīgas iepriekšējā perioda – 2014.gada 1.pusgada – prognozēm, vienlaikus iezīmējot redzamu pozitīvu tendenci – samazinās respondentu īpatsvars, kas prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos un palielinās respondentu īpatsvars, kas prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos (skat. **Attēls 4**).

Attēls 3. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes un novērtējums pa periodiem.

Bāze: Respondentu skaits, n = "skat. attēlā".

Attēls 4. STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2013.gada 2.pusgamam un 2014.gada 1.pusgamam

Tālāk šajā nodaļā atspoguļota detalizēta analīze par darba devēju novērtētajām un prognozētajām preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām trīs šķērsgriezumos – sektoru, 7 nozaru pamatgrupu un reģionu griezumā.

2.1.1. Preču un pakalpojumu pieprasījuma novērtējums sektoru griezumā

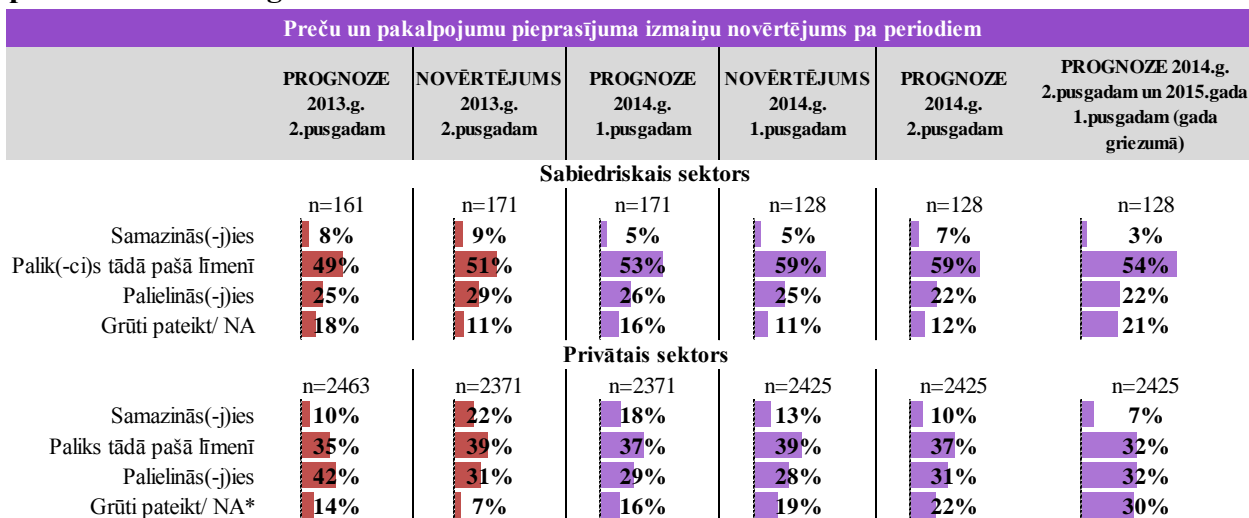
Analizējot darba devēju novērtējumus par iepriekšējo / esošo pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā un 2013.gada 2.pusgada laikā, kā arī prognozes preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 2.pusgadā sektoru griezumā (skat. **Attēls 5 un Attēls 6**) ir iespējams izdarīt šādus secinājumus:

- 5% respondentu sabiedriskajā sektorā un 13% respondentu privātajā sektorā norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā samazinās. Iepriekšējā pētījuma periodā, prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgamam, šo respondentu īpatsvars sabiedriskajā sektorā arī bija 5%, bet privātajā sektorā tas bija par 5 procentpunktiem lielāks – 18%. Tāpat iepriekšējā pētījuma periodā, novērtējot pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem 2013.gada 2.pusgada laikā, 9% respondentu

sabiedriskajā sektorā un 22% respondentu privātajā sektorā norādīja, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem ir samazinājies. Savukārt, attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgam, tikai 7% sabiedriskajā un 10% privātajā sektorā respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā samazināsies. Šīs atšķirības pa periodiem norāda uz to, ka uzņēmēju skaits, kas pesimistiski raugās uz ekonomikas attīstību, samazinās, turklāt proporcionāli lielāks „pesimisma” samazinājums vērojams privātajā sektorā.

- Salīdzinot sabiedriskā un privātā sektora darba devēju novērtējumu un prognožu rezultātus, līdzīgi kā iepriekšējos pētījuma periodos, arī šoreiz ir redzama tendence, ka lielāks darba devēju īpatsvars sabiedriskajā sektorā novērtē un prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma nemainīšanos (59% gan 2014.gada 1.pusgada novērtējumā, gan 2014.gada 2.pusgada prognozē), turklāt tam ir tendence pieaugt – 2013.gada 2.pusgadā 49% sabiedriskā sektora respondentu prognozēja un vēlāk 51% sabiedriskā sektora respondentu novērtēja preču un pakalpojumu pieprasījumu kā nemanīgu, 2014.gada 1.pusgam 53%, bet 2014.gada 2.pusgam jau 59% sabiedriskā sektora respondentu prognozē, ka preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies. Arī privātajā sektorā respondentu īpatsvars, kuri prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma nemainīšanos ir lielākais starp visiem privātā sektorā respondentiem, tomēr tas ir proporcionāli mazāks nekā sabiedriskajā sektorā un tas ir salīdzinoši stabils vairāku periodu dinamikā, t.i., netiek novērots ne pieaugums, ne dilstoša tendence - 2013.gada 2.pusgam 35% privātā sektora respondentu prognozēja un vēlāk 39% šī sektora respondentu novērtēja preču un pakalpojumu pieprasījumu kā nemanīgu, 2014.gada 1.pusgam 37% prognozēja un 39% novērtēja preču un pakalpojumu pieprasījumu kā nemanīgu, un arī 2014.gada 2.pusgam 37% privātā sektora respondentu prognozē, ka preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies.

Attēls 5. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes un novērtējums pa periodiem sektoru griezumā

Bāze: Respondentu skaits, n = "skat. attēlā".

Attēls 6. STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2013.gada 2.pusgadam un 2014.gada 1.pusgadam

	STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2013.gada 2.pusgadam		STARPĪBA starp faktisko NOVĒRTĒJUMU un iepriekš izteikto PROGNOZI 2014.gada 1.pusgadam		STARPĪBA starp 2014.gada 2.pusgadam un 1.pusgada prognozēm	
Sabiedriskais sektors						
Samazinās(-)ies	17%	1% punkti	2%	0% punkti	34%	2% punkti
Palik(-ci)s tādā pašā līmenī	3%	1% punkti	10%	5% punkti	10%	5% punkti
Palielinās(-)ies	15%	4% punkti	-4%	-1% punkti	-13%	-3% punkti
Grūti pateikt/ NA	-37%	-7% punkti	-27%	-4% punkti	-23%	-4% punkti
Privātais sektors						
Samazinās(-)ies	131%	13% punkti	-25%	-4% punkti	-45%	-8% punkti
Paliks tādā pašā līmenī	14%	5% punkti	5%	2% punkti	0%	0% punkti
Palielinās(-)ies	-27%	-11% punkti	-3%	-1% punkti	7%	2% punkti
Grūti pateikt/ NA*	-46%	-6% punkti	21%	3% punkti	36%	6% punkti

- Vēl izteiktākas atšķirības sektoru griezumā ir vērojamas analizējot respondentu īpatsvaru, kuri prognozē un vēlāk novērtē preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos. Abos sektoros šī ir otra lielākā respondentu grupa. 2014.gada 2.pusgadam 22% sabiedriskā sektora un 31% privātā sektora respondentu prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos, tomēr pēdējā gada laikā sabiedriskajā sektorā šie rezultāti uzrāda dilstošu tendenci (29% 2013.gada 2.pusgada novērtējumā; 26% 2014.gada 1.pusgada prognozē; 25% 2014.gada 1.pusgada novērtējumā un minētie 22% 2014.gada 2.pusgada prognozē), savukārt privātajā sektorā salīdzinājumā ar 2014.gada 1.pusgada prognozi (29%) ir vērojams pavisam neliels, tomēr „optimisma” pieaugums līdz 31% respondentu, kuri prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos. Interesanti, ka iepriekšējā pētījuma periodā par 2013.gada 2.pusgadu šī tendence bija apgriezta, t.i., sabiedriskajā sektorā tā bija pieaugoša (25% respondentu prognozēja preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos un 29% respondentu to faktiski novēroja), bet privātajā sektorā tā bija dilstoša (42% respondentu prognozēja preču un pakalpojumu pieprasījuma palielināšanos, bet tikai 31% respondentu to faktiski novēroja).

- Arī respondentu grupā, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām, ir vērojamas atšķirības privātā un sabiedriskā sektora dalījumā. Sabiedriskajā sektorā darba devēju īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām, 2014.gada 2.pusgada prognozēs ir salīdzinoši mazāks un gada griezumā tam ir tendence samazināties – 18% 2013.gada 2.pusgada prognozē, 16% 2014.gada 1.pusgada prognozē un 12% 2014.gada 2.pusgada prognozē. Savukārt, privātā sektora darba devēju īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām, 2014.gada 2.pusgada prognozēs ir salīdzinoši lielāks un tam kopumā ir tendence pieaugt - 14% 2013.gada 2.pusgada prognozē, 16% 2014.gada 1.pusgada prognozē un 22% 2014.gada 2.pusgada prognozē.

2.1.2. Preču un pakalpojumu pieprasījuma prognoze nozaru griezumā

Nozaru griezumā

Analizējot rezultātus 7 nozaru pamatgrupu griezumā, kopumā iezīmējas līdzīgas preču un pakalpojumu pieprasījumu izmaiņu prognožu proporcijas visās nozarēs, tomēr vienlaikus ir

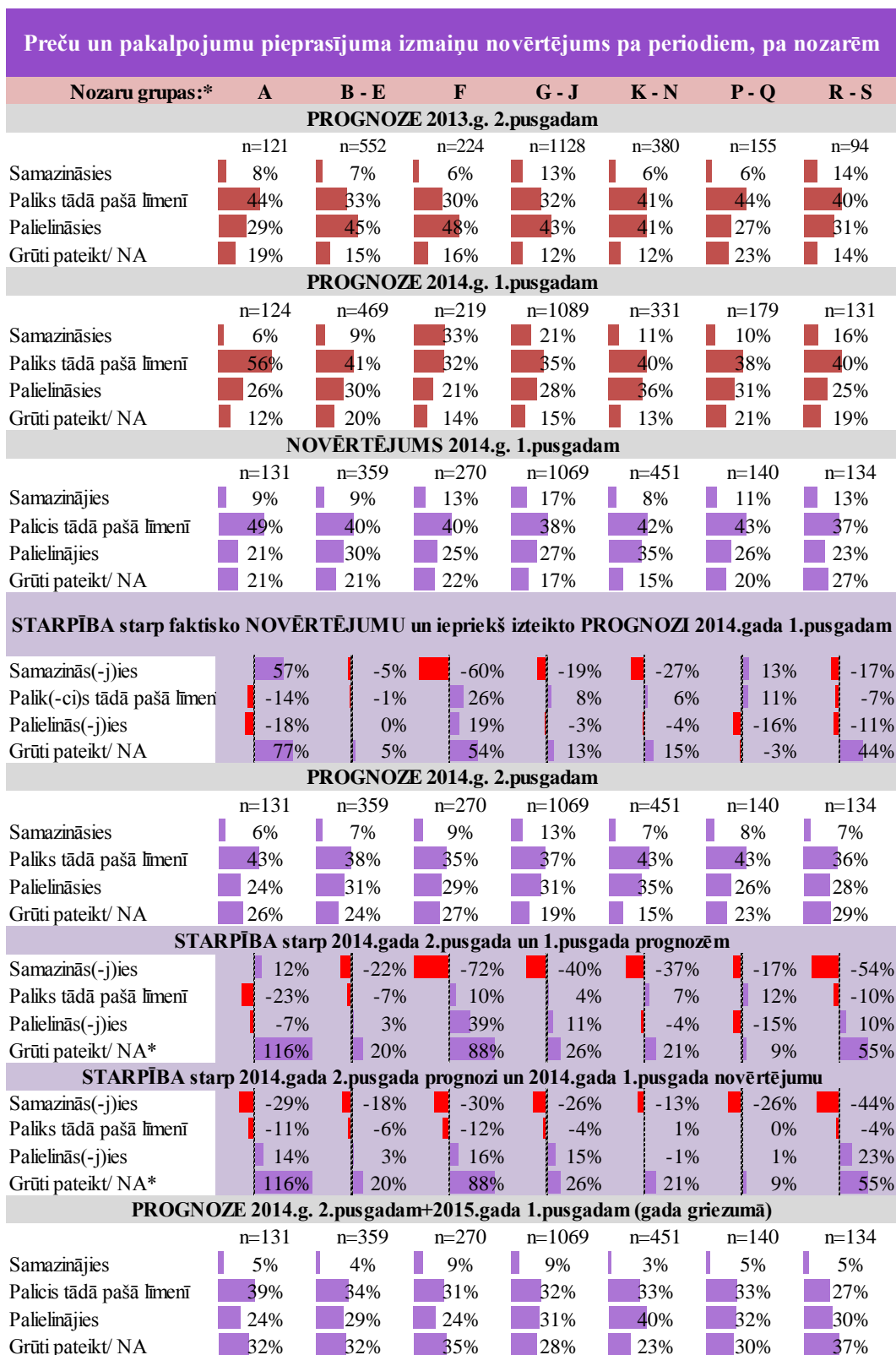
novērojamas būtiskas atšķirības respondentu īpatsvara apjomos dažādās preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu novērtējuma fraktās, kā arī nozīmīgas atšķirības starp dažādam nozarēm prognožu un novērtējumu salīdzinošajā analīzē starp periodiem (skat. **Attēls 7**).

Attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma novērtējumu 2014.gada 1.pusgadā, visās nozaru grupās lielākā daļa respondentu norāda, ka preču un pakalpojumu pieprasījums 2014.gada 1.pusgadā nav īpaši mainījies – šīs grupas respondentu īpatsvars nedaudz svārstās no 37% respondentu R-S nozaru grupā (māksla, izklaide, atpūta un citi pakalpojumi) līdz 49% A nozarē (lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība).

Tāpat arī analizējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes 2014.gada 2.pusgadā visās nozaru grupām lielākā daļa respondentu norāda, ka preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies – respondentu īpatsvars nedaudz svārstās no 35% respondentu F nozarē (būvniecība) līdz 43% respondentu gan A nozarē (lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība), gan K-N nozaru grupā (K - finanšu un apdrošināšanas darbības, L - operācijas ar nekustamo īpašumu, M - profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, N - administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība), gan P-Q nozaru grupā (P - izglītība, Q - veselība un sociālā aprūpe).

Tomēr analizējot prognožu tendences periodā kopš 2013.gada 2.pusgada, ir vērojamas atsevišķas izmaiņu tendences. Piemēram, analizējot 2014.gada 1.pusgada preču un pakalpojumu pieprasījuma prognožu atbilstību vēlāk sniegtajam faktiskajam šī perioda novērtējumam, redzams, ka būvniecības nozarē 33% 2014.gada 1.pusgadā, tomēr tikai 13% respondentu vēlāk novērtēja, ka preču un pakalpojumu pieprasījums 2014.gada 1.pusgada laikā krītas, kas liecina par iepriekš neparedzētu būvniecības nozares izaugsmi. To apliecina arī 21% respondentu, kas iepriekš prognozēja un 25% respondentu, kas vēlāk novērtēja, ka preču un pakalpojumu pieprasījums 2014.gada 1.pusgada laikā pieaug. Savukārt, 2014.gada 2.pusgada prognozēs tikai 9% respondentu prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma kritumu (salīdzinājumam jāuzsver, ka 2014.gada 1.pusgadā 33% respondentu prognozēja preču un pakalpojumu pieprasījuma kritumu būvniecības nozarē); 29% respondentu prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugumu un 35% uzskata, ka preču un pakalpojumu pieprasījums būvniecības nozarē 2014.gada 2.pusgadā īpaši nemainīsies. Vienlaikus diezgan būtiski pieaug to respondentu skaits būvniecības nozarē, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām – no 14% respondentu 2014.gada 1.pusgada prognozēs, 22% respondentu 2014.gada 1.pusgada novērtējumā un 27% respondentu 2014.gada 2.pusgada prognozēs (skat. **Attēls 7**).

Attēls 7. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozes pa periodiem, pa nozarēm

Bāze: Respondentu skaits pa nozarēm, n = "skat attēlā".

*Nozares:

A - LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

B - IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE
 C - APSTRĀDES RŪPNIECĪBA
 D - ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA
 E - ŪDENS APGĀDE; NOTEKŪDEŅU, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN SANĀCIJA
 F - BŪVNICĪBA
 G - VAIRUMTIRDZNIECĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBA; AUTOMOBIĻU UN MOTOCIKLU REMONTS
 H - TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA
 I - IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI
 J - INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS PAKALPOJUMI
 K - FINANŠU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBAS
 L - OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU
 M - PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI
 N - ADMINISTRATĪVO UN APKALPOJOŠO DIENESTU DARBĪBA
 P - IZGLĪTĪBA
 Q - VESELĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE
 R - MĀKSLA, IZKLAIDE UN ATPŪTA
 S - CITI PAKALPOJUMI

Salīdzinot 2014.gada 2.pusgada prognozes ar 2014.gada 1.pusgada prognozēm visās nozarēs, izņemot A nozarē (lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība) ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka preču un pakalpojumu pieprasījums nozarē kritīsies. Vienlaikus pieaug to respondentu īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām.

Izglītības, veselības un sociālās aprūpes nozaru grupā (P-Q), kas, galvenokārt, tiek pārstāvēta sabiedriskajā sektorā, salīdzinājumā ar citām nozarēm ir augstāks to respondentu īpatsvars, kuri 2014.gada 2.pusgadā prognozē, ka preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies (43% respondentu). Lai gan tik pat liels respondentu īpatsvars, kuri prognozē, ka preču un pakalpojumu 2014.gada 2.pusgadā īpaši nemainīsies, ir arī A nozarē (lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība), gan K-N nozaru grupā (K - finanšu un apdrošināšanas darbības, L - operācijas ar nekustamo īpašumu, M - profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, N - administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība), tomēr minētajā izglītības, veselības un sociālās aprūpes nozaru grupā (P-Q) atšķirībā no pārējām nozarēm samazinās gan to respondentu īpatsvars, kuri prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos, gan to respondentu īpatsvars, kuri prognozē preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugumu 2014.gada 2.pusgadā, kā rezultātā P-Q nozarē salīdzinot ar iepriekšējām prognozēm ir vislielākais to respondentu īpatsvara pieaugums (+12%), kuri 2014.gada 2.pusgadā prognozē, ka preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies. Tomēr tai pašā laikā P-Q nozarē ir otrs augstākais to respondentu īpatsvars, kuri 2014.gada 2.pusgada laikā plāno izveidot jaunas darbavietas (399 pēc ekstrapolētajiem datiem), vienlaikus gan arī salīdzinoši daudz darbavietas nozarē plānots likvidēt (559 pēc ekstrapolētajiem datiem), kā rezultātā tas saskan ar darba devēju sākotnēji sniegto prognozi, ka kopumā preču un pakalpojumu pieprasījums šajā nozarē 2014.gada 2.pusgadā īpaši nemainīsies.

Līdzīgā veidā arī pārējās nozarēs preču un pakalpojumu pieprasījuma prognozētās izmaiņas pozitīvi korelē ar prognozēto darbaspēka kustību nozarē.

2.1.3. Preču un pakalpojumu pieprasījuma prognoze reģionu griezumā

Visos reģionos lielākā daļa respondentu prognozē, ka 2014.gada 2.pusgadā preču un pakalpojumu pieprasījums īpaši nemainīsies – šī respondentu grupas īpatsvars pa reģioniem nedaudz svārstās – no 35% respondentu Latgales reģionā līdz 45% respondentu Vidzemē.

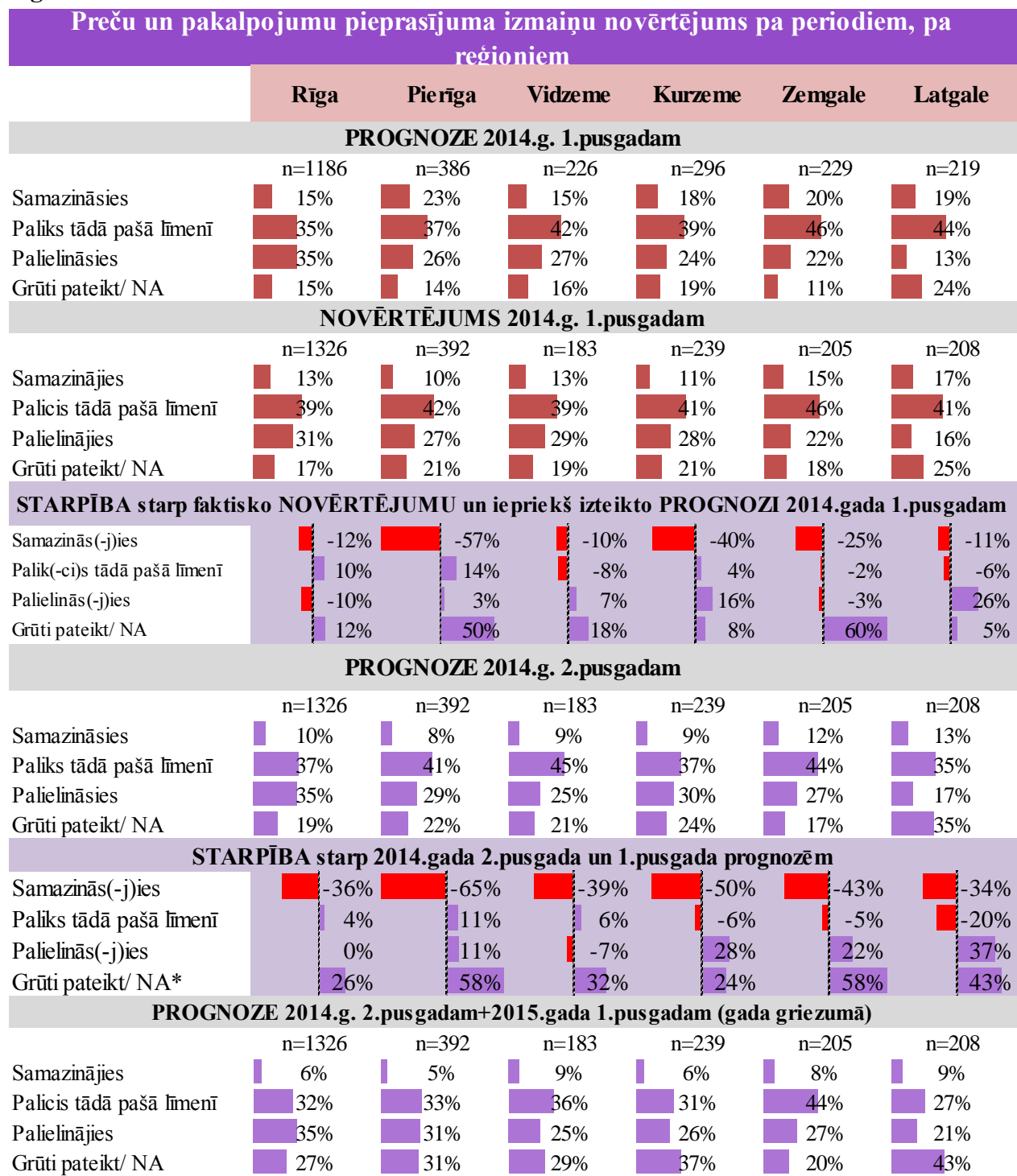
Latgales reģionā atšķirībā no pārējiem reģioniem ir visaugstākais to respondentu īpatsvars, kuri prognozē, ka 2014.gada 2.pusgadā preču un pakalpojumu pieprasījums reģionā samazināsies (13%) un viszemākais to respondentu īpatsvars, kuri prognozē, ka 2014.gada 2.pusgadā preču un pakalpojumu pieprasījums reģionā pieaugs (17%). Vienlaikus arī nenoteiktības līmenis (respondentu īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām) Latgales reģionā ir visaugstākais salīdzinājumā ar citiem reģioniem – 35%. Tāpat arī starpība starp 2014.gada 2.pusgada un 1.pusgada prognozēm rāda, ka Latgales reģionā, lai arī procentpunktos neliels, tomēr proporcionāli ir vislielākais to respondentu īpatsvara pieaugums, kuri prognozē ka 2014.gada 2.pusgadā preču un pakalpojumu pieprasījums reģionā pieaugs (pieaugums no 13% 2014.gada 1.pusgada prognozē līdz 17% 2014.gada 2.pusgada prognozē). Tomēr arī jāatzīmē, ka respondentu skaita samazinājums, kuri 2014.gada 2.pusgada un 1.pusgada prognozēs norādīja uz preču un pakalpojuma pieprasījuma samazināšanos, ievērojami augstāks ir citos reģionos, bet Latgalē tas ir viszemākais. Analizējot starpību starp 2014.gada 2.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos, redzams, ka Latgalē ir trešā lielākā pozitīvā starpība (aiz Rīgas un Pierīgas) starp 2014.gada 2.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu – attiecīgi Rīgā +1568, Pierīgā +439 un Latgalē +290 jaunas darbavietas (skat. **Tabula 13**).

Vislielākais preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugums 2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēts Rīgā, Kurzemē un Pierīgā, kur attiecīgi 35%, 30% un 20% respondentu izsaka šādu prognozi.

Attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma prognozi gada griezumā (2014.gada 2.pusgads un 2015.gada 1.pusgads) likumsakarīgi, ka šī perioda prognozēs ievērojami pieaug nenoteiktības līmenis (respondentu īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām) – viszemākais Zemgalē 20% un visaugstākais Latgalē 43%. Vienlaikus novērojama arī tendence saglabāties augstam to respondentu skaitam, kas prognozē, ka gada griezumā preču un pakalpojumu pieprasījums arī īpaši nemainīsies. Tas norāda uz jau iepriekšējā pētījuma vilnī veikto secinājumu, ka kopumā tuvāko 6 – 12 mēnešu laikā darba devēji prognozē salīdzinoši lēnu, bet stabilu lineāru ekonomiskās attīstības pieaugumu darba tirgū, turklāt tam ir tendence izlīdzināties, jo iepriekšējā pētījuma periodā varēja novērot, ka 12 mēnešu termiņā darba devēji bija plānojuši nedaudz lēcienveidīgu ekonomiskās aktivitātes pieaugumu darba tirgū.

Aptverošu un detalizētu preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu novērtējumu un prognozes pa periodiem reģionu griezumā lūdzu skat. zemāk (skat. **Attēls 8**).

Attēls 8. Preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu novērtējums pa periodiem, pa reģioniem

Bāze: Respondentu skaits pa reģioniem, n = "skat attēlā".

2.2. JAUNIZVEIDOJAMĀS DARBAVIETAS

Darba devēju aptaujas jautājumu par 2014.gada 2.pusgada laikā plānotajām no jauna izveidojamām darbavietām uzņēmumā galvenais nolūks ir iegūt ievaddatu informāciju darba tirgus prognozēšanas ekonometriskajam modelim.

Kombinējot vairākus informācijas avotus (ikgadējie CSP Darbaspēka apsekojuma dati, EM attīstības prognozes tautsaimniecības nozarēs un NVA Darba devēju aptauja, kas tiek veikta reizi pusgadā), tiek iegūta sākotnējā pirmā ievaddatu kopa darba tirgus īstermiņa prognozēšanai. Tālākajā izpētes posmā, balstoties uz ekonometriskajā prognozēšanas modelī apstrādāto CSP Darbaspēka apsekojuma un NVA Darba devēju aptaujas datu rezultātos konstatētajām atšķirībām konkrētās profesiju grupās, veicot padziļinātās intervijas ar nozaru asociācijām, tiek veikta prognozēšanas modeļa ievaddatu korekcija.

Tajā pašā laikā jāuzsver, ka darba devēju aptauja ir nozīmīgs informācijas avots un būtiska prognozēšanas modeļa pilnveides sastāvdaļa – darba devēju aptaujas rezultāti veido 20% no visiem darba tirgus īstermiņa prognozēšanas rezultātiem, un prognozēšanas modeļa ievaddatos tiem piemērots svaru koeficients 0,2. Darba devēju aptaujā informācija par profesiju grupām tiek iegūta 4 zīmju līmenī, ar ko reizi pusgadā var papildināt CSP Darbaspēka apsekojumā iepriekšējā gadā iegūtos datus.

Analizējot rezultātus par plānotām jaunām vakancēm/ darbavietām tuvākā pusgada laikā, izmantoti ekstrapolētie dati vakanču/ darbavietu līmenī. Vispārinot un attiecinot datus uz ģenerālo kopumu, katram uzņēmumam izlasē piemērots ekstrapolācijas koeficients (svari) atbilstoši tam, cik sev līdzīgos uzņēmumus ģenerālajā kopumā tas pārstāv. Ekstrapolācijas koeficientu pareizinot ar konkrētajā profesiju grupā nosaukto vakanču skaitu, tiek iegūti turpmākajā analizē izmantotie kopējie ekstrapolētie dati vakanču/ darbavietu līmenī. *Piemēram*, darba devējs norāda, ka viņš nākamā pusgada laikā plāno pieņemt 10 šuvējas. Ja attiecīgais uzņēmums pētījuma izlasē pārstāv 4 sev līdzīgos uzņēmumus, tad, attiecīgā uzņēmuma ekstrapolētie dati vakanču līmenī ļauj secināt, ka tuvākā pusgada laikā 4 darba devēji plāno pieprasījumu pēc 40 šuvējām.

2.2.1. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas 2014.gada 2.pusgadā

Līdzīgi kā iepriekšējos periodos arī šoreiz saglabājas tendence, ka lai gan preču un pakalpojumu pieprasījumam tiek prognozēts neliels pieaugums 2014.gada 2.pusgada laikā, tomēr jaunu darbavietu izveidošanas un jaunu darbinieku pieņemšanas prognozes vairāku pētījumu periodu griezumā turpina samazināties – iepriekšējā pētījumu periodā, 2014.gada 1.pusgada darbaspēka pieprasījuma prognozēs, 12% respondentu norādīja, ka uzņēmumā tiek plānots palielināt darbinieku skaitu un veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas, bet vēl pirms tam, 2013.gada 1.pusgada darba devēju aptaujā šo respondentu īpatsvars bija 14%, un 2012.gada 2.pusgada un 1.pusgada darba devēju aptaujās attiecīgi 23% un 30% respondentu norādīja, ka nākamā pusgada laikā uzņēmumā tiek plānots palielināt darbinieku skaitu un veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas.

2014.gada 2.pusgadam vairs tikai 6% darba devēju plāno izveidot jaunas darbavietas. Vienlaikus gan nedaudz samazinās to darba devēju īpatsvars, kuri norāda, ka neplānot veidot jaunas darbavietas, bet palielinās darba devēju īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa, vai 2014.gada 2.pusgadā uzņēmumā tiks izveidotas jaunas darbavietas (Skat. **Attēls 9**). Šī tendence cita starpā norāda arī uz to, ka pieaugošo darba apjomu izpildīs jau esošais darbaspēks.

Attēls 9. Plānotās no jauna izveidotās darbavietas 2014.gada 2.pusgada laikā

Q08. Vai nākamā kalendārā pusgada laikā Jūsu uzņēmumā kādās profesijās ir plānots palielināt darbinieku skaitu - veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas?

	PLĀNOTĀS NO JAUNA IZVEIDOTĀS DARBA VIETAS TUVĀKO 6 MĒNEŠU LAIKĀ		
	Jā	Nē	Grūti pateikt
2014.gada 2.pusgadā, n= 2553	7% ↓	67% ↓	26% ↑
2014.gada 1.pusgadā, n= 2542	12% ↓	71% ↑	17%
2013.gada 2.pusgadā, n= 2624	14%	67%	19%

Bāze: Visi respondenti, n = "skat. attēlā"

Piezīme: Iezīmējas statistiski nozīmīgas augstākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↑
Iezīmējas statistiski nozīmīgas zemākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↓

Likumsakarīgi, ka ievērojami biežāk jaunas darbavietas plāno izveidot tie darba devēji, kuri sava uzņēmuma preču un pakalpojumu pieprasījumu pēdējā pusgada laikā un nākamā pusgada laikā ir attiecīgi novērtējuši un prognozē kā pieaugošu, īpaši tie darba devēji, kas pieprasījumu abos periodos novērtējuši un prognozējuši kā būtiski pieaugošu. Savukārt, tie darba devēji, kuri novērtē un prognozē sava uzņēmuma preču un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanos vai palikšanu nemainīgā līmenī 2014.gada 1.pusgada laikā, ievērojami daudz biežāk norāda, ka neplāno izveidot jaunas darbavietas 2014.gada 2.pusgada laikā.

Nozaru griezumā 2014.gada 2.pusgada laikā salīdzinoši vairāk darbavietu tiek plānots izveidot lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs (A) un veselības, izglītības un sociālās aprūpes nozarē, bet reģionu griezumā neviens reģions proporcionāli īpaši neizceļas ar plāniem veidot jaunas darbavietas.

Analizējot darba devēju plānus jaunu darbavietu izveidošanai profesiju grupu griezumā, secināms, ka lielāks darba devēju īpatsvars plāno izveidot jaunas darbavietas 2. un 3.profesiju grupā (attiecīgi vecākie speciālisti - 21% un speciālisti - 18%), kā arī 5.profesiju grupā (pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki - 17%), un 7.profesiju grupā (kvalificēti strādnieki un amatnieki - 15%). Tomēr attiecībā uz pēdējo, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem jauno darbavietu skaitam šajā nozarē tiek prognozēts ievērojams samazinājums (skat. **Attēls 10**). Jauno darbavietu sadalījums pa profesiju pamatgrupām, lielā mērā sasaucas ar preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozēm pa nozarēm.

Attēls 10. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesiju pamatgrupām.

Q09. Kādās profesijās Jūsu uzņēmumā ir plānots palielināt darbinieku skaitu nākamā kalendārā pusgada laikā?

JAUNIZVEIDOJAMĀS DARBAVIETAS (PROGNOZES) PA PROFESIJU PAMATGRUPĀM				2014.gada 2.pusgads pret 2014.gada 1.pusgadu
Profesiju pamatgrupas	2013.gada 2.pusgadā n= 10598	2014.gada 1.pusgadā n= 9416	2014.gada 2.pusgadā n= 5895	
1. profesiju grupa - Vadītāji	3%	1%	4% ↑	233%
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	12%	15%	21% ↑	42%
3. profesiju grupa - Speciālisti	8%	16%	18% ↑	16%
4. profesiju grupa - Kalpotāji	4%	4%	5%	18%
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	12%	13%	17% ↑	32%
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1%	1%	1%	77%
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	22%	27%	15% ↓	-45%
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	18%	12%	10%	-18%
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	19%	11%	8% ↓	-24%

Bāze: Kopējais plānoto jaunizveidoto darba vietu skaits uzņēmumos norādītajā periodā ("n" sk. attēlā)

Analizējot plānoto jaunizveidājamo darbavietu sadalījumu profesiju apakšgrupās (2 zīmju līmenī) un īpašu uzmanību vēršot profesiju pamatgrupām, kurās tiek plānots lielākais jaunizveidoto darbavietu īpatsvars (2., 3., 5.profesiju pamatgrupa), sarindojot rezultātus pēc to norādīšanas biežuma, salīdzinoši lielāks plānotais jaunu darbinieku pieprasījums tuvākā pusgada laikā sagaidāms tādu jomu speciālistu vidū kā:

- 33.grupa - Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti
- 51.grupa - Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki
- 52.grupa - Tirdzniecības darbinieki
- 72.grupa - Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki
- 25.grupa - Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti
- 35.grupa - Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti
- 75.grupa - Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas
- 83.grupa - Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori
- 21.grupa - Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti
- 26.grupa - Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti
- 81.grupa - Rūpniecisko iekārtu operatori
- 23.grupa - Izglītības jomas vecākie speciālisti
- 93.grupa - Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki
- 92.grupa - Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki

Pilnu plānoto jaunizveidājamo darbavietu sadalījumu pa profesiju apakšgrupām (2 zīmju līmenī) skat. zemāk (**Tabula 3**).

Tabula 3. Plānoto jaunizveidojamo darbavietu sadalījums pa profesiju apakšgrupām (2 zīmes)

Q09. Kādās profesijās Jūsu uzņēmumā ir plānots palielināt darbinieku skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā?

PLĀNOTĀS NO JAUNA IZVEIDOTĀS DARBAVIETAS 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ			
Profesijas grupa, (2 zīmes)		Skaits, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze):		5895	100,0%
33 Komerccarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti		605	10,3%
51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki		456	7,7%
52 Tirdzniecības darbinieki		431	7,3%
72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki		342	5,8%
25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti		325	5,5%
35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti		306	5,2%
75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas		305	5,2%
83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori		290	4,9%
21 Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti		254	4,3%
26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti		223	3,8%
81 Rūpniecisko iekārtu operatori		219	3,7%
23 Izglītības jomas vecākie speciālisti		198	3,4%
93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki		195	3,3%
92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki		191	3,2%
22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti		154	2,6%
13 Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji		141	2,4%
43 Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki		127	2,2%
71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)		121	2,0%
24 Komerccarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti		109	1,8%
12 Administratīvie vadītāji un komercdirektori		108	1,8%
96 Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki		93	1,6%
42 Klientu apkalpotāji		93	1,6%
53 Individuālās aprūpes darbinieki		92	1,6%
74 Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki		90	1,5%
82 Montieri		89	1,5%
31 Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti		82	1,4%
32 Veselības aprūpes jomas speciālisti		71	1,2%
61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki		70	1,2%
41 Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori		63	1,1%
44 Citi kalpotāji		15	0,3%
73 Amatnieki un iespieddarbu strādnieki		15	0,2%
94 Pārtikas produktu sagatavošanas palīgstrādnieki		10	0,2%
11 Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji		7	0,1%
34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgu lietu speciālisti		4	0,1%

Analizējot plānoto jaunizveidojamo darbavietu sadalījumu detalizētākās profesiju apakšgrupās (4 zīmju līmenī) un īpašu uzmanību vēršot profesiju pamatgrupām, kurās tiek plānots lielākais jaunizveidoto darbavietu īpatsvars (2., 3., 5.profesiju pamatgrupa), sarindojot rezultātus pēc to norādīšanas biežuma, salīdzinoši lielāks plānotais jaunu darbinieku pieprasījums tuvākā pusgada laikā sagaidāms tādu jomu speciālistu vidū kā:

5223.grupa - Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi

2512.grupa - Programmētāji

3339.grupa - Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti

3511.grupa - Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti

2654.grupa - Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti

5120.grupa - Pavāri

5131.grupa - Viesmīļi

8172.grupa - Koksnes apstrādes iekārtu operatori

2149.grupa - Citur neklasificēti inženieri

1323.grupa - Būvniecības jomas vadītāji

3322.grupa - Tirdzniecības pārstāvji

7233.grupa - Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki

7222.grupa - Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki

9213.grupa - Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki

Pilnu plānoto jaunizveidojamo darbavietu izvērstu sadalījumu pa profesiju apakšgrupām (4 zīmju līmenī) skat. pielikumā **Tabula 16**.

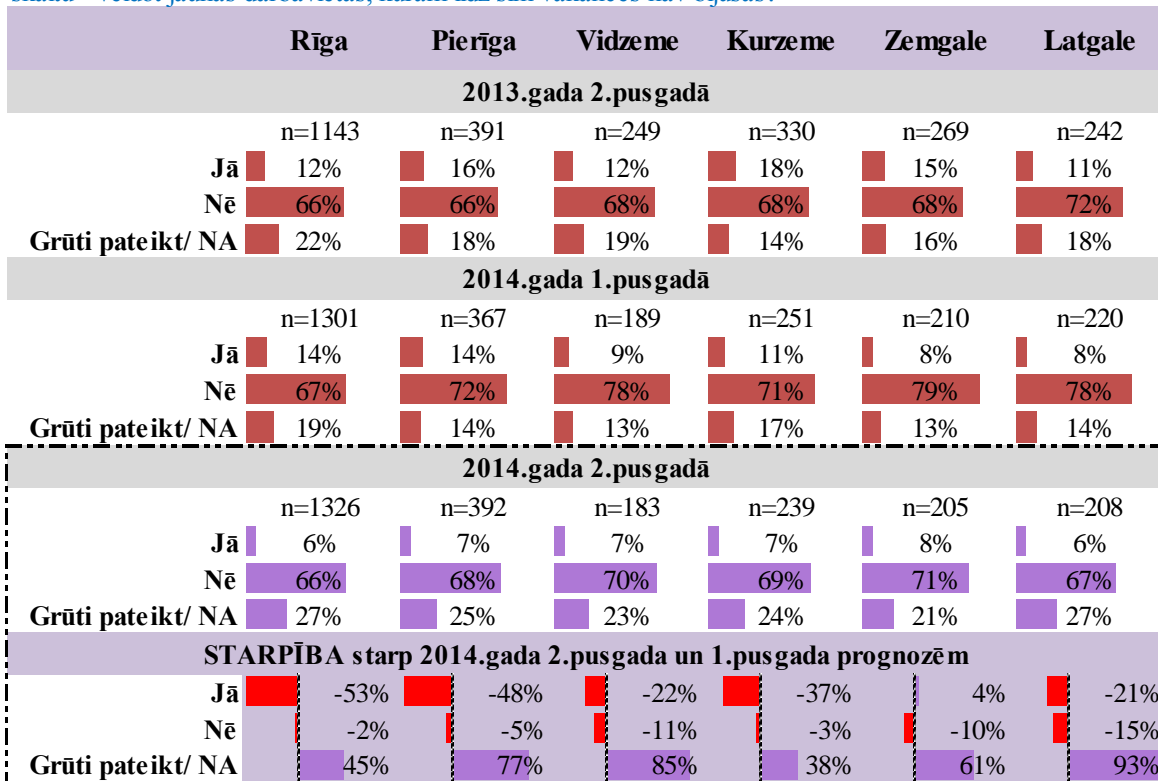
2.2.2. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas reģionu griezumā

Reģionu griezumā nav būtisku atšķirību jaunu darbavietu izveidošanas plānos, izņemot jau iepriekš minēto, ka visos reģionos ievērojami samazinās darba devēju īpatsvars, kuri plāno izveidot jaunas darbavietas, izņemot Zemgalē, kur respondentu skaits, kas plāno veidot jaunas darbavietas kopš iepriekšējā pētījuma perioda nav mainījies. Tāpat visos reģionos pieaug to darba devēju īpatsvars, kuriem nav skaidru plānu par jaunu darbavietu izveidošanu 2014.gada 2.pusgada laikā. Citas nozīmīgas atšķirības starp reģioniem attiecībā uz jaunu darbavietu izveidošanas plāniem nav novērojamas (**Attēls 11**).

Attēls 11. Jaunu darbavietu izveidošanas plāni pa reģioniem.

DARBINIEKU PIENĒMŠANAS PLĀNI (PROGNOZES) PA REĢIONIEM

Q08. Vai nākamā kalendārā pusgada laikā Jūsu uzņēmumā kādās profesijās ir plānots palielināt darbinieku skaitu - veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas?

Bāze: Respondentu skaits pa reģioniem, n = "skat attēlā".

Ievērojami lielākas un būtiskākas atšķirības starp reģioniem iezīmējas jaunizveidoto darbavietu sadalījumā pa profesiju grupām.

Šķērsanalīze par plānoto jauno darbavietu sadalījumu pa reģioniem un profesiju grupām ļauj detalizētāk redzēt plānotā jauna darbaspēka pieprasījuma kopējo struktūru reģionālā griezumā un var veicināt mērķtiecīgu priekšlikumu izstrādi bezdarbnieku apmācību organizēšanai reģionos, orientējoties pēc attiecīgā reģiona darba tirgū pieprasītākajām profesijām, kā arī ļauj identificēt perspektīvāko reģionu darba iespējām cilvēkiem ar noteiktu specialitāti vai prasmēm.

Identiski kā iepriekšējā periodā, lielākā daļa jauno darbavietu katrā profesiju pamatgrupā, izņemot 6.profesiju pamatgrupu (kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki), tiek plānots izveidot Rīgā. Tomēr atšķirībā no iepriekšējā perioda, kad 50% un lielāku plānoto jauno darbavietu īpatsvaru Rīgas reģions „paņems” septiņās no deviņām profesiju pamatgrupām, 2014.gada 2.pusgadā 50% un lielāku plānoto jauno darbavietu īpatsvaru Rīgas reģions „paņems” piecās no deviņām profesiju pamatgrupām: 1.(Vadītāji) – 100% (iepriekš 60%), 2.(Vecākie speciālisti) – 66% (iepriekš 81%), 3.(Speciālisti) – 76% (iepriekš 61%), 4.(Kalpotāji) – arī 76% (iepriekš 84%) un 5.(Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki) – 51% no jaunajām darbavietām šajās profesiju grupās plānots izveidot Rīgā (iepriekš 57%).

Savukārt, plānotās jaunās darbavietas 6.profesiju pamatgrupā (kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki) līdzīgi kā iepriekš visvairāk plānots izveidot Zemgalē (61% no 6.profesiju grupas darbavietām), kur šīs jaunās darbavietas veidos tikai 5% no visām jaunajām darbavietām Zemgales reģionā. 27% no plānotajām jaunajām darbavietām 6.profesiju pamatgrupā (kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki) plānots izveidot Vidzemē, bet tās veidos mazāk kā 1% no visām Vidzemē plānotajām jaunajām darbavietām.

Lai gan Rīgas reģions „paņem” lielāko daļu jauno darbavietu visās profesiju pamatgrupās, izņemot 6.profesiju pamatgrupu, tomēr šīs darbavietas veido salīdzinoši nelielu jauno darbavietu īpatsvaru pašā Rīgas reģionā. Piemēram, jaunās darbavietas 4.profesiju grupā (kalpotāji), kur ievērojama daļa (76%) šīs grupas jaunās darbavietas plānots izveidot Rīgā, veidos tikai 6% no visām Rīgas jaunajām darbavietām. Tāpat piemēram 23% no visām jaunajām darbavietām 7.profesiju pamatgrupas (kvalificēti strādnieki un amatnieki) profesijās plānots izveidot Latgalē, kur tās veidos gandrīz 60% no visām jaunajām darbavietām Latgales reģionā.

Šāds nevienmērīgs jauno darbavietu salīdzinājums norāda uz neviendabīgo ekonomisko situāciju un tās attīstību Latvijā reģionu griezumā.

Salīdzinoši vienmērīgāks plānoto jauno darbavietu īpatsvara sadalījums pa reģioniem ir novērojams 5.profesiju grupas (pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki) un 3.profesiju grupas (speciālisti) profesijās, kuru īpatsvars reģionos svārstās attiecīgi 8%-18% 5.profesiju grupai un 6%-21% 3.profesiju grupai (skat. **Tabula 4** un **Tabula 5**). Vienmērīgs plānoto jauno darbavietu īpatsvara sadalījums pa reģioniem norāda uz attiecīgās profesiju pamatgrupas (un attiecīgās nozares vai ekonomiskās darbības) vienmērīgu attīstību reģionu griezumā neskatoties un šīs profesiju grupas un ekonomiskās darbības apjomu atšķirību starp reģioniem.

Tabula 4. Jauno darbavietu īpatsvara sadalījums pa reģioniem un profesiju grupām.

Profesiju pamatgrupas	PLĀNOTO JAUNO DARBA VIETU ĪPATSVARA SADALĪJUMS PA REĢIONIEM UN PROFESIJU GRUPĀM						Jauno darba vietu īpatsvars profesiju grupā								
	Jauno darba vietu īpatsvars reģionā						Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ (bāze, n)		
	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale									
1. profesiju grupa - Vadītāji	1%	2%	2%	0%	2%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	257	100%
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	21%	7%	3%	11%	8%	1%	66%	16%	0%	9%	4%	4%	1 262	100%	
3. profesiju grupa - Speciālisti	16%	18%	6%	21%	9%	10%	76%	10%	0%	7%	1%	5%	1 068	100%	
4. profesiju grupa - Kalpotāji	6%	1%	0%	0%	7%	0%	76%	9%	0%	4%	0%	12%	298	100%	
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	12%	11%	18%	8%	15%	18%	51%	7%	2%	26%	7%	6%	980	100%	
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	0%	1%	0%	0%	5%	0%	0%	13%	27%	0%	61%	0%	70	100%	
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	23%	38%	18%	25%	20%	59%	18%	16%	18%	10%	14%	23%	872	100%	
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	7%	15%	51%	20%	10%	13%	29%	24%	23%	1%	19%	4%	597	100%	
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	11%	8%	2%	15%	24%	0%	34%	10%	11%	16%	23%	6%	490	100%	
KOPĀ (bāze, n)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	3 124	746	401	634	529	461	5 895		

Tabula 5. Jaunizveidojamo darbavietu skaits pa profesiju pamatgrupām, pa reģioniem.

Q09. Kādās profesijās Jūsu uzņēmumā ir plānots palielināt darbinieku skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā?

Q10. Norādiet, lūdzu, kurā/-s pilsētā/-s vai novadā/-os plānojat palielināt darbinieku skaitu profesijā - ...

[PROFESIJA NO Q09] 2014.gada 2.pusgada laikā!

Profesiju pamatgrupas Skaitis, N	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pie rīga	Vidzeme	Kurze me	Zemgale	Latgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	257	257	0	0	0	0	0
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	1262	827	202	4	117	57	56
3. profesiju grupa - Speciālisti	1068	816	110	0	72	14	55
4. profesiju grupa - Kalpotāji	298	225	26	0	12	0	35
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	980	503	68	21	259	65	63
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	70	0	9	19	0	43	0
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	872	157	140	161	89	126	200
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	597	171	143	139	9	111	24
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	490	167	49	56	77	114	27
Nav atbildes	0	0	0	0	0	0	0
Kopā (bāze):	5895	3124	746	401	634	529	461

Bāze: Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais jaunizveidoto darba vietu skaits uzņēmumos, $n = \text{'skat.tabulā'}$.

Analizējot jauna darbaspēka pieprasījuma sadalījumu profesiju apakšgrupās (2 zīmju un 4 zīmju līmenī) un īpašu uzmanību vēršot profesiju pamatgrupām, kurās tiek plānots lielākais jaunizveidoto darbavietu īpatsvars, sarindojot rezultātus pēc to norādīšanas biežuma, salīdzinoši lielāks plānotais jaunu darbinieku pieprasījums 2014.gada 2.pusgada laikā sagaidāms tādu jomu speciālistu vidū kā:

Īpaši Rīgā:

- 33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti
- 35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti
- 51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki
- 52 Tirdzniecības darbinieki
- 26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti
- 21 Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti

Īpaši Pierīgā:

- 25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti
- 33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti
- 83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas iekārtu un mašīnu operatori
- 82 Montieri
- 75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas
- 23 Izglītības jomas vecākie speciālisti
- 52 Tirdzniecības darbinieki

Īpaši Vidzemē:

81 Rūpniecisko iekārtu operatori

75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas

83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori

72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki

Īpaši Kurzemē:

51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki

22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti

92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki

53 Individuālās aprūpes darbinieki

Īpaši Zemgalē:

92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki

83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori

72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki

61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki

74 Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki

22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti

53 Individuālās aprūpes darbinieki

23 Izglītības jomas vecākie speciālisti

Īpaši Latgalē:

72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki

93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki

75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas

71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)

Pilnu plānoto jaunizveidojamo darbavietu izvērstu sadalījumu pa profesiju apakšgrupām (4 zīmju līmenī) sadalījumā pa reģioniem (**Tabula 17**).

2.2.3. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas dalījumā pa izglītības līmeņiem

Plānoto jaunizveidojamo darbavietu analīze sadalījumā pa profesijām un šīm profesijām nepieciešamo izglītību, ļauj mērķtiecīgi orientēt NVA profesionālās un tālākizglītības aktivitātes atbilstoši darba tirgus vajadzībām. Šajā nodaļā tiek analizēts darba devēju pieprasītais izglītības līmenis dažādām profesiju grupām.

Īpaša uzmanība šajā analīzē tiek pievērsta tām profesiju grupām, kurās tiek prognozēts lielākais jaunu darbinieku pieprasījums. Analizējot darba devēju plānus jaunu darbavietu izveidošanai tuvāko sešu mēnešu laikā, tika secināts, ka salīdzinoši lielāks darbadevēju īpatsvars plāno izveidot jaunas darbavietas 2. un 3.profesiju grupā (attiecīgi Vecākie speciālisti 21% un Speciālisti 18%), kā arī 5.profesiju grupā (Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki 17%), un 7.profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki 15%) (**Attēls 10**).

Pamatizglītība vai zemāka izglītība par pamatizglītību, galvenokārt, nepieciešama darbiniekiem uz jaunajām darbavietām šādās profesijās:

- 9321 Iesaņotāji
- 9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki
- 9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki
- 7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki
- 8342 Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori
- 9613 Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 4321 Noliktavu darbinieki

Vispārējā vidējā izglītība, galvenokārt, nepieciešama darbiniekiem uz jaunajām darbavietām šādās profesijās:

- 5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi
- 8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori
- 2512 Programmētāji
- 9329 Citur neklasificēti strādnieki
- 5329 Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki
- 8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji
- 6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji
- 3331 Preču pārvadājumu aģenti
- 7515 Pārtikas produktu un dzērienu degustatori
- 3313 Grāmatvedības speciālisti
- 5312 Skolotāju palīgi
- 4132 Datu ievadīšanas operatori
- 8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltīpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji

Profesionālā vai profesionālā vidējā izglītība, galvenokārt, nepieciešama darbiniekiem uz jaunajām darbavietām šādās profesijās:

- 5120 Pavāri
- 5131 Viesmīļi
- 7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki
- 5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi
- 1211 Administratīvie un finanšu vadītāji
- 8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri
- 8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori
- 4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki
- 1323 Būvniecības jomas vadītāji
- 7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 7513 Piena produktu ražotāji
- 8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori
- 2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti
- 2512 Programmētāji
- 9313 Ēku būvniecības strādnieki
- 5132 Bārmeņi
- 8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltīpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji

Augstākā akadēmiskā izglītība tiek pieprasīta, galvenokārt, 2.profesiju grupā (Vecākie speciālisti) un 3.profesiju grupā (Speciālisti) profesiju apakšgrupās:

- 2411 Grāmatveži
- 3322 Tirdzniecības pārstāvji
- 3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti
- 3312 Kredītu un aizņēmumu speciālisti
- 5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi
- 8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltipīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji
- 4419 Citur neklasificēti kalpotāji
- 3341 Biroja vadītāji
- 3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti
- 2512 Programmētāji
- 3334 Nekustamā īpašuma māklēri un īpašumu pārvaldes speciālisti

Arī **augstākā profesionāla izglītība**, lielākoties, tiks pieprasīta pretendentiem uz jaunajām darbavietām 2.profesiju grupā (Vecākie speciālisti) un 3.profesiju grupā (Speciālisti), bet citās profesijās, galvenokārt, 21. (Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti), 22.(Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti) un 31.(Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti) profesiju grupu šādās apakšgrupās:

- 2654 Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti
- 3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti
- 2512 Programmētāji
- 2149 Citur neklasificēti inženieri
- 2114 Ģeologi un ģeofiziķi
- 3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti
- 2342 Pirmsskolas pedagogi
- 1323 Būvniecības jomas vadītāji
- 4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki
- 3142 Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti
- 7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki

Visbiežāk darba devēji norāda, ka no darbiniekiem, kas pieteiksies uz plānotajām jaunajām darbavietām, tiks prasīta Pamatizglītība (vai zemāka izglītība par pamatizglītību), vidējā izglītība vai profesionālā izglītība, īpaši: 5.(Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki), 6.(Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki), 7.(Kvalificēti strādnieki un amatnieki), 8.(Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) un 9.(Vienkāršas profesijas) profesiju grupā. 1.profesiju grupā (Vadītāji) un 2.profesiju grupā (Vecākie speciālisti) galvenokārt, būs nepieciešama augstākā profesionālā izglītība, tomēr ievērojams darba devēju skaits jaunajām darbavietām 2.profesiju grupā (Vecākie speciālisti) pieprasīs augstāko akadēmisko izglītību. Savukārt, 3.profesiju grupā (Speciālisti) galvenokārt būs nepieciešama augstākā akadēmiskā izglītība, tomēr liels darba devēju skaits jaunajām darba vietām šajā profesiju grupā pieprasīs augstāko profesionālo izglītību. (Skat. **Tabula 6**).

Tabula 6. Nepieciešamais izglītības līmenis plānotajām jaunajām darbavietām profesiju pamatgrupās

Q11. Kāds ir profesijas ... [PROFESIJA NO Q09] pārstāvja/-u nepieciešamais izglītības līmenis?

Profesiju pamatgrupas, kolonnu %	Sadalījums, KOPĀ	NEPIECIEŠAMĀIS IZGLĪTĪBAS LĪMENIS					
		Zemāka par pamatizglītību/ pamatizglītība	Vispārējā vidējā izglītība	Profesionālā/ profesionālā vidējā izglītība	Augstākā akadēmiskā izglītība	Augstākā profesionālā izglītība	Grūti pateikt, nav atbildes
1. profesiju grupa - Vadītāji	4,4%	0,0%	0,0%	8,6%	0,0%	4,5%	0,0%
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	21,4%	0,0%	7,6%	7,8%	42,2%	52,5%	5,8%
3. profesiju grupa - Speciālisti	18,1%	0,0%	9,9%	9,3%	42,0%	34,1%	13,8%
4. profesiju grupa - Kalpotāji	5,1%	3,6%	4,8%	5,0%	3,6%	5,2%	7,6%
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	16,6%	0,0%	32,4%	24,3%	8,4%	0,0%	25,4%
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1,2%	0,0%	5,6%	0,4%	0,0%	0,0%	2,3%
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	14,8%	15,1%	5,0%	25,7%	0,0%	3,6%	34,0%
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	10,1%	6,0%	22,1%	16,6%	3,8%	0,0%	0,0%
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	8,3%	75,3%	12,7%	2,3%	0,0%	0,0%	11,1%
Nav atbildes	0,0%	–	–	–	–	–	–
Kopā (bāze):	5895	360	917	2152	430	1555	481

Bāze: Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānoto jaunizveidojamo darba vietu skaits.

Zaļā krāsā iekrāsotas vērtības, kas ir statistiski lielākas par grupas vidējo

Sarkanā krāsā iekrāsotas vērtības, kas ir statistiski zemākas par grupas vidējo

Pilnu plānoto jaunizveidojamo darbavietu izvērstu sadalījumu pa profesiju apakšgrupām (4 zīmju līmenī) sadalījumā pa nepieciešamajiem izglītības līmeņiem skat. pielikumā **Tabula 18**.

2.2.4. Jaunu darbavietu izveides iemesls

Līdzīgi kā visos iepriekšējos pētījumu periodos galvenais iemesls jaunu darbavietu izveidošanai, ir uzņēmuma saimnieciskās darbības paplašināšana, kas atspoguļojas gan darba devēju aptaujas rezultātos kopumā, gan sadalījumā par nozarēm un reģioniem. Kopumā 71% darba devēju, kas plāno palielināt darbinieku skaitu, to darīs uzņēmuma saimnieciskās darbības paplašināšana rezultātā. Otrs galvenais iemesls jaunu darbavietu izveidošanai ir sezonas darbu uzsākšana (39% respondentu). Savukārt, trešais galvenais iemesls jaunu darbavietu izveidošanai ir jaunas amata pozīcijas izveidošana (13% respondentu) (**Attēls 12**).

Attēls 12. Plānoto jauno darbavietu izveidošanas iemesli

Q12. Kāda iemesla dēļ galvenokārt plānojat palielināt darbinieku skaitu profesijā .. [PROFESIJA NO Q09] Jūsu uzņēmumā nākamā kalendārā pusgada laikā?

	JAUNU DARBA VIETU IZVEIDES IEMESLS			2014.g. 2.pusgads pret 2014.g. 1.pusgadu
	2013.gada 2.pusgadā n= 384	2014.gada 1.pusgadā n= 313	2014.gada 2.pusgadā n=175	
Uzņēmuma saimnieciskās darbības paplašināšana	60%	69%	71%	↗3%
Sezonas darbu uzsākšana	28%	10%	14%	↕50%
Jauna amata/ pozīcijas izveide	11%	15%	9%	↘-39%
Cits iemesls	6%	6%	6%	↘-3%
Grūti pateikt, nav atbildes	5%	4%	5%	↗27%

Bāze: Respondenti, kuri norādījuši, ka uzņēmumā plāno pieņemt jaunus darbiniekus tuvāko 6 mēnešu laikā, ("n=" sk. attēlā)
Kopējais atbilžu īpatsvars pārsniedz 100%, jo katrai profesiju grupai (4 zīmju līmenī) respondenti varēja norādīt atšķirīgu iemeslu.

2014.gada 2.pusgada prognozēs uzņēmuma saimnieciskās darbības paplašināšanos kā iemeslu jaunu darbavietu izveidošanai izteiktāk kā citas nozares norāda darba devēji finanšu un apdrošināšanas, nekustamo īpašumu; profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu; administratīvo un apkalpojošo dienestu (K-N) nozarēs, un galvenokārt Rīgas reģionā.

Izvērtējot esošo bezdarbnieku atbilstību darbaspēka pieprasījumam un akcentējot turpmākās iespējas bezdarbnieku iekļaušanai darba tirgū, prioritāru uzmanību var veltīt tām profesiju grupām, kurās kā iemeslu jaunu darbinieku pieņemšanai darba devēji salīdzinoši biežāk norādījuši uzņēmumu saimnieciskās darbības paplašināšanu. Tas ir salīdzinoši biežāk novērojams 2., 3. un 5.profesiju pamatgrupas apakšgrupās:

- 2512 Programmētāji
- 3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti
- 8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori
- 7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki
- 3322 Tirdzniecības pārstāvji
- 3331 Preču pārvadājumu aģenti
- 7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji
- 3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti
- 5120 Pavāri
- 7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki
- 2411 Grāmatveži
- 3313 Grāmatvedības speciālisti

Detalizēti izvērstu tabulu par plānoto jauno darbavietu izveidošanas iemesliem 2014.gada 2.pusgada laikā dalījumā pa profesiju grupām (4 zīmes) (**Tabula 19**).

2.3. LIKVIDĒJAMĀS DARBAVIETAS

Darba devēju aptaujas jautājumu kopa par plānoto atbrīvojamo darbinieku skaitu darbavietas likvidācijas rezultātā, precizējot, kādās profesiju grupās (4 zīmju līmenī) un kurā reģionā, veido otro prognozēšanas modelim nepieciešamo ievaddatu kopu. Jāatzīmē, ka prognozēšanas modelim nepieciešamo ievaddatu informāciju par plānoto darbinieku atlaišanu/ darbavietu samazināšanu pilnā apmērā nodrošina darba devēju aptaujas dati.

Rezultātu analīze par plānoto samazināmo darbavietu skaitu veikts balstoties uz ekstrapolētajiem datiem.

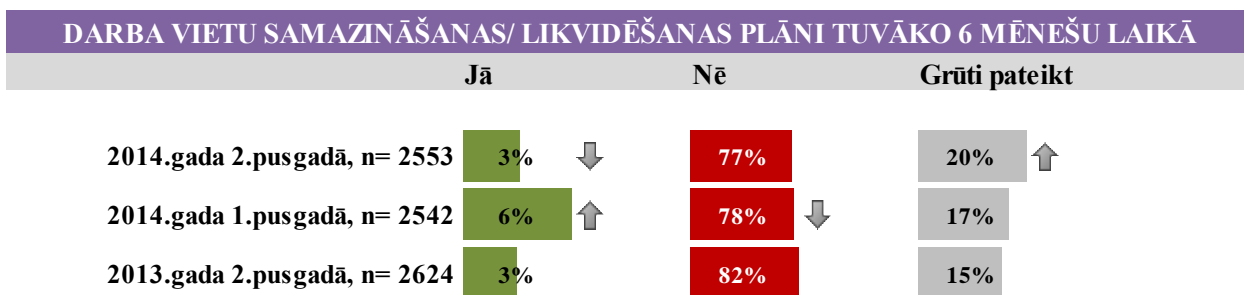
2.3.1. Darbavietu samazināšanas plāni 2014.gada 2.pusgadā

Aplūkojot rezultātus uzņēmumu līmenī, darba devēju procentuālais skaits, kuri 2014.gada 2.pusgadā plāno atlaist darbiniekus darbavietu likvidācijas rezultātā, ir 3% no visiem respondentiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, kad 6% darba devēju plānoja atlaist darbiniekus darbavietu likvidācijas rezultātā, darba devēju īpatsvars, kas plāno darbavietu samazināšanu, būtiski samazinājies (skat. **Attēls 13**). Šāda atšķirība būtu skaidrojama ar kopumā jau vairāku pētījumu periodu garumā dilstošo tendenci darbaspēka kustībai jaunizveidotu un likvidētu darbavietu kontekstā. Kopumā pēc ekstrapolētajiem datiem 2014.gada 2.pusgadā Latvijā plānots samazināt 3266 darbavietas.

Likumsakarīgi, ka biežāk darbinieku atlaišanu plāno uzņēmumi, kuros iepriekšējā periodā ir krities preču un pakalpojumu pieprasījums, kā arī tie, kuros pieprasījuma kritums tiek plānots tuvākā nākotnē. Lielāka nenoteiktība līdzīgi kā iepriekšējā pētījuma periodā ir raksturīga būvniecības (F) nozares pārstāvjiem, kuriem salīdzinoši biežāk nav noteikta viedokļa par darbavietu samazināšanu/ likvidāciju tuvākā pusgada laikā. Būvniecības nozarē nedaudz lielāks respondentu īpatsvars kā citās nozarēs 2014.gada 2.pusgadā plāno darbavietu samazināšanu, ko atspoguļo arī izteikti vismazākais respondentu īpatsvars salīdzinājumā ar citām nozarēm, kas norāda, ka neplāno darbavietu samazināšanu.

Attēls 13. Darbavietu likvidēšanas plāni

Q13. Vai nākamā kalendārā pusgada laikā Jūsu uzņēmumā ir plānots kādās profesijās samazināt darbinieku skaitu, likvidējot darbavietas?

Bāze: Visi respondenti, n = "skat. attēlā"

Piezīme: Iezīmējas statistiski nozīmīgas augstākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↑
Iezīmējas statistiski nozīmīgas zemākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↓

Līdzīgi ka iepriekšējā pētījumu periodā, arī 2014.gada 2.pusgamam darba devēji prognozē, ka darbinieku skaita samazināšana darbavietu likvidēšanas rezultātā galvenokārt skars profesijas šādās pamatgrupās:

- 9.profesiju pamatgrupā (Vienkāršās profesijas) – 24% (iepriekšējā periodā 31%) likvidēto darbavietu,
- 3.profesiju pamatgrupā (Speciālisti) – 21% (iepriekš 6%),
- 7.profesiju pamatgrupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) – 17% (iepriekš 12%),
- 8.profesiju pamatgrupā (Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) – 15% (iepriekš 10%),
- 5.profesiju pamatgrupā (Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki) – 12% (iepriekš 25%).

Turklāt 5., 7., 8.profesiju pamatgrupā ir novērojama pieaugoša tendence salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījuma periodu, savukārt 5. un 9.profesiju pamatgrupā, lai arī pastāv salīdzinoši augsts plānoto likvidējamo darbavietu īpatsvars, tomēr šajās pamatgrupās salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījuma periodu ir vērojama dilstoša tendence attiecībā uz samazināmo darbavietu skaitu (skat. **Attēls 14**).

Attēls 14. Plānotās likvidējamās darbavietas pa profesiju grupām

Q14. Kādās tieši profesijās plānojat samazināt darbinieku skaitu nākamā kalendārā pusgada laikā?

DARBAVIETU SAMAZINĀŠANAS/ LIKVIDĒŠANAS PLĀNI				
Profesiju pamatgrupas	2013.gada	2014.gada	2014.gada	
	2.pusgadā	1.pusgadā	2.pusgadā	
	n= 2563	n= 5429	n= 3266	
1. profesiju grupa - Vadītāji	4%	3%	2%	
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	3%	6%	5%	
3. profesiju grupa - Speciālisti	6%	6%	21%	↑
4. profesiju grupa - Kalpotāji	2%	5%	4%	
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	20%	25%	12%	↓
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki		1%	0%	
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	19%	12%	17%	↑
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	17%	10%	15%	↑
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	27%	31%	24%	↓

Bāze: Kopējais tuvāko 6 mēnešu laikā plānoto atbrīvojamo darbinieku skaits uzņēmumos, ("n=" sk. attēlā)

Piezīme: Iezīmējas statistiski nozīmīgas augstākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↑

Iezīmējas statistiski nozīmīgas zemākas atšķirības salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ↓

Analizējot plānoto darbinieku atlaišanu detalizētākā sadalījumā profesiju apakšgrupās (2 zīmju līmenī) un sarindojot rezultātus pēc to norādīšanas biežuma, salīdzinoši lielāks plānoto samazināmo darbavietu skaits 2014.gada 2.pusgadā sagaidāms tādu jomu speciālistu vidū kā:

- 92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki
- 71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)
- 33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti
- 34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgu lietu speciālisti
- 81 Rūpniecisko iekārtu operatori
- 93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki
- 52 Tirdzniecības darbinieki
- 83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori
- 51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki
- 72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki

Balstoties uz ekstrapolētajiem darba devēju aptaujas datiem, katrā no minētajām profesiju grupām plānots samazināt vairāk kā 100 darbavietas (skat. **Tabula 7**).

Tabula 7. Plānotais likvidējamo darbavietu skaits profesiju grupās (2 zīmes) 2014.gada 2.pusgada laikā

Q14. Kādās tieši profesijās plānojat samazināt darbinieku skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā?

LIKVIDĒJAMO DARBAVIETU SKAITS 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (2 zīmes)	Skaitis, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze):	3266	100,0%
92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	412	12,6%
71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	385	11,8%
33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	381	11,7%
34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgu lietu speciālisti	251	7,7%
81 Rūpniecisko iekārtu operatori	241	7,4%
93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	223	6,8%
52 Tirdzniecības darbinieki	176	5,4%
83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori	171	5,2%
51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	116	3,6%
72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	107	3,3%
96 Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	87	2,7%
53 Individuālās aprūpes darbinieki	81	2,5%
75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas	68	2,1%
42 Klientu apkalpotāji	65	2,0%
82 Montieri	63	1,9%
91 Apkopēji un palīgi mājas darbos	55	1,7%
26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	46	1,4%
25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	43	1,3%
22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	39	1,2%
13 Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	29	0,9%
14 Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	29	0,9%
35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	29	0,9%
41 Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	27	0,8%
43 Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	27	0,8%

23 Izglītības jomas vecākie speciālisti	26	0,8%
31 Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	24	0,7%
24 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	23	0,0%
54 Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	15	0,5%
61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	14	0,4%
44 Citi kalpotāji	13	0,4%

Bāze, Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos

Piezīme: Tabulā iekļautas visas profesijas grupas 2 zīmju līmenī, ja Darba devēju aptaujā ir nosaukta vismaz viena profesija.

Plānoto darbinieku atlaišana vēl detalizētākā sadalījumā profesiju apakšgrupās (4 zīmju līmenī) parāda, ka salīdzinoši lielāks atbrīvojamo darbinieku skaits plānots tādās profesiju grupās kā:

3412 Sociālā darba speciālisti

8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori

9214 Dārzkopības strādnieki

5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi

3322 Tirdzniecības pārstāvji

7112 Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki

9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki

7124 Izolācijas darbu veicēji

3313 Grāmatvedības speciālisti

Balstoties uz ekstrapolētajiem darba devēju aptaujas datiem, šajās profesijās vien kopā plānots samazināt vairāk kā 1'600 darbavietas. Pielikumā pieejama izvērsta rezultātu tabula ar datiem par plānoto samazināmo darbavietu skaitu tuvāko 2014.gada 2.pusgadā visās profesiju apakšgrupās (4 zīmju līmenī).

2.3.2. Darbavietu samazināšanas plāni reģionālajā griezumā

Izvērtējot 2014.gada 2.pusgada laikā plānoto likvidējamo darbavietu īpatsvaru reģionos dalījumā pa profesiju pamatgrupām, ir novērojamas atšķirības starp reģioniem.

Visvairāk darbavietas plānots samazināt Rīgā, Vidzemē un Kurzemē, galvenokārt, 7.-9.profesiju grupā. Līdzīgi kā iepriekšējos periodos Rīgā salīdzinoši augstāks kā citos reģionos samazināmo darbavietu īpatsvars tiek plānots 2.(Vecākie speciālisti), 3.(Speciālisti) un 5.(Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki) profesiju grupas profesijās, savukārt citos reģionos, izņemot Vidzemē, šajās nozarēs neplāno samazināt darbavietu skaitu vai arī samazinājums ir ievērojami zems (**Tabula 8**). Līdzīga tendence šajās profesiju grupās reģionālajā griezumā bija vērojama arī iepriekšējā pētījuma periodā.

Tabula 8. 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais likvidējamo darbavietu skaits un īpatsvars reģionos dalījumā pa profesiju pamatgrupām.

Q15. Norādiet, lūdzu, kurā/-s pilsētā/-s vai novadā/-os plānojat samazināt darbinieku skaitu profesijā - ... [PROFESIJA NO Q14] 2014.gada 2.pusgada laikā! Cik daudz darbiniekus - profesijas ... [PROFESIJA NO Q14] pārstāvjus – darbinieku skaita samazināšanas ietvaros plānojat atlaist ... [PILSĒTA/NOVADS]?

Skaits, N	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	58	29	0	0	0	0	29
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	178	121	20	27	9	1	0
3. profesiju grupa - Speciālisti	684	411	49	164	32	13	14
4. profesiju grupa - Kalpotāji	131	59	0	8	35	10	19
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	388	178	73	70	0	36	32
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	14	0	0	0	0	14	0
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	560	308	96	0	87	53	15
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	476	140	32	135	65	67	36
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	777	309	36	98	236	71	26
Nav atbildes	0	0	0	0	0	0	0
Kopā (bāze):	3266	1556	306	502	464	266	172

Bāze: Kopējais tuvāko 6 mēnešu laikā plānotais atlaisto darbinieku skaits uzņēmumos

Sadalījums, %	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	2%	2%	0%	0%	0%	0%	17%
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	5%	8%	6%	5%	2%	1%	0%
3. profesiju grupa - Speciālisti	21%	26%	16%	33%	7%	5%	8%
4. profesiju grupa - Kalpotāji	4%	4%	0%	2%	8%	4%	11%
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	12%	11%	24%	14%	0%	13%	18%
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	0%	0%	0%	0%	0%	5%	0%
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	17%	20%	31%	0%	19%	20%	9%
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	15%	9%	10%	27%	14%	25%	21%
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	24%	20%	12%	20%	51%	27%	15%
Nav atbildes	0,0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kopā (bāze):	3266	1556	306	502	464	266	172

Bāze: Kopējais tuvāko 6 mēnešu laikā plānotais atlaisto darbinieku skaits uzņēmumos

Piezīme:

Iezīmējas statistiski nozīmīgas augstākas atšķirības nekā izlasē kopumā – xx%

Iezīmējas statistiski nozīmīgas zemākas atšķirības nekā izlasē kopumā – xx%

Analizējot samazināmo darbavietu skaitu profesiju pamatgrupās sadalījumā pa nozarēm, var secināt, ka lielākais samazināmo darbavietu īpatsvars tiek prognozēts vienkāršo profesiju (9.profesiju grupa) darbavietām mežsaimniecības, zivsaimniecības un lauksaimniecības (A) nozarē, galvenokārt, Kurzemē, kā arī G-J nozaru grupā (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības; automobiļu un motociklu remonts (G), transports un uzglabāšanas (H), izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I) un informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)).

Darbavietas vienkāršo profesiju 9.grupā salīdzinoši vairāk plānots samazināt arī mākslas, izklaides un atpūta (R) un citu pakalpojumu (S) nozarēs.

A nozarē salīdzinoši liels samazināmo darbvieta īpatsvars tiek prognozēts arī 8. profesiju grupā - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri, savukārt G-J nozaru grupā salīdzinoši liels samazināmo darbvieta īpatsvars tiek prognozēts arī 5. profesiju grupā - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki. Darbavietas 8. profesiju grupā - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri salīdzinoši vairāk plānots samazināt arī izglītības (P) un veselības un sociālās aprūpes (Q) nozarēs, galvenokārt, Vidzemē, Zemgalē un Latgalē.

Analizējot samazināmo darba vietu skaitu un īpatsvaru reģionos detalizētākā profesiju grupu sadalījumā 4 zīmēs, galvenās profesijas, kurās plānots samazināt darbvieta skaitu ir:

Rīgā:

- 9214 Dārzkopības strādnieki
- 3322 Tirdzniecības pārstāvji
- 7112 Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 7124 Izolācijas darbu veicēji
- 9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki
- 3313 Grāmatvedības speciālisti
- 3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti
- 8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri

Pierīgā:

- 5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi
- 7111 Ēku būvnieki
- 7512 Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji
- 9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji
- 3313 Grāmatvedības speciālisti
- 8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori
- 3111 Ķīmijas un fizikas zinātņu speciālisti
- 2412 Finanšu un investīciju konsultanti
- 8322 Vieglo automobiļu, taksometru un maziem transportlīdzekļiem kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji
- 5151 Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs

Vidzemē

- 3412 Sociālā darba speciālisti
- 8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori
- 5311 Bērnu aprūpes darbinieki
- 9313 Ēku būvniecības strādnieki
- 2634 Psihologi

Kurzemē

- 9329 Citur neklasificēti strādnieki
- 9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki
- 9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki
- 7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki
- 8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori
- 7131 Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki

- 4323 Transporta uzskaites darbinieki
- 3435 Citi mākslas un kultūras speciālisti
- 8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji
- 9212 Mājlopu fermu strādnieki
- 8343 Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori

Zemgalē

- 9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki
- 7126 Sanitārtehniķi
- 8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori
- 8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori
- 7512 Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji
- 5414 Apsargi
- 6130 Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji un lopkopji
- 8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji

Latgalē

- 5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi
- 8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori
- 4132 Datu ievadīšanas operatori
- 9329 Citur neklasificēti strādnieki
- 9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji
- 7126 Sanitārtehniķi
- 8343 Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori
- 7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki

Tabula 9. 2014.gada 2.pusgadā plānotais samazināmo darbavietu ekstrapolētais skaits profesijas grupās (4 zīmes)

Q14. Kādās tieši profesijās plānojat samazināt darbinieku skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā?

LIKVIDĒJAMO DARBAVIETU SKAITS 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (4 zīmes)	Skaits, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze, n (ekstrapolēts skaits))	3266	100,0%
3412 Sociālā darba speciālisti	231	7,07%
8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	213	6,52%
9214 Dārzkopības strādnieki	177	5,41%
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	176	5,38%
3322 Tirdzniecības pārstāvji	170	5,20%
7112 Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	159	4,87%
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	159	4,86%
9329 Citur neklasificēti strādnieki	149	4,58%
7124 Izolācijas darbu veicēji	106	3,24%
3313 Grāmatvedības speciālisti	103	3,15%
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	87	2,66%
5311 Bērnu aprūpes darbinieki	81	2,48%
9313 Ēku būvniecības strādnieki	74	2,26%

8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	73	2,23%
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	72	2,20%
7512 Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	68	2,08%
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	66	2,01%
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	63	1,94%
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	63	1,93%
9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	55	1,68%
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	50	1,52%
7111 Ēku būvnieki	49	1,49%
4223 Telefona komutatoru operatori	46	1,42%
2512 Programmētāji	43	1,33%
5131 Viesmīļi	43	1,33%
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	43	1,33%
7126 Sanitārtehniķi	42	1,30%
2634 Psihologi	40	1,24%
5141 Frizieri	35	1,08%
2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	31	0,94%
7131 Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	29	0,90%
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	29	0,89%
1321 Apstrādes rūpniecības jomas vadītāji	29	0,89%
1439 Citur neklasificētu pakalpojumu jomas vadītāji	29	0,89%
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	29	0,89%
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	28	0,87%
5151 Uzkošanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	27	0,83%
4132 Datu ievadīšanas operatori	27	0,82%
4323 Transporta uzskaites darbinieki	27	0,81%
2330 Vidējās izglītības pedagogi	26	0,79%
3111 Ķīmijas un fizikas zinātņu speciālisti	24	0,73%
3341 Biroja vadītāji	23	0,72%
2412 Finanšu un investīciju konsultanti	20	0,61%
3435 Citi mākslas un kultūras speciālisti	20	0,60%
8343 Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori	19	0,58%
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	19	0,57%
5414 Apsargi	15	0,47%
6130 Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji un lopkopji	14	0,44%
3331 Preču pārvadājumu aģenti	13	0,40%

4416 Personāla uzskaites darbinieki	13	0,40%
9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	0,34%
5120 Pavāri	10	0,31%
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	0,26%
2642 Žurnālisti	5	0,16%
2413 Finanšu analītiķi	3	0,11%

Bāze: Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos

Piezīme: Tabulā iekļautas profesijas, kurās norādīta vismaz 1 darbavietas samazināšana

Pielikumā pieejama izvērsta rezultātu tabula ar datiem par plānoto samazināmo darbavietu skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā visās profesiju apakšgrupās (4 zīmes) katrā reģionā.

2.4. DARBINIEKU NOMAIŅA

Šajā nodaļā tiek analizēt jautājumu bloks un sniegts ieskats par plānoto darbinieku nomaiņu jeb rotāciju uzņēmumā, tādējādi iegūstot papildu datus par darbaspēka kustību esošo darbavietu ietvaros. Rezultātu analīze par plānoto samazināmo darbavietu skaitu veikts balstoties uz ekstrapolētajiem datiem.

Darbinieku nomaiņas plāni 2014.gada 2.pusgadā

Aplūkojot rezultātus uzņēmumu līmenī, 18% darba devēju 2014.gada 2.pusgadā plāno veikt darbinieku nomaiņu. Kā galvenie iemesli darbinieku nomaiņai saglabājas galvenokārt darba attiecību pārtraukšana no darbinieku puses (29%) un darbam nepieciešamo prasmju neatbilstība (18%). (Skat.Attēls 15).

Attēls 15. Darbinieku nomaiņas plāni un iemesli

Q17. Vai nākamā kalendārā pusgada laikā Jūsu uzņēmumā plānots veikt darbinieku nomaiņu?

DARBINIEKU NOMAIŅAS PLĀNI TUVĀKO 6 MĒNEŠU LAIKĀ			
	Jā	Nē	Grūti pateikt
2014.gada 2.pusgadā, n= 2553	18%	52%	30%
2014.gada 1.pusgadā, n= 2542	19%	57%	24%
2013.gada 2.pusgadā, n= 2624	21%	55%	25%

Bāze: Visi respondenti, n= "skat. attēlā"

Q21. Kāda iemesla dēļ galvenokārt plānojat nomainīt darbiniekus Jūsu uzņēmumā nākamā kalendārā pusgada laikā?

DARBINIEKU NOMAIŅAS IEMESLS TUVĀKO 6 MĒNEŠU LAIKĀ			
	2013.gada 2.pusgadā n= 590	2014.gada 1.pusgadā n= 480	2014.gada 2.pusgadā n= 461
Darba attiecību pārtraukšana no darbinieka puses	34%	48%	29%
Darbam nepieciešamo prasmju neatbilstība	18%	25%	18%
Izglītības vai kvalifikācijas neatbilstība	5%	8%	5%
Cits iemesls (precizējiet)	44%	19%	29%
Grūti pateikt, NA	15%	10%	18%

Bāze: Respondenti, kuri norādījuši, ka plāno uzņēmumā tuvāko 6 mēnešu laikā nomainīt darbiniekus, n= "skat. attēlā"

Piezīmes: Kopējais atbilžu īpatsvars pārsniedz 100%, jo katrai profesiju grupai (4 zīmju līmenī) respondenti varēja norādīt vairākus atšķirīgus iemeslus.

Attiecībā uz citiem darbinieku nomaiņas iemesliem darba devēji visbiežāk (33%) norāda atbilstoša darbaspēka trūkums, kas lielā mērā sasaucas ar darbam nepieciešamo prasmju neatbilstību, tomēr, ņemot vērā nozaru asociāciju interviju rezultātus, var secināt, ka atbilstoša darbaspēka trūkums ietver sevī arī citas prasības (ne tikai darbam nepieciešamās prasmes) pret

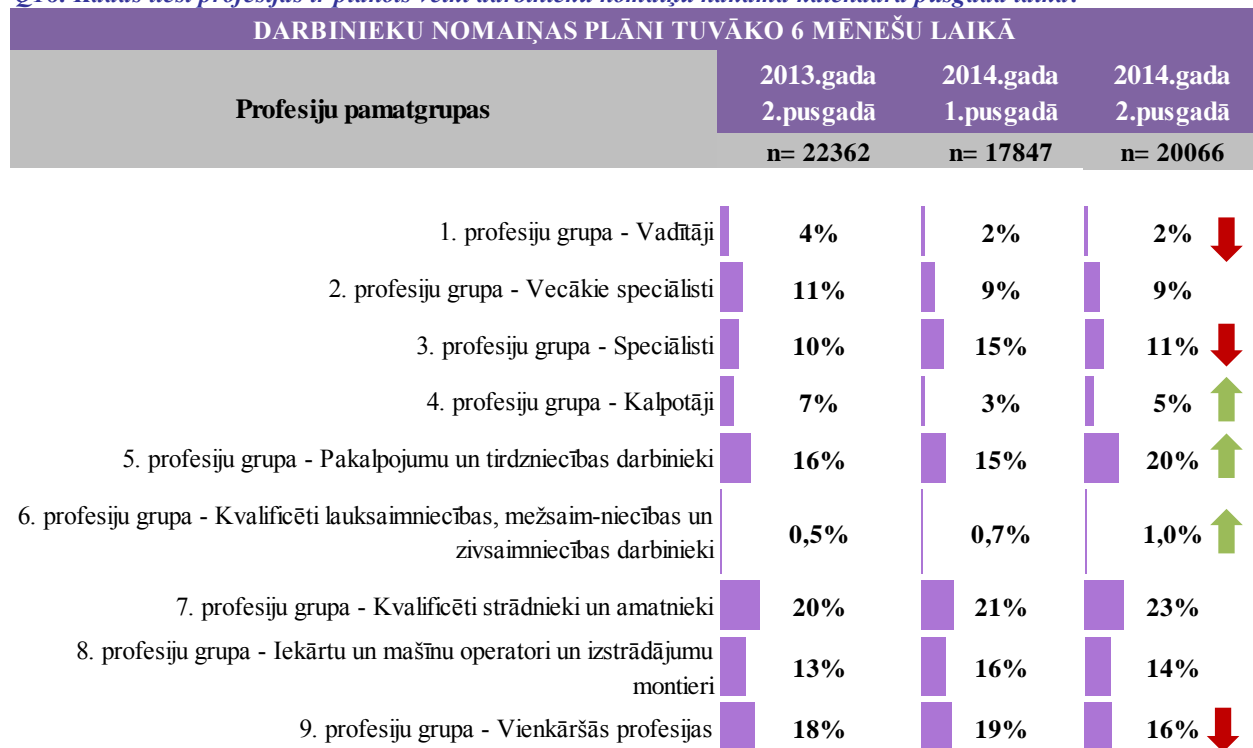
darbiniekiem, tai skaitā, attieksme, vispārīgas zināšanas par nodarbinātību, higiēnas prasības, saskarsmes un komunikāciju prasmes un citas īpašības, kuru trūkums var būt par iemeslu darbinieku nomainībai. Tāpat salīdzinoši bieži (30%) kā cits iemesls darbinieku nomainībai tiek norādīts darbinieku veselības stāvoklis, kas netieši, bet visticamāk būtu saistāms ar darbinieku vecumu. 26% gadījumu kā cits iemesls tika norādīta sezonālitate, 20% gadījumu – darbinieku iekšējā mainība, rotācija, bet 6% gadījumu – bērna kopšanas atvaļinājums.

Interesanti, ka biežāk darbiniekus plāno mainīt tajos uzņēmumos, kuros preču un pakalpojumu pieprasījums ir nedaudz vai būtiski audzis un arī tajos, kuros tiek plānots neliels vai būtisks preču un pakalpojumu pieprasījums pieaugums. Tāpat biežāk darbinieku nomainīšana plānota vidējos un lielos uzņēmumos ar darbinieku skaitu virs 50.

Analizējot darba devēju plānus darbinieku nomainīšanas pa profesiju pamatgrupām, veidojas mazliet līdzīgs profesiju pamatgrupu sadalījumu kā darbavietu likvidēšanas gadījumā, t.i., visbiežāk darbinieku nomainīšana tiek plānota 7., 5., 9., 8.profesiju grupās. Salīdzinājumā ar iepriekšējā pētījumu perioda rezultātiem pamatgrupu sadalījumu ir palicis samērā nemainīgs un kopumā netiek novērotas arī būtiskas izmaiņas īpatsvaru apjomos (skat. **Attēls 16**).

Attēls 16. Darbinieku nomainīšanas plāni 2014.gada 2.pusgada laikā dalījumā pa profesiju pamatgrupām.

Q18. Kādās tieši profesijās ir plānots veikt darbinieku nomainīšanu nākamā kalendārā pusgada laikā?

Bāze: Respondenti, kuri norādījuši, ka plāno uzņēmumā tuvāko 6 mēnešu laikā nomainīt darbiniekus, ekstrapolētais skaits ("n=" sk. attēlā)

Plānoto nomaināmo darbinieku īpatsvaru sadalījums pa profesiju grupām un griezumā pa reģioniem un nozarēm parāda, ka 7.profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) pamatā tiks mainīti B-E nozaru grupā ((B - ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, C - apstrādes

rūpniecība, D - elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana, E - ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija)) un F nozarē (būvniecība), galvenokārt, Pierīgā, Kurzemē un Zemgalē. Vienkāršo profesiju grupā tiek prognozēta darbinieku rotācija lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības (A) nozarē, kā arī mākslas un atpūtas, izklaides pakalpojumu nozare (R-S), galvenokārt, Pierīgā, Vidzemē un Kurzemē.

Analizējot plānoto darbinieku nomaiņu sīkākās profesiju apakšgrupās, salīdzinoši lielāki darbinieku rotācijas rādītāji ir novērojami šādās profesiju apakšgrupās 2 zīmju līmenī:

- 71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)
- 52 Tirdzniecības darbinieki
- 33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti
- 51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki
- 83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori
- 72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki
- 93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki
- 81 Rūpniecisko iekārtu operatori

Balstoties uz ekstrapolētajiem Darba devēju aptaujas datiem, tie ir vairāk nekā 12`000 darbinieki minētajās profesiju grupās, kuru vietā uzņēmumu vadītāji tuvākā pusgada laikā plāno meklēt citus darbiniekus. (Skat. **Tabula 10**).

Tabula 10. 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais nomaināmo darbinieku skaits profesiju grupās (2 zīmes).

Q18. Kādās tieši profesijās ir plānots veikt darbinieku nomaiņu 2014.gada 2.pusgada laikā?

PLĀNOTĀ DARBINIEKU NOMAIŅA 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (2 zīmes)	Skaits, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze, n)	20 066	100%
71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	2 296	11,4%
52 Tirdzniecības darbinieki	2 015	10,0%
33 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	1 478	7,4%
51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	1 451	7,2%
83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas iekārtu un mašīnu operatori	1 362	6,8%
72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	1 242	6,2%
93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	1 205	6,0%
81 Rūpniecisko iekārtu operatori	1 198	6,0%
96 Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	897	4,5%
75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas	807	4,0%
91 Apkopēji un palīgi mājas darbos	716	3,6%
42 Klientu apkalpotāji	568	2,8%
21 Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	508	2,5%
22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	335	1,7%
82 Montieri	325	1,6%
54 Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	319	1,6%
24 Komercedarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	310	1,5%

31 Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	274	1,4%
43 Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	239	1,2%
35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	232	1,2%
92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	226	1,1%
53 Individuālās aprūpes darbinieki	224	1,1%
26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	213	1,1%
23 Izglītības jomas vecākie speciālisti	205	1,0%
61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	177	0,9%
74 Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	175	0,9%
32 Veselības aprūpes jomas speciālisti	171	0,9%
25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	160	0,8%
13 Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	135	0,7%
41 Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	117	0,6%
12 Administratīvie vadītāji un komercdirektori	109	0,5%
34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgu lietu speciālisti	91	0,5%
44 Citi kalpotāji	82	0,4%
94 Pārtikas produktu sagatavošanas palīgstrādnieki	82	0,4%
73 Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	35	0,2%
62 Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	31	0,2%
11 Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	30	0,1%
14 Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	27	0,1%

Bāze, Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais nomaināmo darbinieku skaits uzņēmumos, n = 20066 (ekstrapolētie dati)

Piezīme: Tabulā iekļautas visas profesijas grupas 2 zīmju līmenī, ja Darba devēju aptaujā ir nosaukta vismaz viena profesija.

2.5. STARPĪBA STARP PLĀNOTAJĀM JAUNAJĀM UN LIKVIDĒJAMAJĀM DARBAVIETĀM

Apkopojot iepriekšējās nodaļās veikto analīzi, šajā nodaļā parādīta starpība (bilance) starp 2014.gada 2.pusgada laikā plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām sadalījumā pa profesiju pamatgrupām reģionu griezumā.

Kopumā, ņemot vērā, ka plānoto jauno darbavietu ekstrapolētais skaits ir +5895, bet plānoto likvidējamo darbavietu ekstrapolētais skaits ir -3266, tad starpība kopumā ir pozitīva – +2629 jaunas darbavietas 2014.gada 2.pusgadā pēc ekstrapolētajiem datiem. Salīdzinājumam var novērot, ka darba devēju prognozētā darba tirgus izaugsme pakāpeniski samazinās – iepriekšējā pētījuma periodā plānoto jauno darbavietu ekstrapolētais skaits bija +9416, bet plānoto likvidējamo darbavietu ekstrapolētais skaits -5429, un starpība arī pozitīva un lielāka kā esošajā pētījuma periodā – +3987. Lai arī šī ir dilstoša tendence, tomēr vienlaikus tā norāda arī uz darba tirgus nostabilizēšanos, ko varēja novērot jau kopš iepriekšēja pētījuma perioda analizējot gan starpību starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, gan arī analizējot darba devēju prognozes un novērtējumus par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām Latvijā.

Zināma stabilizēšanās ir vērojama gan reģionālā griezumā, gan profesiju grupu griezumā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījuma periodu, neskatoties uz to, ka jauno plānoto darbavietu ekstrapolētais skaits ir mazāks, tomēr darbavietu izkliede pa reģioniem un pa profesiju grupām un līdzvērtīgākā. Piemēram, iepriekšējā pētījumu periodā negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām bija divos reģionos un trīs profesiju grupās – Pierīgā un Vidzemē, un 1., 5. un 9.profesiju grupā (attiecīgi Vadītāji, Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki un Vienkāršās profesijas). Savukārt, šajā pētījuma periodā negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām ir tikai Vidzemē (apmēram tajā pašā līmenī), kamēr Pierīgā jauno darbavietu prognozētā „bilance” ir pieaugusi no -83 2014.gada 1.pusgadā līdz +439 2014.gada 2.pusgadā. Tāpat arī 2014.gada 2.pusgadā vairs tikai vienā profesiju grupā (9.grupa – Vienkāršās profesijas) tiek prognozētā negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, turklāt ievērojami zemākā līmenī (skat. zemāk **Tabula 13**).

Tabula 11. Starpība starp 2014.gada 1.pusgadā plānoto jaunizveidājamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās

Starpība starp 2014.gada 1.pusgadā plānoto jaunizveidājamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās

Profesiju pamatgrupas	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS/ VAKANCES ATRAŠANĀS VIETA					
		Skaitis, N	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	-38	54	-110	11	-5	13	0
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	1 074	897	70	4	69	54	-20
3. profesiju grupa - Speciālisti	1 168	638	206	29	179	56	60
4. profesiju grupa - Kalpotāji	116	246	-33	-6	-71	-13	-6
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	-154	458	-572	-6	-38	29	-26
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mezsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	18	21	12	-34	0	31	-12
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	1 877	958	391	-80	202	95	311
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	601	249	79	48	159	46	21
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	-660	173	-111	-82	-341	-94	-206
Kopā:	3 987	3 693	-83	-115	152	217	122

Bāze 1: Kopējais 2014.gada 1.pusgadā plānotais jaunizveidoto darba vietu ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

Bāze 2: Kopējais 2014.gada 1.pusgadā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

Balstoties uz ekstrapolētajiem datiem, reģionu griezumā vislielākais darbavietu saldo pieaugums līdzīgi kā iepriekš plānots Rīgā – +1568 galvenokārt 1.-5.profesiju grupās (iepriekš - +3693 galvenokārt, 2.-5. un 7.-9.profesiju grupās). Līdzīgi kā iepriekš un likumsakarīgi, ka 6.profesiju grupā (Kvalificēti lauksaimniecības, mezsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki) Rīgā nav plānots darbavietu pieaugums, savukārt, 7. profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) pretstatā iepriekšējā pētījumu perioda rezultātiem neliels darbavietu samazinājums. Tāpat salīdzinoši neliels darbavietu samazinājums, tomēr ievērojami mazāk kā iepriekš, Rīgā plānots 9.profesiju grupā (Vienkāršās profesijas).

Vidzemē atšķirībā no pārējiem reģioniem 2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēta negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, galvenokārt, 2.-5., un 9.profesiju grupā.

Pārējos reģionos un visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu (Vienkāršās profesijas) starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām ir pozitīva, kas ļauj secināt, ka visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu, un visos reģionos, izņemot Vidzemi, darba devēji prognozē jaunu darbavietu izveidošanu.

Detalizētu plānoto jaunizveidājamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu lūdzu skat. **Attēls 10** un **Attēls 11**.

Tabula 12. Jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu prognozētais ekstrapolētais skaits 2014.gada 2.pusgadā reģionos profesiju pamatgrupās

Jaunizveidojamo un likvidējamo darba vietu prognozētais ekstrapolētais skaits 2014.gada 2.pusgadā reģionos profesiju pamatgrupās

Profesiju pamatgrupas	KOPĀ		REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS/ VAKANCES ATRAŠANĀS VIETA											
			Rīga		Pierīga		Vidzeme		Kurzeme		Zemgale		Latgale	
Skaits, N														
1. profesiju grupa - Vadītāji	+257	-58	+257	-29	+0	0	+0	0	+0	0	+0	0	+0	-29
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	+1262	-178	+827	-121	+202	-20	+4	-27	+117	-9	+57	-1	+56	0
3. profesiju grupa - Speciālisti	+1068	-684	+816	-411	+110	-49	+0	-164	+72	-32	+14	-13	+55	-14
4. profesiju grupa - Kalpotāji	+298	-131	+225	-59	+26	0	+0	-8	+12	-35	+0	-10	+35	-19
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	+980	-388	+503	-178	+68	-73	+21	-70	+259	0	+65	-36	+63	-32
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	+70	-14	+0	0	+9	0	+19	0	+0	0	+43	-14	+0	0
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	+872	-560	+157	-308	+140	-96	+161	0	+89	-87	+126	-53	+200	-15
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	+597	-476	+171	-140	+143	-32	+139	-135	+9	-65	+111	-67	+24	-36
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	+490	-777	+167	-309	+49	-36	+56	-98	+77	-236	+114	-71	+27	-26
Kopā (bāze):	+5895	-3266	+3124	-1556	+746	-306	+401	-502	+634	-464	+529	-266	+461	-172

Bāze 1: Kopējais 2014.gada 2.pusgadā plānotais jaunizveidoto darba vietu ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

Bāze 2: Kopējais 2014.gada 2.pusgadā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

Tabula 13. Starpība starp 2014.gada 2.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās

Starpība starp 2014.gada 2.pusgadā plānoto jaunizveidojamo un likvidējamo darbavietu ekstrapolēto skaitu reģionos profesiju pamatgrupās

Profesiju pamatgrupas	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS/ VAKANCES ATRAŠANĀS					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
Skaits, N							
1. profesiju grupa - Vadītāji	199	228	0	0	0	0	-29
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	1 085	706	182	-23	108	55	56
3. profesiju grupa - Speciālisti	384	405	61	-164	40	1	41
4. profesiju grupa - Kalpotāji	167	166	26	-8	-23	-10	17
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	591	325	-4	-49	259	30	31
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	56	0	9	19	0	29	0
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	313	-151	43	161	2	73	185
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	122	31	111	4	-56	44	-12
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	-288	-142	12	-42	-159	43	1
Kopā (bāze):	2 629	1 568	439	-101	170	264	290

Bāze 1: Kopējais 2014.gada 2.pusgadā plānotais jaunizveidoto darba vietu ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

Bāze 2: Kopējais 2014.gada 2.pusgadā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos.

2.6. ILGSTOŠĀS VAKANCES

Jautājumu kopa par ilgstoši (vairāk nekā 3 mēnešus) neizpildīto vakanču skaitu uzņēmumā pēdējā pusgada laikā, precizējot profesiju grupas (4 zīmju līmenī) kurās ir šīs vakances, ir trešā prognozēšanas modelim nepieciešamā ievaddatu komponente, ko tāpat kā datus par plānoto darbinieku atlaišanu pilnā apmērā nodrošina darba devēju aptaujas rezultāti. Līdzīgi kā iepriekš ilgstošo vakanču rezultātu analīze tiek veikta, balstoties uz ekstrapolētajiem datiem ilgstošo vakanču līmenī.

Kopuma esošajā periodā pēc darba devēju aptaujas ekstrapolētajiem rezultātiem, darba tirgū ir 5391 vakanta darbavieta, kas ir bijusi vakanta ilgāk kā 3 mēnešus. Lielākais vakanču skaits ir Rīgas un Pierīgas reģionos, galvenokārt, 2. (Vecākie speciālisti), 3. (Speciālisti), 7. (Kvalificēti strādnieki un amatnieki), 8. (Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) profesiju grupās.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā perioda pētījuma rezultātiem ilgstošo vakanču īpatsvars darba tirgū ir mazliet samazinājies. Turklāt lielāks samazinājums ir novērots sabiedriskajā sektorā, kā rezultātā vakanču īpatsvars darba tirgū ir līdzīgs gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā – 6%. Tāpat arī kā pozitīvu tendenci var secināt, ka ir samazinājies arī to respondentu skaits, kuri informē, ka uzņēmumā vakances ir bijušas mazāk kā 3 mēnešus vai nav bijušas vispār. Vienlaikus var novērot nenoteiktības pieaugumu šajā pētījuma periodā. (Skat. **Attēls 17**). Tas būtu skaidrojams ar darba devēju aptaujas lauka darba veikšanas laiku, kas ietver esošo kalendāro pusgadu, kurš vēl nav noslēdzies.

Attēls 17. Ilgstošo vakanču īpatsvars privātā un sabiedriskā sektora uzņēmumos

Q04. Vai Jūsu uzņēmumā pēdējā kalendārā pusgada laikā ir bijušas vakances? Vai vakance bija brīva vairāk vai mazāk kā 3 mēnešus?

ILGSTOŠOVAKANČU ĪPATSVARS, PRIVĀTAIS SEKTORS						
	2012.gada 1.pusgads n= 2459	2012.gada 2.pusgads n= 2513	2013.gada 1.pusgads n= 2463	2013.gada 2.pusgads n= 2371	2014.gada 1.pusgads n= 2373	
Vairāk nekā 3 mēnešus	10%	9%	6%	8%	6%	↓
Mazāk nekā 3 mēnešus/ nebija vakances	89%	89%	91%	89%	77%	↓
Grūti pateikt, NA	1%	2%	2%	3%	18%	↑

ILGSTOŠOVAKANČU ĪPATSVARS, SABIEDRISKAIS SEKTORS						
	2012.gada 1.pusgads n= 183	2012.gada 2.pusgads n= 174	2013.gada 1.pusgads n= 161	2013.gada 2.pusgads n= 171	2014.gada 1.pusgads n= 183	
Vairāk nekā 3 mēnešus	17%	15%	16%	11%	6%	
Mazāk nekā 3 mēnešus/ nebija vakances	79%	81%	82%	87%	79%	↓
Grūti pateikt, NA	5%	4%	2%	2%	15%	↑

Bāzes: Visi respondenti, Privātais sektors, Sabiedriskais sektors ("n=" sk. attēlā)

Analizējot ilgstošo vakanču īpatsvaru sadalījumu pa profesiju pamatgrupām, būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu netiek novērotas, un, lai gan darba devēji norādīja, ka ilgstošo vakanču īpatsvars uzņēmumos samazinās, tomēr tas nav atstājis ietekmi uz kādu noteiktu profesiju. Neliels vakanču pieaugums ir vērojams 5.profesiju pamatgrupā un neliels samazinājums – 3.profesiju pamatgrupā. Pārējās profesiju pamatgrupās ilgstošo vakanču īpatsvars nav būtiski mainījies vai ir samazinājies (**Attēls 18**).

Attēls 18. Ilgstošo vakanču īpatsvars pēdējā kalendārā pusgada laikā profesiju pamatgrupās.

Q05. Kādās tieši profesijās pēdējā kalendārā pusgada laikā Jūsu uzņēmumā ir/vai plānots, ka varētu būt vakances ilgāk nekā 3 mēnešus?

ILGSTOŠOVAKANČU ĪPATSVARŠ PROFESIJU PAMATGRUPĀS					
Profesiju pamatgrupas	2012.gada	2012.gada	2013.gada	2013.gada	2014.gada
	1.pusgads	2.pusgads	1.pusgads	2.pusgads	1.pusgads
	n= 6126	n= 6494	n= 6000	n= 5815	n= 5391
1. profesiju grupa - Vadītāji	1%	3%	2%	1%	1%
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	2%	16%	22%	15%	15%
3. profesiju grupa - Speciālisti	31%	8%	8%	16%	12%
4. profesiju grupa - Kalpotāji	12%	3%	3%	4%	3%
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	9%	17%	19%	10%	12%
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1%	0,3%	2%	0%	1%
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	25%	32%	19%	27%	28%
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	15%	10%	10%	15%	15%
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	4%	9%	14%	12%	13%

Bāze: Kopējais ilgstošo (vairāk nekā 3 mēnešus esošo) vakanču skaits uzņēmumos norādītajā periodā ("n=" sk. attēlā)

Ņemot vērā darba devēju aptaujas lauka darba veikšanas laiku, kas ietver esošo kalendāro pusgadu, kurš vēl nav noslēdzies

Ilgstošo vakanču skaits un īpatsvars profesiju pamatgrupās pa reģioniem lielā mērā atspoguļo nodarbinātības koncentrēšanos un līdz ar to arī ievērojami lielāku ilgstošo vakanču skaitu Rīgas un Pierīgas reģionā galvenokārt 2.(Vecākie speciālisti), 3.(Speciālisti), 4.(Kalpotāji) un 9.(Vienkāršās profesijas) profesijas pamatgrupās. Pierīgā sāk parādīties salīdzinoši lielāks ilgstošo vakanču skaits un īpatsvars arī 7.(Kvalificēti strādnieki un amatnieki) profesiju grupā (30% ilgstošo vakanču īpatsvars Pierīgā). Vidzemē, Kurzemē, Zemgalē un Latgalē ir arī 8.profesiju pamatgrupā augstākais ilgstošo vakanču īpatsvars, bet 5.profesiju grupā ievērojami pozitīvi izceļas Latgale un Kurzeme ar zemāko ilgstoši vakanču īpatsvaru (**Tabula 14**).

Tabula 14. Ilgstošo vakanču skaits un īpatsvars profesiju grupās un reģionos

Q05. Kādās tieši profesijās 2014.gada 1.pusgada laikā Jūsu uzņēmumā ir/ vai plānots, ka varētu būt vakances ilgāk nekā 3 mēnešus?

Profesiju pamatgrupas	KOPĀ	REĢIONS - UZŅĒMUMA ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	36	31	4	1	0	0	0
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	813	499	151	4	51	32	77
3. profesiju grupa - Speciālisti	655	422	101	15	26	46	45
4. profesiju grupa - Kalpotāji	164	147	12	4	0	0	0
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	658	148	408	32	15	51	4
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	55	0	27	0	0	28	0
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	1490	539	348	173	213	198	20
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	814	401	109	77	198	0	29
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	706	33	322	100	116	118	18
Kopā (bāze):	5391	2219	1481	405	620	473	192

Bāze, n = Kopējais ilgstošo vakanču skaits uzņēmumos 2014.gada laikā, skat. tabulā.

Profesiju pamatgrupas	KOPĀ	REĢIONS - UZŅĒMUMA ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
1. profesiju grupa - Vadītāji	1%	1%	0%	0%	–	–	–
2. profesiju grupa - Vecākie speciālisti	15%	22%	10%	1%	8%	7%	40%
3. profesiju grupa - Speciālisti	12%	19%	7%	4%	4%	10%	23%
4. profesiju grupa - Kalpotāji	3%	7%	1%	1%	–	–	–
5. profesiju grupa - Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	12%	7%	28%	8%	2%	11%	2%
6. profesiju grupa - Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1%	0%	2%	–	–	6%	–
7. profesiju grupa - Kvalificēti strādnieki un amatnieki	28%	24%	23%	43%	34%	42%	10%
8. profesiju grupa - Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri	15%	18%	7%	19%	32%	0%	15%
9. profesiju grupa - Vienkāršās profesijas	13%	1%	22%	25%	19%	25%	9%
Kopā (bāze):	5391	2219	1481	405	620	473	192

Bāze, n = Kopējais ilgstošo vakanču skaits uzņēmumos 2014.gada laikā, skat. tabulā.

Piezīme:

lezmējas statistiski nozīmīgas augstākas atšķirības nekā izlasē kopumā – xx%

lezmējas statistiski nozīmīgas zemākas atšķirības nekā izlasē kopumā – xx%

Ilgstošo vakanču detalizētāku sadalījumu pa profesiju pamatgrupām 2 zīmju līmenī skat. tabulā zemāk.

Tabula 15. Ilgstošo vakanču skaits 2014.gada 1.pusgada laikā profesiju grupās (2 zīmes)

Q05. Kādās tieši profesijās 2014.gada 1.pusgada laikā Jūsu uzņēmumā ir/ vai plānots, ka varētu būt vakances ilgāk nekā 3 mēnešus?

ILGSTOŠĀS VAKANČES 2014.GADA 1.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (2 zīmes)	Skaitis, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze):	5391	100,0%
75 Pārtikas produktu pārstrādes, kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas, citi amatnieki, radniecīgas profesijas	674	12,5%
71 Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	521	9,7%
52 Tirdzniecības darbinieki	425	7,9%
83 Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšān iekārtu un mašīnu operatori	417	7,7%
33 Komerddarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	361	6,7%
93 Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	335	6,2%
25 Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	277	5,1%
81 Rūpniecisko iekārtu operatori	275	5,1%
96 Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	240	4,5%
72 Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	239	4,4%
22 Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	196	3,6%
51 Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	195	3,6%
32 Veselības aprūpes jomas speciālisti	172	3,2%
21 Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	152	2,8%
43 Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	128	2,4%
82 Montieri	122	2,3%
91 Apkopēji un palīgi mājas darbos	107	2,0%
26 Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	99	1,8%
23 Izglītības jomas vecākie speciālisti	63	1,2%
74 Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	56	1,0%
31 Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	48	0,9%
34 Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgu lietu speciālisti	43	0,8%
54 Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	33	0,6%
12 Administratīvie vadītāji un komercdirektori	32	0,6%
35 Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	31	0,6%
61 Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	29	0,5%
42 Klientu apkalpotāji	28	0,5%
24 Komerddarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	27	0,5%
62 Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	27	0,5%
92 Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	22	0,4%
41 Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	9	0,2%
53 Individuālās aprūpes darbinieki	4	0,1%
13 Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	4	0,1%
94 Pārtikas produktu sagatavošanas palīgstrādnieki	2	0,0%

Bāze, Kopējais ilgstošo vakanču skaits uzņēmumos 2014.gada 1.pusgada laikā, n = 5391 (ekstrapolētie dati)

Piezīme: Tabulā iekļautas visas profesijas grupas 2 zīmju līmenī, ja Darba devēju aptaujā ir nosaukta vismaz viena profesija.

Pielikumā pieejama izvērsta rezultātu tabula ar datiem par ilgstošajām vakancēm visās profesiju apakšgrupās (4 zīmes) (**Tabula 21**).

2.7. NEPIECIEŠAMĀS PAPILDU PRASMES

Noskaidrojot Darba devēju aptaujā, kādas prasmes papildus noteiktajai izglītībai ir nepieciešamas dažādu nozaru uzņēmumu darbiniekiem dažādos reģionos, iegūtie dati un to turpmāka analīze saistībā ar darba meklētāju zināšanu un prasmju profilu, tai skaitā nozaru griezumā pēc profesijas un reģionālajā dalījumā, var palīdzēt mērķtiecīgāk un efektīvāk pārskatīt NVA neformālās izglītības programmu sarakstu, lai veicinātu darba tirgum nepieciešamo prasmju pilnveidi (piemēram, valodām, datorprasmēm vai saskarsmes prasmēm). Turklāt vairākiem darba devējiem izceļot citas iepriekš sarakstā neesošas prasmes vai zināšanas, var tikt iegūta informācija jaunu neformālās izglītības virzienu noteikšanas nepieciešamībai.

Kā primārās darbiniekiem papildu nepieciešamās prasmes darba devēji min valodu prasmes (galvenokārt latviešu valodu), saskarsmes un komunikāciju prasmes – attiecīgi 57% un 46% jauniekiem darbiniekiem tiek prasītas šīs prasmes. Otrās pieprasītākās prasmes ir krievu valoda (28%) un datorprasmes (28%).

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem nozīmīgas izmaiņas darbiniekiem nepieciešamajās prasmēs ne Latvijā kopumā, ne reģionu griezumā netiek novērotas (**Attēls 19**), izņemot to, ka Vidzemē un Latgalē kopš 2013.gada 2.pusgada ir samazinājies respondentu īpatsvars, kas norāda, ka latviešu valodas prasmes ir ļoti nepieciešamas. Vidzemē tas varētu būt skaidrojams ar to, ka latviešu valoda šajā reģionā ir izteikti dominējoša un to labi pārvalda arī darba meklētāji, līdz ar to nav nepieciešams uzsvērt šo prasību. Savukārt, Latgalē tas būtu skaidrojams ar to darba devēju uzvaru uz darbaspēka nepieciešamību kā tādu un citām prasmēm, samazinot prasības latviešu valodas zināšanām.

Attēls 19. Darbiniekiem nepieciešamās papildu prasmes.

Q22. Kādas papildu prasmes ir nepieciešamas jauniem darbiniekiem Jūsu uzņēmumā?

Prasmes	DARBINIEKIEM NEPIECIEŠAMĀS PAPILDU PRASMES (Latvija kopumā)					
	2014.gada 1.pusgadā			2014.gada 2.pusgadā		
	Ļoti nepieciešamas	Vēlamas	Nav nepieciešamas	Ļoti nepieciešamas	Vēlamas	Nav nepieciešamas
	n=27 263			n=25961		
Latviešu valoda	57%	32%	7%	57%	28%	5%
Angļu valoda	13%	28%	54%	17%	29%	43%
Krievu valoda	31%	44%	19%	28%	42%	20%
Citas valodas	1%	10%	75%	0%	14%	66%
Datorprasmes lietotāja līmenī	31%	18%	45%	29%	20%	38%
Microsoft Office	25%	14%	56%	23%	17%	47%
OpenOffice	9%	14%	69%	9%	16%	59%
Grafisko attēlu programmas	6%	8%	78%	6%	10%	69%
Grāmatvedības programmas	3%	5%	84%	3%	6%	77%
Citas datorprogrammas/ zināšanas	5%	8%	74%	6%	8%	67%
Autovadītāja apliecība	20%	29%	45%	18%	26%	44%
Saskarsmes un komunikācijas prasmes	50%	29%	13%	46%	33%	10%
Citas prasmes/ zināšanas	18%	14%	38%	22%	19%	27%

Bāze: n="sk.attēlā" (kopējais jaunizveidojamo darba vietu un nomaināmo darbavietu skaits)

Kopumā ņemot vērā darba devēju aptaujā iegūtos datus par darbiniekiem papildu nepieciešamajām prasmēm, var secināt, ka jāturpina iesāktās neformālās izglītības programmas latviešu valodas, saskarsmes un komunikāciju prasmju un datorprasmju, tai skaitā, gan Microsoft Office lietojumprogrammu, gan citu specifisku programmu lietošanas prasmju, un krievu valodas prasmju pilnveidošanu, tomēr citu valodu apmācību organizācija būtu pārkārtojama, piemēram, veicot to cikliski vai pēc individuāla darba devēju pieprasījuma un vienošanās.

2.8. DARBA DEVĒJU APTAUJAS SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Uzņēmējdarbības situācijas novērtējums 2014.gada 1.pusgadā

Kopumā 28% respondentu (līdzīgi gan privātajā sektorā - 28%, gan sabiedriskajā sektorā - 25%) novērtēja, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā aug; 40% respondentu (privātajā sektorā - 39%, sabiedriskajā sektorā - 59%) norāda, ka pieprasījums nav mainījies, savukārt, 13% respondentu norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā samazinās (privātajā sektorā - 13%, gan sabiedriskajā sektorā - 5%). Arī visās nozaru grupās lielākā daļa respondentu norāda, ka preču un pakalpojumu pieprasījums 2014.gada 1.pusgada laikā nav īpaši mainījies. Tam seko respondentu īpatsvars, kas norāda, ka 2014.gada 1.pusgada laikā preču un pakalpojumu pieprasījums ir palielinājies.

Uzņēmējdarbības situācijas prognozes 2014.gada 2.pusgadā

40% respondentu norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā nav mainījies / nemainās. Tikpat liels respondentu īpatsvars arī iepriekšējā pētījuma periodā norādīja, ka preču un pakalpojumu pieprasījumu 2013.gada 2.pusgada laikā nebija mainījies, savukārt, iepriekšējā pētījuma laikā prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgadam, šo respondentu īpatsvars bija 38%. Arī attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam 38% respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā īpaši nemainīsies. Ņemot vērā, ka šī respondentu grupa rezultātu analīzē par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām ir vislielākā kopš 2013.gada 2.pusgada novērtējuma, kā arī ņemot vērā vairāku pētījuma periodu dinamikā salīdzinoši stabili noturīgo un lielo respondentu īpatsvaru, kuri prognozē un vēlāk novērtē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem attiecīgajā periodā palielinās (otra lielākā respondentu grupa), var uzskatīt, ka Latvijas ekonomikā notiek neliela, bet stabila izaugsme un preču un pakalpojumu pieprasījums arvien palielinās, kas ietekmē arī nepieciešamību pēc noturīga un nedaudz pieaugoša darbinieku skaita darba tirgū.

Jaunu darbavietu izveidošana 2014.gada 2.pusgadā

Līdzīgi kā iepriekšējos periodos arī šoreiz saglabājas tendence, ka lai gan preču un pakalpojumu pieprasījumam tiek prognozēts neliels pieaugums 2014.gada 2.pusgada laikā, tomēr jaunu darbavietu izveidošanas un jaunu darbinieku pieņemšanas prognozes vairāku pētījumu periodu griezumā turpina samazināties – iepriekšējā pētījumu periodā par 2014.gada 1.pusgada darbaspēka pieprasījuma prognozēm 12% respondentu norādīja, uzņēmumā tiek plānots palielināt darbinieku skaitu un veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas, bet vēl pirms tam, 2013.gada 1.pusgada darba devēju aptaujā šo respondentu īpatsvars bija 14%, un 2012.gada 2.pusgada un 1.pusgada darba devēju aptaujās attiecīgi 23% un 30% respondentu norādīja, ka nākamā pusgada laikā uzņēmumā tiek plānots palielināt darbinieku skaitu un veidot jaunas darbavietas, kurām līdz šim vakances nav bijušas. 2014.gada 2.pusgadā vairs tikai 6% darba devēju plāno izveidot jaunas darbavietas. Vienlaikus gan nedaudz samazinās to darba devēju īpatsvars, kuri norāda, ka neplānot veidot jaunas darbavietas, bet palielinās darba devēju

īpatsvars, kuriem nav skaidra viedokļa Šī tendence cita starpā kopumā norāda arī uz to, ka pieaugošais darba apjoms daļēji tiks izpildīts uz esošā darbaspēka slodzes rēķina.

Analizējot darba devēju plānus jaunu darbavieta izveidošanai tuvāko sešu mēnešu laikā, secināms, ka lielākā daļa jauno darbavieta tiks izveidotas 2.profesiju pamatgrupā (Vecākie speciālisti) – 21%, 3.grupā (Speciālisti) – 18% un 5.grupā (Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki) – 17%, ka arī 7.profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) – 15%, kas gan ir par 12%punktiem mazāk kā iepriekšējā periodā.

Lielākā daļa jauno darbavieta visās profesiju pamatgrupās tiek plānots izveidot Rīgā. Vidzemē atšķirībā no pārējiem reģioniem 2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēta negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, galvenokārt, 2.-5., un 9.profesiju grupā. Pārējos reģionos un visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu (Vienkāršas profesijas) starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām ir pozitīva, kas ļauj secināt, ka visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu, un visos reģionos, izņemot Vidzemi, darba devēji prognozē jaunu darbavieta izveidošanu.

Kopumā nākamo 2014.gada 2.pusgada laikā pēc ekstrapolētajiem datiem plānots izveidot 5895 jaunas darbavietas (iepriekšējā periodā - 9416), tai skaitā, Rīgā – 3124 (iepriekš 5478), Pierīgā - 746 (iepriekš 1432), Vidzemē - 401 (iepriekš 433), Kurzemē - 634 (iepriekš 945), Zemgalē - 529 (iepriekš 608), Latgalē - 461 (iepriekš 520).

Balstoties uz ekstrapolētajiem datiem, reģionu griezumā vislielākais darbavieta saldo pieaugums līdzīgi kā iepriekš plānots Rīgā – +1568 galvenokārt 1.-5.profesiju grupās (iepriekš - +3693 galvenokārt, 2.-5. un 7.-9.profesiju grupās). Līdzīgi kā iepriekš un likumsakarīgi, ka 6.profesiju grupā (Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki) Rīgā nav plānots darbavieta pieaugums, savukārt, 7. profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) pretstatā iepriekšējā pētījumu perioda rezultātiem neliels darbavieta samazinājums. Tāpat salīdzinoši neliels darbavieta samazinājums, tomēr ievērojami mazāk kā iepriekš, Rīgā plānots 9.profesiju grupā (Vienkāršas profesijas).

Darbinieku skaita samazināšana

Aplūkojot rezultātus uzņēmumu līmenī, darba devēju procentuālais skaits, kuri 2014.gada 2.pusgadā plāno atlaist darbiniekus darbavieta likvidācijas rezultātā, ir 3% no visiem respondentiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, kad 6% darba devēju plānoja atlaist darbiniekus darbavieta likvidācijas rezultātā, darba devēju īpatsvars, kas plāno darbavieta samazināšanu, būtiski samazinājies. Šāda atšķirība būtu skaidrojama ar kopumā jau vairāku pētījumu periodu garumā dilstošo tendenci darbaspēka kustībai jaunizveidotu un likvidētu darbavieta kontekstā. Kopumā pēc ekstrapolētajiem datiem 2014.gada 2.pusgadā Latvijā plānots samazināt 3266 darbavietas.

Būvniecības nozarē nedaudz lielāks respondentu īpatsvars kā citās nozarēs 2014.gada 2.pusgadā plāno darbavieta samazināšanu, ko atspoguļo arī izteikti vismazākais respondentu īpatsvars salīdzinājumā ar citām nozarēm, kas norāda, ka neplāno darbavieta samazināšanu.

Darbinieku skaita samazināšana darbavietu likvidēšanas rezultātā tuvākā pusgada laikā galvenokārt skars 9.profesiju pamatgrupu (Vienkāršās profesijas) – 24% likvidēto darbavietu (pozitīva tendence, ka tas ir par 9%punktiem mazāk kā iepriekšējā periodā); 3.profesiju grupā (Speciālisti) – 21% respondentu, kas ir vairāk kā 3 reizes vairāk kā iepriekšējā periodā (6%); 7.profesiju pamatgrupu (Kvalificēti strādnieki un amatnieki) – 17% (iepriekš 12%) un 8.profesiju pamatgrupu (Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) – 15% likvidēto darbavietu (pieaugums par 5%punktiem pret iepriekšējo periodu).

5.profesiju pamatgrupā (Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki), kur 2014.gada 1.pusgadā tika prognozēts 25% darbavietu likvidēšana, 2014.gada 2.pusgadā tiek plānots tikai 12% darbavietu samazinājums.

Kopumā 2014.gada 2.pusgada laikā pēc ekstrapolētajiem datiem plānots likvidēt 3266 darbavietas (iepriekš 5429), tai skaitā, Rīgā – 1556 (iepriekš 1478), Pierīgā - 306 (iepriekš 1252), Vidzemē - 502 (iepriekš 609), Kurzemē - 464 (iepriekš 890), Zemgalē - 266 (iepriekš 433), Latgalē - (iepriekš 496).

Kopumā starpība (bilance) starp nākamo 2014.gada 2.pusgada laikā plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām balstoties uz ekstrapolētajiem datiem ir pozitīva – 2629 (iepriekš 3987). Reģionu griezumā vislielākais darbavietu saldo pieaugums plānots Rīgā – 1568 (iepriekš 3693).

Vidzemē atšķirībā no pārējiem reģioniem 2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēta negatīva starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, galvenokārt, 2.-5., un 9.profesiju grupā. Pārējos reģionos un visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu (Vienkāršās profesijas) starpība starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām ir pozitīva, kas ļauj secināt, ka visās profesiju grupās, izņemot 9.grupu, un visos reģionos, izņemot Vidzemi, jauno darbavietu skaits būs lielāks nekā likvidēto darbavietu skaitu.

Kopumā, ņemot vērā, ka plānoto jauno darbavietu ekstrapolētais skaits ir +5895, bet plānoto likvidējamo darbavietu ekstrapolētais skaits ir -3266, tad starpība ir kopumā ir pozitīva – +2629 jaunas darbavietas 2014.gada 2.pusgadā pēc ekstrapolētajiem datiem. Salīdzinājumam var novērot, ka darba devēju prognozētā darba tirgus izaugsme pakāpeniski samazinās – iepriekšējā pētījuma periodā plānoto jauno darbavietu ekstrapolētais skaits bija +9416, bet plānoto likvidējamo darbavietu ekstrapolētais skaits -5429, un starpība arī pozitīva un lielāka kā esošajā pētījuma periodā – +3987. Lai arī šī ir dilstoša tendence, tomēr vienlaikus tā norāda arī uz darba tirgus nostabilizēšanos, ko varēja novērot jau kopš iepriekšēja pētījuma perioda analizējot gan starpību starp plānotajām jaunajām un likvidējamajām darbavietām, gan arī analizējot darba devēju prognozes un novērtējumus par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām Latvijā.

Ilgstošās vakances

Kopuma esošajā periodā pēc darba devēji aptaujas ekstrapolētajiem rezultātiem, darba tirgū ir 5391 vakanta darbavietas, kas ir bijusi vakanta ilgāk kā 3 mēnešus. Lielākais vakancu skaits ir Rīgas un Pierīgas reģionos, galvenokārt, 2. (Vecākie speciālisti), 3. (Speciālisti), 7. (Kvalificēti

strādnieki un amatnieki), 8. (Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) profesiju grupās.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā perioda pētījuma rezultātiem ilgstošo vakanču īpatsvars darba tirgū ir mazliet samazinājies. Turklāt lielāks samazinājums ir novērots sabiedriskajā sektorā, kā rezultātā vakanču īpatsvars darba tirgū ir līdzīgs gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā – 6%. Tāpat arī kā pozitīvu tendenci var secināt, ka ir samazinājies arī to respondentu skaits, kuri informē, ka uzņēmumā vakances ir bijušas mazāk kā 3 mēnešus vai nav bijušas vispār.

Līdzīgi kā iepriekšējā periodā lielākais ilgstošo vakanču skaits ir Rīgas un Pierīgas reģionā, galvenokārt, 2.(Vecākie speciālisti), 3.(Speciālisti), 4.(Kalpotāji), kā arī 8.(Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri) profesijas pamatgrupās.

Profesiju grupu griezumā visvairāk vakances ir 7.profesiju grupā (Kvalificēti strādnieki un amatnieki), turklāt tās ir puslīdz vienmēr sadalītas pa reģioniem, izņemot Latgali, kur ir tikai 20 vakantas darbavietas šajā profesiju grupā.

Papildu nepieciešamās prasmes

Kā primārās darbiniekiem papildu nepieciešamās prasmes darba devēji min valodu prasmes (galvenokārt latviešu valodu), saskarsmes un komunikāciju prasmes – attiecīgi 57% un 46% jaunajiem darbiniekiem tiek prasītas šīs prasmes. OTRAS pieprasītākās prasmes ir krievu valoda (28%) un datorprasmes (28%).

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem nozīmīgas izmaiņas darbiniekiem nepieciešamajās prasmēs ne Latvijā kopumā, ne reģionu griezumā netiek novērotas, izņemot to, ka Vidzemē un Latgalē kopš 2013.gada 2.pusgada ir samazinājies respondentu īpatsvars, kas norāda, ka latviešu valodas prasmes ir ļoti nepieciešamas. Vidzemē tas varētu būt skaidrojams ar to, ka latviešu valoda šajā reģionā ir izteikti dominējoša un to labi pārvalda arī darba meklētāji, līdz ar to nav nepieciešams uzsvērt šo prasību. Savukārt, Latgalē tas būtu skaidrojams ar to darba devēju uzvaru uz darbaspēka nepieciešamību kā tādu un citām prasmēm, samazinot prasības latviešu valodas zināšanām.

Kopumā ņemot vērā darba devēju aptaujā iegūtos datus par darbiniekiem papildu nepieciešamajām prasmēm, var secināt, ka jāturpina iesāktās neformālās izglītības programmas latviešu valodas, saskarsmes un komunikāciju prasmju un datorprasmju, tai skaitā, gan Microsoft Office lietojumprogrammu, gan citu specifisku programmu lietošanas prasmju, un krievu valodas prasmju pilnveidošanu, tomēr citu valodu apmācību organizācija būtu pārkārtojama, piemēram, veicot to cikliski vai pēc individuāla darba devēju pieprasījuma un vienošanās.

Darba devēju aptaujas rezultātu PIELIKUMI

Tabula 16. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesiju grupām 4 zīmju līmenī
Q09. Kādās profesijās Jūsu uzņēmumā ir plānots palielināt darbinieku skaitu 2014.gada 2.pusgada laikā?

Piezīme: Tabulā iekļautas visas Darba devēju aptaujā norādītās profesiju grupas (4 zīmju līmenī), kurās plānots izveidot vismaz 1 jaunu darbavietu

PLĀNOTĀS NO JAUNA IZVEIDOTĀS DARBAVIETAS 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (4 zīmes)	Skaits, N	Sadalījums, %
Kopā:	5895	100,00%
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	426	7,2%
2512 Programmētāji	310	5,3%
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	266	4,5%
3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	218	3,7%
2654 Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	217	3,7%
5120 Pavāri	208	3,5%
5131 Viesmīļi	170	2,9%
8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori	165	2,8%
2149 Citur neklasificēti inženieri	163	2,8%
1323 Būvniecības jomas vadītāji	141	2,4%
3322 Tirdzniecības pārstāvji	119	2,0%
7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	116	2,0%
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	114	1,9%
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	108	1,8%
4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	96	1,6%
1211 Administratīvie un finanšu vadītāji	93	1,6%
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	89	1,5%
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	84	1,4%
2310 Universitāšu un citu augstākās izglītības iestāžu akadēmiskais personāls	83	1,4%
3331 Preču pārvadājumu aģenti	81	1,4%
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	78	1,3%
7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	78	1,3%
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	77	1,3%
2411 Grāmatveži	76	1,3%
9329 Citur neklasificēti strādnieki	74	1,3%
2114 Ģeologi un ģeofiziķi	74	1,2%
9321 Iesaiņotāji	72	1,2%
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	71	1,2%
6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	70	1,2%
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	70	1,2%
7119 Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	70	1,2%
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	69	1,2%

2342 Pirmsskolas pedagogi	69	1,2%
2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	66	1,1%
7513 Piena produktu ražotāji	66	1,1%
7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	63	1,1%
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	61	1,0%
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	61	1,0%
5329 Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	60	1,0%
3313 Grāmatvedības speciālisti	57	1,0%
5132 Bārmeņi	55	0,9%
4132 Datu ievadīšanas operatori	55	0,9%
7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54	0,9%
9313 Ēku būvniecības strādnieki	49	0,8%
3312 Kredītu un aizņēmumu speciālisti	46	0,8%
7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	43	0,7%
7515 Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	38	0,6%
8331 Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	38	0,6%
2359 Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	37	0,6%
3142 Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	36	0,6%
3255 Fizioterapijas speciālisti	35	0,6%
3259 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	35	0,6%
7212 Metinātāji un griezēji	35	0,6%
5312 Skolotāju palīgi	32	0,5%
3115 Inženiermehānikas speciālisti	32	0,5%
7132 Apsmidzinātāji un lakotāji	32	0,5%
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	29	0,5%
7411 Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	27	0,5%
4321 Noliktavu darbinieki	26	0,4%
3341 Biroja vadītāji	25	0,4%
2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	24	0,4%
5142 Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	24	0,4%
8342 Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	22	0,4%
4221 Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	20	0,3%
7126 Sanitārtehniki	20	0,3%
2212 Specialitāšu ārsti	18	0,3%
2422 Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	18	0,3%
2131 Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	17	0,3%
1221 Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	16	0,3%
2423 Personāla un karjeras, kvalitātes vadības sistēmu un risku vadības vecākie speciālisti	15	0,3%
4419 Citur neklasificēti kalpotāji	15	0,3%
9613 Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	0,3%
3513 Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	15	0,3%

7321 Burtliči, iespiedgravētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	0,2%
2523 Datortīklu vecākie speciālisti	14	0,2%
3118 Rasētāji	14	0,2%
8159 Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	14	0,2%
7534 Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	13	0,2%
4213 Lombardu darbinieki un augļotāji	12	0,2%
8189 Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	12	0,2%
3334 Nekustamā īpašuma mākleri un īpašumu pārvaldes speciālisti	11	0,2%
9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	0,2%
2250 Veterinārārsti	11	0,2%
2262 Farmaceiti	11	0,2%
9412 Virtuves strādnieki	10	0,2%
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	0,1%
2261 Zobārsti	9	0,1%
2330 Vidējās izglītības pedagogi	9	0,1%
4120 Sekretāri	9	0,1%
7224 Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	8	0,1%
7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	8	0,1%
8344 Autoiekrāvēju operatori	8	0,1%
2266 Audiologi un runas terapeiti	7	0,1%
1120 Rīkotājdirektori un uzņēmumu vadītāji	7	0,1%
2643 Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	5	0,1%
5222 Vecākie pārdevēji	5	0,1%
7549 Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	5	0,1%
4313 Algu aprēķināšanas darbinieki	5	0,1%
3432 Dizaina speciālisti un dekoratori	4	0,1%
3521 Radiosakaru un audiovizuālās jomas speciālisti	2	0,0%

Tabula 17. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesijām 4 zīmju līmenī pa reģioniem

Q10. Norādiet, lūdzu, kurā/-s pilsētā/-s vai novadā/-os plānojat palielināt darbinieku skaitu profesijā - ... [PROFESIJA NO Q09] 2014.gada 2.pusgada laikā!

Profesijas grupa, (4 zīmes) Skaits, N	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS PLĀNOTĀS JAUNIZVEIDOJAMĀS DARBAVIETAS ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
Kopā (bāze):	5895	3124	746	401	634	529	461
2512 Programmētāji	310	184	126	0	0	0	0
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	266	173	60	0	0	14	20
3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	218	206	12	0	0	0	0
2654 Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	217	217	0	0	0	0	0
5120 Pavāri	208	128	0	0	80	0	0
5131 Viesmīļi	170	87	0	13	71	0	0
8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori	165	66	0	98	0	0	0
2149 Citur neklasificēti inženieri	163	133	0	0	16	10	4
1323 Būvniecības jomas vadītāji	141	141	0	0	0	0	0
3322 Tirdzniecības pārstāvji	119	119	0	0	0	0	0
7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	116	16	0	29	43	18	9
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	114	0	0	0	0	41	74
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	108	0	0	0	66	43	0
4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	96	93	0	0	0	0	4
1211 Administratīvie un finanšu vadītāji	93	93	0	0	0	0	0
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	89	16	73	0	0	0	0
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltipīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	84	48	16	0	9	0	11
2310 Universitāšu un citu augstākās izglītības iestāžu akadēmiskais personāls	83	46	37	0	0	0	0
3331 Preču pārvadājumu aģenti	81	43	38	0	0	0	0
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	78	78	0	0	0	0	0
7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	78	78	0	0	0	0	0
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	77	41	16	0	0	20	0
2411 Grāmatveži	76	71	0	4	0	0	0
9329 Citur neklasificēti strādnieki	74	63	0	0	11	0	0
2114 Ģeologi un ģeofiziķi	74	46	0	0	0	0	27
9321 Iesaiņotāji	72	0	0	45	0	0	27
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	71	0	0	0	0	71	0
6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	70	0	9	19	0	43	0
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	70	70	0	0	0	0	0
7119 Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	70	0	49	21	0	0	0

Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgadam.

7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	69	0	0	16	22	0	32
2342 Pirmsskolas pedagogi	69	0	37	0	0	32	0
2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	66	6	0	0	60	0	0
7513 Piena produktu ražotāji	66	0	0	66	0	0	0
7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	63	31	0	0	0	32	0
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	61	0	0	33	0	29	0
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	61	61	0	0	0	0	0
5329 Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	60	0	0	0	60	0	0
3313 Grāmatvedības speciālisti	57	21	0	0	36	0	0
5132 Bārmeņi	55	46	0	0	9	0	0
4132 Datu ievadīšanas operatori	55	23	0	0	0	0	32
7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54	0	0	0	0	0	54
9313 Ēku būvniecības strādnieki	49	0	49	0	0	0	0
3312 Kredītu un aizņēmumu speciālisti	46	46	0	0	0	0	0
7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	43	0	32	7	4	0	0
7515 Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	38	0	38	0	0	0	0
8331 Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	38	0	38	0	0	0	0
2359 Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	37	26	0	0	11	0	0
3142 Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	36	0	0	0	36	0	0
3255 Fizioterapijas speciālisti	35	35	0	0	0	0	0
3259 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	35	35	0	0	0	0	0
7212 Metinātāji un griezēji	35	0	0	15	0	20	0
5312 Skolotāju palīgi	32	0	0	0	0	32	0
3115 Inženiermehānikas speciālisti	32	0	0	0	0	0	32
7132 Apsmidzinātāji un lakotāji	32	0	0	0	0	0	32
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	29	0	0	0	0	29	0
7411 Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	27	13	0	0	0	14	0
4321 Noliktavu darbinieki	26	0	26	0	0	0	0
3341 Biroja vadītāji	25	25	0	0	0	0	0
2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	24	23	1	0	0	0	0
5142 Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	24	24	0	0	0	0	0
8342 Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	22	0	0	0	0	22	0
4221 Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	20	20	0	0	0	0	0
7126 Sanitārtehniki	20	0	0	0	20	0	0
2212 Specialitāšu ārsti	18	0	0	0	0	11	8
2422 Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	18	0	0	0	18	0	0
2131 Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	17	13	0	0	0	4	0
1221 Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	16	16	0	0	0	0	0
2423 Personāla un karjeras, kvalitātes vadības sistēmu un risku vadības vecākie speciālisti	15	15	0	0	0	0	0
4419 Citur neklasificēti kalpotāji	15	15	0	0	0	0	0
9613 Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	15	0	0	0	0	0
3513 Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	15	15	0	0	0	0	0
7321 Burtliči, iespiedgravētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	15	0	0	0	0	0
2523 Datortīklu vecākie speciālisti	14	14	0	0	0	0	0
3118 Rasētāji	14	14	0	0	0	0	0

8159 Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	14	0	0	0	0	0	14
7534 Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	13	0	13	0	0	0	0
4213 Lombardu darbinieki un augļotāji	12	0	0	0	12	0	0
8189 Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	12	0	0	0	0	12	0
3334 Nekustamā īpašuma mākleri un īpašumu pārvaldes speciālisti	11	11	0	0	0	0	0
9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	0	0	11	0	0	0
2250 Veterinārārsti	11	0	0	0	11	0	0
2262 Farmaceiti	11	0	0	0	0	0	11
9412 Virtuves strādnieki	10	10	0	0	0	0	0
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	9	0	0	0	0	0
2261 Zobārsti	9	9	0	0	0	0	0
2330 Vidējās izglītības pedagogi	9	9	0	0	0	0	0
4120 Sekretāri	9	9	0	0	0	0	0
7224 Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	8	0	8	0	0	0	0
7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	8	0	0	8	0	0	0
8344 Autoiekrāvēju operatori	8	0	0	8	0	0	0
2266 Audiologi un runas terapeiti	7	0	0	0	0	0	8
1120 Rīkotājdirektori un uzņēmumu vadītāji	7	7	0	0	0	0	0
2643 Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	5	5	0	0	0	0	0
5222 Vecākie pārdevēji	5	0	0	0	0	5	0
7549 Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	5	5	0	0	0	0	0
4313 Algu aprēķināšanas darbinieki	5	5	0	0	0	0	0
3432 Dizaina speciālisti un dekoratori	4	0	0	0	0	0	4
3521 Radiosakaru un audiovizuālās jomas speciālisti	2	2	0	0	0	0	0

Piezīme: Tabulā iekļautas visas Darba devēju aptaujā norādītās profesiju grupas (4 zīmju līmenī), kurās tiek plānots izveidot vismaz 1 jaunu darbavietu

Tabula 18. Plānotās jaunizveidojamās darbavietas pa profesijām 4 zīmju līmenī pa nepieciešamās izglītības līmeņiem

Q11. Kāds ir profesijas ... [PROFESIJA NO Q09] pārstāvja/-u nepieciešamais izglītības līmenis?

Profesijas grupa, (4 zīmes) Skaitis, N	KOPĀ	NEPIECIEŠAMĀS IZGLĪTĪBAS LĪMEŅIS					
		Zemāka par pamatizglītību/ pamatizglītība	Vispārējā vidējā izglītība	Profesionālā/ profesionālā vidējā izglītība	Augstākā akadēmiskā izglītība	Augstākā profesionālā izglītība	Grūti pateikt, nav atbildes
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	426	0	186	103	36	0	101
2512 Programmētāji	310	0	69	60	12	170	0
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	266	0	0	30	47	190	0
3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	218	0	0	0	12	206	0
2654 Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	217	0	0	0	0	217	0
5120 Pavāri	208	0	10	198	0	0	0
5131 Viesmīļi	170	0	10	148	0	0	13
8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori	165	0	77	88	0	0	0
2149 Citur neklasificēti inženieri	163	0	0	14	26	123	0
1323 Būvniecības jomas vadītāji	141	0	0	78	0	63	0
3322 Tirdzniecības pārstāvji	119	0	11	43	51	0	13
7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatlēdznieki	116	0	0	116	0	0	0
7222 Instrumentatlēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	114	0	0	41	0	11	63
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	108	66	0	0	0	0	43
4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	96	0	0	81	0	15	0
1211 Administratīvie un finanšu vadītāji	93	0	0	93	0	0	0
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	89	0	0	89	0	0	0
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	84	0	22	45	16	0	0
2310 Universitāšu un citu augstākās izglītības iestāžu akadēmiskais personāls	83	0	0	0	71	0	12
3331 Preču pārvadājumu aģenti	81	0	43	38	0	0	0
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	78	46	32	0	0	0	0
7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	78	0	0	78	0	0	0
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	77	0	57	20	0	0	0

2411 Grāmatveži	76	0	0	0	71	4	0
9329 Citur neklasificēti strādnieki	74	0	63	0	0	0	11
2114 Ģeologi un ģeofiziķi	74	0	0	0	0	74	0
9321 Iesaiņotāji	72	72	0	0	0	0	0
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	71	71	0	0	0	0	0
6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	70	0	52	8	0	0	11
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	70	0	0	0	0	70	0
7119 Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	70	0	0	70	0	0	0
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	69	0	0	30	0	0	39
2342 Pirmsskolas pedagogi	69	0	0	0	0	69	0
2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	66	0	0	60	0	6	0
7513 Piena produktu ražotāji	66	0	0	66	0	0	0
7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	63	0	0	32	0	31	0
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	61	0	0	61	0	0	0
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	61	0	0	14	0	41	5
5329 Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	60	0	60	0	0	0	0
3313 Grāmatvedības speciālisti	57	0	36	0	0	15	5
5132 Bārmeņi	55	0	0	46	0	0	9
4132 Datu ievadīšanas operatori	55	0	23	0	0	0	32
7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54	54	0	0	0	0	0
9313 Ēku būvniecības strādnieki	49	0	0	49	0	0	0
3312 Kredītu un aizņēmumu speciālisti	46	0	0	0	46	0	0
7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	43	0	0	35	0	0	8
7515 Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	38	0	38	0	0	0	0
8331 Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	38	0	0	38	0	0	0
2359 Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	37	0	0	0	0	37	0
3142 Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	36	0	0	0	0	36	0
3255 Fizioterapijas speciālisti	35	0	0	35	0	0	0
3259 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	35	0	0	35	0	0	0
7212 Metinātāji un griezēji	35	0	0	35	0	0	0
5312 Skolotāju palīgi	32	0	32	0	0	0	0
3115 Inženiermehānikas speciālisti	32	0	0	0	0	0	32
7132 Apsmidzinātāji un lakotāji	32	0	0	0	0	0	32
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	29	0	28	0	0	0	0

7411 Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	27	0	0	27	0	0	0
4321 Noliktavu darbinieki	26	13	0	13	0	0	0
3341 Biroja vadītāji	25	0	0	0	13	0	12
2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	24	0	0	0	1	23	0
5142 Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	24	0	0	24	0	0	0
8342 Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	22	22	0	0	0	0	0
4221 Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	20	0	0	0	0	20	0
7126 Sanitārtehiķi	20	0	0	20	0	0	0
2212 Specialitāšu ārsti	18	0	0	0	0	18	0
2422 Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	18	0	0	18	0	0	0
2131 Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	17	0	0	4	0	13	0
1221 Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	16	0	0	16	0	0	0
2423 Personāla un karjeras, kvalitātes vadības sistēmu un risku vadības vecākie speciālisti	15	0	0	0	0	0	15
4419 Citur neklasificēti kalpotāji	15	0	0	0	15	0	0
9613 Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	15	0	0	0	0	0
3513 Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	15	0	0	0	0	10	5
7321 Burtliči, iespaidgravētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	0	0	0	0	15	0
2523 Datortīklu vecākie speciālisti	14	0	0	0	0	14	0
3118 Rasētāji	14	0	0	14	0	0	0
8159 Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	14	0	14	0	0	0	0
7534 Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	13	0	0	0	0	0	13
4213 Lombardu darbinieki un augļotāji	12	0	12	0	0	0	0
8189 Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	12	0	0	12	0	0	0
3334 Nekustamā īpašuma mākleri un īpašumu pārvaldes speciālisti	11	0	0	0	11	0	0
9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	0	11	0	0	0	0
2250 Veterinārārsti	11	0	0	11	0	0	0
2262 Farmaceiti	11	0	0	0	0	11	0
9412 Virtuves strādnieki	10	0	10	0	0	0	0
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	0	0	0	0	9	0
2261 Zobārsti	9	0	0	0	0	9	0
2330 Vidējās izglītības pedagogi	9	0	0	0	0	9	0
4120 Sekretāri	9	0	9	0	0	0	0
7224 Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	8	0	0	0	0	0	8

7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	8	0	8	0	0	0	0
8344 Autoiekrāvēju operatori	8	0	4	4	0	0	0
2266 Audiologi un runas terapeiti	7	0	0	0	0	8	0
1120 Rīkotājdirektori un uzņēmumu vadītāji	7	0	0	0	0	7	0
2643 Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	5	0	0	0	0	5	0
5222 Vecākie pārdevēji	5	0	0	5	0	0	0
7549 Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	5	0	0	5	0	0	0
4313 Algu aprēķināšanas darbinieki	5	0	0	0	0	5	0
3432 Dizaina speciālisti un dekoratori	4	0	0	4	0	0	0
3521 Radiosakaru un audiovizuālās jomas speciālisti	2	0	0	0	0	2	0
Kopā (bāze):	5895	360	917	2152	430	1555	481

Piezīme: Tabulā iekļautas visas Darba devēju aptaujā norādītās profesiju grupas (4 zīmju līmenī), kurās tiek plānots izveidot vismaz 1 jaunu darbavietu

Tabula 19. Plānoto jauno darbavietu izveidošanas iemesli 2014.gada 2.pusgada laikā dalījumā pa profesiju grupām (4 zīmes)

Q12. Kāda iemesla dēļ galvenokārt plānojat palielināt darbinieku skaitu profesijas .. [PROFESIJA NO Q09] pārstāvju vidū Jūsu uzņēmumā 2014.gada 2.pusgada laikā?

Profesijas grupa, (4 zīmes) Skaitis, N	KOPĀ	JAUNU DARBAVIETU IZVEIDES IEMESLS				
		Uzņēmuma saimnieciskās darbības paplašināšana	Sezonas darbu uzsākšana	Jauna amata/ pozīcijas izveide	Cits iemesls	Grūti pateikt, nav atbildes
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	426	290	11	8	69	48
2512 Programmētāji	310	310	0	0	0	0
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	266	221	0	25	10	11
3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	218	218	0	0	0	0
2654 Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	217	217	0	0	0	0
5120 Pavāri	208	64	97	16	31	0
5131 Viesmīļi	170	51	106	0	0	13
8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori	165	165	0	0	0	0
2149 Citur neklasificēti inženieri	163	128	0	21	14	0
1323 Būvniecības jomas vadītāji	141	141	0	0	0	0
3322 Tirdzniecības pārstāvji	119	90	14	14	0	0
7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	116	116	0	0	0	0
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	114	31	20	0	0	63
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	108	0	109	0	0	0
4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	96	31	0	46	19	0
1211 Administratīvie un finanšu vadītāji	93	46	0	46	0	0
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	89	40	0	0	49	0

8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	84	44	16	13	11	0
2310 Universitāšu un citu augstākās izglītības iestāžu akadēmiskais personāls	83	46	0	25	0	12
3331 Preču pārvaldījumu aģenti	81	81	0	0	0	0
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	78	78	0	0	0	0
7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	78	78	0	0	0	0
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	77	77	0	0	0	0
2411 Grāmatveži	76	56	0	20	0	0
9329 Citur neklasificēti strādnieki	74	0	74	0	0	0
2114 Ģeologi un ģeofiziķi	74	74	0	0	0	0
9321 Iesaņotāji	72	0	72	0	0	0
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	71	0	71	0	0	0
6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	70	9	51	0	0	11
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	70	70	0	0	0	0
7119 Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	70	21	49	0	0	0
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	69	0	0	30	0	39
2342 Pirmsskolas pedagogi	69	69	0	0	0	0
2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	66	66	0	0	0	0
7513 Piena produktu ražotāji	66	66	0	0	0	0
7412 Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	63	63	0	0	0	0
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	61	0	61	0	0	0
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	61	56	0	0	0	5
5329 Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	60	60	0	0	0	0
3313 Grāmatvedības speciālisti	57	52	0	0	0	5
5132 Bārmeņi	55	19	35	0	0	0
4132 Datu ievadīšanas operatori	55	23	0	0	0	32
7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54	54	0	0	0	0
9313 Ēku būvniecības strādnieki	49	0	49	0	0	0
3312 Kredītu un aizņēmumu speciālisti	46	46	0	0	0	0
7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	43	35	0	0	0	8
7515 Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	38	38	0	0	0	0
8331 Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	38	38	0	0	0	0
2359 Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	37	11	26	0	0	0

3142 Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	36	0	36	0	0	0
3255 Fizioterapijas speciālisti	35	0	0	0	0	35
3259 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	35	0	0	0	0	35
7212 Metinātāji un griezēji	35	28	7	0	0	0
5312 Skolotāju palīgi	32	32	0	0	0	0
3115 Inženiermehānikas speciālisti	32	0	0	0	0	32
7132 Apsmidzinātāji un lakotāji	32	0	0	0	0	32
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	29	0	28	0	0	0
7411 Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	27	27	0	0	0	0
4321 Noliktavu darbinieki	26	13	13	0	0	0
3341 Biroja vadītāji	25	13	0	0	0	12
2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	24	24	0	0	0	0
5142 Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	24	0	24	0	0	0
8342 Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	22	22	0	0	0	0
4221 Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	20	20	0	0	0	0
7126 Sanitārtehiķi	20	0	20	0	0	0
2212 Specialitāšu ārsti	18	11	0	0	8	0
2422 Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	18	0	0	18	0	0
2131 Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	17	17	0	0	0	0
1221 Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	16	16	0	0	0	0
2423 Personāla un karjeras, kvalitātes vadības sistēmu un risku vadības vecākie speciālisti	15	0	0	0	0	15
4419 Citur neklasificēti kalpotāji	15	15	0	0	0	0
9613 Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	15	0	0	0	0
3513 Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	15	0	0	10	0	5
7321 Burtliči, iespiedgravētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15	0	0	15	0	0
2523 Datortīklu vecākie speciālisti	14	0	0	0	0	14
3118 Rasētāji	14	14	0	0	0	0
8159 Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	14	14	0	0	0	0
7534 Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	13	0	0	0	0	13
4213 Lombardu darbinieki un augļotāji	12	12	0	0	0	0
8189 Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	12	12	0	0	0	0
3334 Nekustamā īpašuma mākleri un īpašumu pārvaldes speciālisti	11	11	0	0	0	0

9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	11	0	0	0	0
2250 Veterinārārsti	11	0	0	11	0	0
2262 Farmaceiti	11	0	0	0	11	0
9412 Virtuves strādnieki	10	10	0	0	0	0
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	9	0	0	0	0
2261 Zobārsti	9	9	0	0	0	0
2330 Vidējās izglītības pedagogi	9	9	0	0	0	0
4120 Sekretāri	9	0	0	9	0	0
7224 Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	8	0	0	0	0	8
7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	8	8	0	0	0	0
8344 Autoiekrāvēju operatori	8	8	0	0	0	0
2266 Audiologi un runas terapeiti	7	0	0	0	8	0
1120 Rīkotājdirektori un uzņēmumu vadītāji	7	7	0	0	0	0
2643 Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	5	0	0	0	0	5
5222 Vecākie pārdevēji	5	5	0	0	0	0
7549 Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	5	5	0	0	0	0
4313 Algu aprēķināšanas darbinieki	5	0	0	5	0	0
3432 Dizaina speciālisti un dekoratori	4	0	0	0	4	0
3521 Radiosakaru un audiovizuālās jomas speciālisti	2	0	0	2	0	0
Kopā (bāze):	5895	3885	990	333	233	454

Bāze: Respondenti, kuri norādījuši, ka uzņēmumā plāno pieņemt darbiniekus 2014.gada 2.pusgada laikā

Tabula 20. 2014.gada 2.pusgadā samazināmo darbavietu skaits profesiju grupās (4 zīmes) pa reģioniem

Q14. Norādiet, lūdzu, kurā/-s pilsētā/-s vai novadā/-os plānojat samazināt darbinieku skaitu profesijā - ... [PROFESIJA NO Q14] 2014.gada 2.pusgada laikā!

Q15. Cik daudz darbiniekus - profesijas ... [PROFESIJA NO Q14] pārstāvjus – darbinieku skaita samazināšanas ietvaros plānojat atlaist ... [PILSĒTA/NOVADS]? Norādiet, lūdzu, darbinieku skaitu atsevišķi par katru pilsētu/ novadu.

Profesijas grupa, (4 zīmes), Skaits, N	KOPĀ	REĢIONS - KONKRĒTĀS DARBAVIETAS ATRAŠANĀS VIETA					
		Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale
3412 Sociālā darba speciālisti	231	95	0	135	0	0	2
8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	213	27	24	135	0	0	27
9214 Dārzkopības strādnieki	177	177	0	0	0	0	0
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	176	58	60	16	0	10	32
3322 Tirdzniecības pārstāvji	170	118	0	13	13	13	13
7112 Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	159	159	0	0	0	0	0
9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	159	0	0	22	66	71	0
9329 Citur neklasificēti strādnieki	149	46	0	0	93	0	11
7124 Izolācijas darbu veicēji	106	106	0	0	0	0	0
3313 Grāmatvedības speciālisti	103	78	25	0	0	0	0
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	87	87	0	0	0	0	0
5311 Bērnu aprūpes darbinieki	81	27	0	54	0	0	0
9313 Ēku būvniecības strādnieki	74	0	0	68	0	0	5
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	73	0	0	0	44	28	0
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	72	64	0	8	0	0	0
7512 Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	68	0	48	0	0	20	0
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	66	0	0	0	66	0	0
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	63	63	0	0	0	0	0
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	63	0	0	0	58	0	5
9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	55	0	36	8	0	0	11
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltīpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	50	50	0	0	0	0	0
7111 Ēku būvnieki	49	0	49	0	0	0	0
4223 Telefona komutatoru operatori	46	46	0	0	0	0	0
2512 Programmētāji	43	43	0	0	0	0	0
5131 Viesmīļi	43	43	0	0	0	0	0
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	43	43	0	0	0	0	0
7126 Sanitārtehniķi	42	0	0	0	0	32	10
2634 Psihologi	40	13	0	27	0	0	0
5141 Frizieri	35	35	0	0	0	0	0

2263 Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	31	31	0	0	0	0	0
7131 Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	29	0	0	0	29	0	0
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	29	0	8	0	11	10	0
1321 Apstrādes rūpniecības jomas vadītāji	29	0	0	0	0	0	29
1439 Citur neklasificētu pakalpojumu jomas vadītāji	29	29	0	0	0	0	0
3512 Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	29	29	0	0	0	0	0
8160 Pārtikas un līdzīgu produktu ražošanas iekārtu operatori	28	0	0	0	0	28	0
5151 Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	27	14	13	0	0	0	0
4132 Datu ievadīšanas operatori	27	0	0	8	0	0	19
4323 Transporta uzskaites darbinieki	27	0	0	0	27	0	0
2330 Vidējās izglītības pedagogi	26	26	0	0	0	0	0
3111 Ķīmijas un fizikas zinātņu speciālisti	24	0	24	0	0	0	0
3341 Biroja vadītāji	23	15	0	8	0	0	0
2412 Finanšu un investīciju konsultanti	20	0	20	0	0	0	0
3435 Citi mākslas un kultūras speciālisti	20	0	0	0	20	0	0
8343 Autoceltnu un citu kraušanas iekārtu operatori	19	0	0	0	10	0	9
4222 Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	19	0	0	0	9	10	0
5414 Apsargi	15	0	0	0	0	15	0
6130 Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji un lopkopji	14	0	0	0	0	14	0
3331 Preču pārvadājumu aģenti	13	13	0	0	0	0	0
4416 Personāla uzskaites darbinieki	13	13	0	0	0	0	0
9212 Mājlopu fermu strādnieki	11	0	0	0	11	0	0
5120 Pavāri	10	0	0	0	0	10	0
2211 Vispārējās prakses ārsti	9	0	0	0	9	0	0
2642 Žurnālisti	5	5	0	0	0	0	0
2413 Finanšu analītiķi	3	2	0	0	0	1	0
Kopā (bāze, n):	3266	1556	306	502	464	266	172

Bāze: Kopējais 2014.gada 2.pusgada laikā plānotais atlaisto darbinieku ekstrapolētais skaits uzņēmumos

Piezīme: Tabulā iekļautas profesijas, kurās norādīta vismaz 1 darbavietas samazināšana

Tabula 21. Ilgstošo vakanču skaits 2014.gada 1.pusgada laikā pa profesiju grupām (4 zīmes)

Q05. Kādās tieši profesijās 2014.gada 1.pusgada laikā Jūsu uzņēmumā ir/ vai plānots, ka varētu būt vakances ilgāk nekā 3 mēnešus?

ILGSTOŠĀS VAKANČES 2014.GADA 1.PUSGADA LAIKĀ		
Profesijas grupa, (4 zīmes)	Skaitis, N	Sadalījums, %
Kopā (bāze):	5391	100,0%
7533 Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	420	7,80%
7119 Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	399	7,39%
8332 Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	277	5,14%
2512 Programmētāji	270	5,01%
9629 Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	240	4,45%
5230 Kasieri un biļešu pārdevēji	224	4,15%
5223 Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	201	3,73%
3322 Tirdzniecības pārstāvji	184	3,42%
9329 Citur neklasificēti strādnieki	160	2,96%
8172 Koksnes apstrādes iekārtu operatori	144	2,66%
8212 Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	122	2,26%
7511 Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	122	2,26%
8189 Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	99	1,83%
9333 Krāvēji	93	1,72%
5120 Pavāri	87	1,61%
3255 Fizioterapijas speciālisti	85	1,58%
5131 Viesmīļi	85	1,58%
7222 Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	84	1,56%
9313 Ēku būvniecības strādnieki	83	1,54%
4312 Statistikas, finanšu un apdrošināšanas darbinieki	77	1,43%
9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	74	1,38%
3339 Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	70	1,30%
2211 Vispārējās prakses ārsti	67	1,24%
8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	63	1,17%
7411 Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	56	1,03%
7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	54	1,01%
7131 Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54	0,99%
4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	50	0,94%
2652 Mūziķi, dziedātāji, komponisti un muzikologi	50	0,94%
7132 Apsmidzinātāji un lakotāji	50	0,93%
2261 Zobārsti	47	0,87%
2114 Ģeologi un ģeofiziķi	46	0,86%
2161 Arhitekti	46	0,86%
3313 Grāmatvedības speciālisti	46	0,86%
2659 Citur neklasificēti radošo un izpildītājmākslu jomas mākslinieki	43	0,81%
7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	42	0,77%
3341 Biroja vadītāji	41	0,76%
8322 Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	40	0,74%
7512 Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	39	0,72%
2342 Pirmsskolas pedagogi	37	0,69%

8343 Autoceltnu un citu kraušanas iekārtu operatori	37	0,68%
7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatlēdznieki	36	0,66%
9122 Transportlīdzekļu mazgātāji	33	0,61%
5414 Apsargi	33	0,61%
8182 Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	33	0,61%
1211 Administratīvie un finanšu vadītāji	31	0,57%
3240 Veterinārfeldšeri un veterinārārstu asistenti	31	0,57%
2153 Telekomunikāciju inženieri	29	0,54%
7213 Valcētāji un skārdnieki	29	0,54%
2212 Specialitāšu ārsti	28	0,52%
4221 Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	28	0,52%
3112 Būvniecības speciālisti	27	0,51%
7212 Metinātāji un griezēji	27	0,50%
6210 Mežkopji un tiem radniecīgu profesiju darbinieki	27	0,49%
2356 Informācijas tehnoloģiju, komunikāciju un transportlīdzekļu instruktori un pasniedzēji	26	0,48%
3251 Zobārstu asistenti un palīgi	26	0,48%
3513 Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	25	0,47%
7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	24	0,44%
3259 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	24	0,44%
2269 Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	20	0,37%
7223 Metālapstrādes un citu darbgaldu strādnieki un operatori	20	0,37%
3331 Preču pārvadājumu aģenti	19	0,35%
7126 Sanitārtehniki	19	0,35%
3119 Citur neklasificēti fizikas un inženierzinātņu speciālisti	18	0,34%
3412 Sociālā darba speciālisti	17	0,32%
2422 Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	15	0,29%
7543 Produktu vērtētāji un izmēģinātāji (izņemot pārtiku un dzērienus)	15	0,29%
2262 Farmaceiti	15	0,27%
5151 Uzkošanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	14	0,27%
6113 Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	14	0,26%
6114 Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	14	0,26%
2413 Finanšu analītiķi	11	0,21%
9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	11	0,20%
9215 Mežstrādnieki	11	0,20%
3432 Dizaina speciālisti un dekoratori	11	0,19%
2221 Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	10	0,19%
2144 Mehānikas inženieri	10	0,18%
2145 Ķīmijas inženieri	10	0,18%
2152 Elektronikas inženieri	9	0,16%
5142 Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	9	0,16%
2240 Ārstu palīgi	9	0,16%
3423 Fiziskās sagatavotības instruktori un sporta pasākumu organizatori	9	0,16%
4120 Sekretāri	9	0,16%
3221 Medicīnas māsu profesiju speciālisti	7	0,13%
3511 Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	6	0,11%
2642 Žurnālisti	5	0,10%
3435 Citi mākslas un kultūras speciālisti	5	0,10%
5321 Sanitāri	4	0,08%
2522 Sistēmu administratori	4	0,08%

1324 Transporta, sakaru, noliktavu, sagādes, sadales, loģistikas un tām radniecīgu jomu vadītāji	4	0,08%
7221 Kalēji un presētāji	2	0,04%
2529 Citur neklasificēti datu bāzu un tīklu vecākie speciālisti	2	0,04%
9412 Virtuves strādnieki	2	0,04%
3122 Apstrādes rūpniecības uzraugi	2	0,03%
3413 Reliģisko lietu speciālisti	2	0,03%
1221 Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	1	0,02%
2142 Būvinženieri	1	0,02%
2151 Elektroinženieri	1	0,02%

Bāze: Kopējais ilgstošo vakanču skaits uzņēmumos pēdējo 6 mēnešu laikā

Piezīme: Tabulā iekļautas profesijas, kurās norādīta vismaz 1 darbavietas samazināšana

3. Nozaru asociāciju interviju raksturojums

Nozaru asociāciju intervijas ir pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgamam” otrais posms. Intervijas tiek veiktas, lai precizētu ar darba tirgus prognozēšanas modeļa palīdzību iegūtās sākotnējās darba tirgus prognozes, kā arī lai iegūtu padziļinātu kvalitatīvo informāciju par nozaru vajadzībām. Tāpat interviju ietvaros nozaru asociāciju pārstāvji tika aicināti iespēju robežās novērtēt Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) piedāvāto apmācību satura atbilstību darba tirgus vajadzībām, kas identificētas darba devēju aptaujā.

Nozaru asociācijas padziļinātajām intervijām ir atlasītas, vadoties pēc tām profesiju grupām, kurās:

- Vērojams lielākais darbaspēka pieprasījuma prognozes pieaugums vai kritums pieejamajos un ekonometriski apstrādātajos Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) darbaspēka apsekojuma datos profesiju 4 zīmju līmenī 2014.gada 2.pusgamam;
- Vērojama lielākā darbaspēka pieprasījuma prognožu atšķirība starp CSP darbaspēka apsekojuma datiem profesiju 4 zīmju līmenī 2014.gada 2.pusgamam un prognozēšanas modelī apstrādātajos NVA darba devēju aptaujas un CSP darbaspēka apsekojuma datos 2014.gada 1.pusgamam (skat. pielikumā **Tabula 24**).

N.B. Iepriekšējos pētījumu periodos nozaru asociācijas padziļinātajām intervijām tika izvēlētas, vadoties pēc tām profesiju grupām, kurās:

- vērojama lielākā atšķirība prognozēšanas modelī apstrādātajos NVA Darba devēju aptaujas un CSP Darbaspēka apsekojuma datos;
  - prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma pieaugums vai kritums;
  - kā primārais kritērijs tika noteikts atšķirība prognozēšanas modelī apstrādāto NVA un CSP datu rezultātos.
- Šādas ārpuskārtas atlases nosacījumu izmaiņas tika veiktas, lai nekavētu pārejos pētījuma posmus un noteiktos gala termiņus, ņemot vērā šī pētījuma viļņa darba devēju aptaujas un nozaru asociāciju padziļināto interviju lauka darbu un to datu apstrādes periodus.

Darba tirgus īstermiņa prognozēšanas modelis ļauj saņemt divas sākotnējās prognozes – prognozi, kas balstīta uz darba devēju aptaujas un uz CSP darbaspēka apsekojuma datiem. Tādējādi iespējams identificēt profesiju grupas, kurām pēc darba devēju aptaujas un / vai pēc CSP apsekojuma datiem tiek prognozēts atšķirīgs darbaspēka pieprasījums. Kā minēts iepriekš, šajā pētījuma vilnī tika izmantoti CSP darbaspēka apsekojuma datu ekonometriskās analīzes rezultāti.

Lai paaugstinātu darba tirgus īstermiņa prognozēšanas modeļa precizitāti, iespējams veikt darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu korekcijas atsevišķu darba tirgus nozaru ietvaros; pētījumu metodika paredz to darīt intervijās ar nozaru asociāciju pārstāvjiem, t.i., prognožu korekcijas (darbaspēka pieprasījuma izmaiņu ekonometriskajā prognozēšanas modelī) tiek veiktas pēc nozaru asociāciju sniegtā novērtējuma par kādas profesijas darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozēm. Šādā gadījumā, veicot prognožu korekciju, tiek samazināts vai palielināts ekonometriskā prognozēšanas modeļa ievaddatu īpatsvars, kuri balstīti uz NVA darba devēju

aptaujas rezultātiem (un attiecīgi tiek samazināts vai palielināts uz CSP Darbaspēka apsekojuma balstīto ievaddatu īpatsvars). Atbilstoši pētījuma metodoloģijai sākotnēji darba devēju aptaujas rezultāti sākotnēji izskaidro 20% no visiem darba tirgus īstermiņa prognozēšanas rezultātiem, un prognozēšanas modeļa ievaddatos tiem piemērots svaru koeficients 0,2, bet uz CSP Darbaspēka apsekojuma balstīto ievaddatu īpatsvars ir 80% un prognozēšanas modeļa ievaddatos tiem piemērots svaru koeficients 0,8.

Nozaru asociāciju padziļinātās intervijas pētījuma „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgamam” ietvaros tika veiktas laika posmā no 2014.gada 4.aprīļa līdz 23.aprīļa; tās veica SIA „Factum” (skat. pielikumā **Tabula 24** „Lauka darba tehniskā atskaite”), īstenojot 13 padziļinātās intervijas (skat. zemāk **Tabula 22** „Intervēto nozaru asociāciju saraksts atbilstoši iepriekš atlasītajām profesiju grupām”).

Tabula 22. Intervēto nozaru asociāciju saraksts atbilstoši iepriekš atlasītajām profesiju grupām

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Nr.	Atbilstošās asociācijas nosaukums
7111	Ēku būvnieki	1	Latvijas Būvnieku asociācija
9313	Ēku būvniecības strādnieki		
1323	Būvniecības jomas vadītāji		
2161	Arhitekti		
7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki		
7114	Betonētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki		
7115	Namdari un būvgaldnieki		
7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki		
7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki		
8343	Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori		
9311	Raktuvju un karjeru strādnieki	2	Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācija
7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi		
2511	Sistēmanalītiķi	3	Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju asociācija
2512	Programmētāji		
2521	Datu bāzu veidotāji un administratori		
3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti		
3522	Telekomunikāciju tehniskās attīstības speciālisti	4	Latvijas Viesnīcu un restorānu
5132	Bārmeņi		

4224	Viesnīcu administratori		asociācija		
5131	Viesmīļi				
5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs				
7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	5, 6*	Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome vai Zemnieku Saeima		
3142	Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti				
9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki				
9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki				
8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori				
6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji				
6122	Mājputnu audzētāji				
9212	Mājlopu fermu strādnieki				
6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji				
9214	Dārzkopības strādnieki				
9333	Krāvēji				
4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki			8	Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija
3313	Grāmatvedības speciālisti				
2411	Grāmatveži				
7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	9	Latvijas Kokrūpniecības federācija		
7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori				
7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	10	Auto asociācija		
2151	Elektroinženieri	11	Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija		
3113	Elektrotehnikas speciālisti				
3114	Elektronikas speciālisti				
8212	Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri				
8322	Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	12	Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācija		
8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji				
3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	13	Latvijas Māsu asociācija		
9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	14	Latvijas Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija	Šīs intervijas netika veiktas	
5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs				

9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki			
7212	Metinātāji un griezēji	15	Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācija	
2146	Ieguves rūpniecības inženieri, metalurģi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti			
8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	16	Rīgas satiksme	
8332	Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	17	Biedrība "Autopārvadātāju asociācija "Latvijas auto""	
9333	Krāvēji	18	1) Latvijas Tirgotāju Asociācija; 2) Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (lūgums pirms tam sazināties; LTRK var veikt biedru aptauju).	
5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi			
3322	Tirdzniecības pārstāvji			
5222	Vecākie pārdevēji			
4321	Noliktavu darbinieki			

Intervijām izvēlēto nozaru asociāciju sarakstā sākotnēji tika atlasītas 18 asociācijas, no kurām tika lūgts veikt intervijas ar 11 asociācijām un pārējās iekļautas „rezervei”, ja gadījumā kāda asociācija atsaka dalību pētījumā. Kopumā intervijas tika veiktas ar 13 nozaru asociācijām, tādējādi nodrošinot šī pētījuma posma kvantitatīvo mērķi.

4. NOZARU ASOCIĀCIJU INTERVIJU REZULTĀTI

4.1. Intervija ar Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Prognozējot 2014.gada situāciju nozarē, tiek norādīts, ka situācija Eiropas ekonomiskajā zonā varētu uzlaboties, savukārt samazinājumi ir paredzami un jau notiek Austrumu virzienā. To ietekmē situācija, kāda ir izveidojusies Krievijas un Ukrainas attiecību rezultātā. Taču **kopumā eksperts paredz, ka nozarē notiks attīstība un 2014.gada laikā būs vērojams pieaugums – aptuveni 4-5% apmērā.**

Šogad tā situācija veidojas veiksmīgāk Eiropas ekonomiskajā zonā, bet Austrumu zonā – tā ir kritiska sakarā ar Ukrainas un Krievijas notikumiem. Tas zināmā mērā iespaidos, jo apmēram 10% no eksporta ir tajās valstīs. Robu tas iesitīs, jo jau tagad darījumi ar Ukrainu ir pārtraukti. Kopumā, ja viss normāli izlīdzināsies un arī neoficiālā nozares uzņēmumu aptauja liecina, ka pieaugums 4-5% apmērā būs.

Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas konkurētspēju pasaules tirgos nosaka jaunāko tehnoloģiju ieviešana un attīstīšana ražošanā.

Līdz ar tehnoloģiju attīstību, ražošanas apjomu pieaugums notiek straujāk nekā darbaspēka pieaugums nozarē.

Līdzīgi kā citas tautsaimniecības nozares, arī metālapstrādes un mašīnbūves rūpniecība sastopas ar augsti kvalificētu speciālistu aizplūšanu uz citām valstīm. Neraugoties uz to, ka nozare spēj piedāvāt darba apmaksu, kura ir augstāka par vidējo algu līmeni valstī, tomēr atalgojums ir nepietiekams, lai speciālistus varētu „noturēt” Latvijā. Citas Eiropas valstis, kurās notiek stabila metālapstrādes un mašīnbūves nozares attīstība, kā arī nozares apjomi ir daudzkārt lielāki nekā Latvijā, piedāvā pievilcīgākas darba iespējas un labāku atalgojumu nekā šeit.

Mēs nevaram ilgstoši noturēt savus cilvēkus ar tādu algu līmeni, kaut gan mūsējais nozarē ir augstāks nekā Latvijā vidēji. Tomēr tas ir par zemu, lai varētu konkurēt ar Vāciju, Skandināviju, kur ir galvenie tirgi.

Lielākās grūtības ir atrast augsti kvalificētus inženiertehniskos darbiniekus, kuri nozarei ir ļoti svarīgi, jo spēj radīt produkciju, kurai ir augsta pievienotā vērtība.

Nozarē nesamazinās pieprasījums pēc darbaspēka. Vairākos sektoros ir pat deficīts, īpaši tas attiecas uz inženiertehniskajiem darbiniekiem, jo tie ļoti vajadzīgi, lai spētu ražot produkciju ar augstu pievienoto vērtību.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
7212	Metinātāji un griezēji	164	<i>Grūti komentēt, jo metinātāji ir arī citās tautsaimniecības nozarēs, piemēram, komunālajā saimniecībā, būvniecībā. Mums nozarē, es nodomāju, ka ir tik daudz.</i>

Darbaspēka prasmju novērtējums

Domājot par darbaspēka prasmju un izglītības līmeni nozarē, asociācija veic darbības divos galvenajos virzienos:

- 1) nodrošina nozarē strādājošo regulāru apmācību un kvalifikācijas paaugstināšanu;
- 2) aktīvi iesaistās jauno speciālistu sagatavošanā un sadarbībā ar mācību iestādēm;

Runājot par nozarē strādājošo apmācību, tiek minēta aktīva sadarbība ar LIAA, kur tiek realizēti apmācību projekti, piesaistot Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Tāpēc nozarē strādājošajiem regulāri tiek piedāvātas un nodrošinātas dažādas apmācību un pārkvalifikācijas iespējas.

Daudz strādājam, lai palielinātu darba ražīgumu. Tāpēc ir vajadzīgas modernas iekārtas, darbaspēka apmācība, kura notiek nepārtraukti. Mums ir projekts ar LIAA, arī par Eiropas fondiem, kura ietvaros esam apmācījuši vairāk nekā 700 darbinieku. Mēs ļoti intensīvi pie tā strādājam.

Papildus specialitātē nepieciešamajām prasmēm, ir **nepieciešamas gan valodu zināšanas, gan zināšanas marketingā, prasme pārdot u.c.** Ja nozares uzņēmumiem rodas nepieciešamība pēc dažādām papildus apmācībām, tad tiek rīkots iepirkums, un konkursa rezultātā izvēlēts piegādātājs, kurš nodrošina nozarē strādājošo apmācību. Papildus prasmju un zināšanu ieguve tiek nodrošināta balstoties uz nozares uzņēmēju vajadzībām. Ja nozares darba devēji izsaka kādu vajadzību vai nepieciešamību pēc kādām zināšanām, tad asociācija iesaistās šādu apmācību rīkošanā.

Tikpat aktuāla kā nozarē strādājošo apmācība, ir arī jaunu speciālistu piesaiste metālapstrādes un mašīnbūves nozarei. Tāpēc asociācijai jau ir izveidojusies cieša un ilggadēja sadarbība ar vairākām mācību iestādēm, kurās notiek speciālistu apmācība – tās ir gan profesionālās skolas, gan arī augstskolas – Rīgas Tehniskā universitāte, LLU, Tehniskā koledža, arī reģionālās augstskolas Valmierā, Rēzeknē un citām mācību iestādēm.

Šobrīd notiek un līdz gada beigām tiek plānots pabeigt nozares profesionāli tehnisko skolu modernizāciju, kura tiek aktīvi veikta, piesaistot Eiropas Savienības fondu līdzekļus.

Modernizācijas pabeigšana piedāvās jaunas iespējas labākai un kvalitatīvākai izglītības ieguvei, kā arī modernu mācību tehnisko bāzi.

NVA apmācību novērtējums

Eksperts norāda, ka pastāv labas sadarbības iespējas apmācību jomā starp nozari un NVA. Būtisks izaicinājums, kas ir novērojams apmācību procesā, ir nepietiekamas iespējas apmācāmajiem apgūt tieši praktiskās iemaņas, jo „apmācība nevar notikt atrauti no prakses iespējām”. Tāpēc, tieši šajā praktisko iemaņu un prakses iegūšanas aspektā, būtu lietderīgi veidot sadarbību ar profesionāli tehniskajām skolām, kurās tagad ir pieejams moderns aprīkojums un iekārtas, piemēram, 3.skolu. Veicot nelielu organizatorisku darbu, būtu iespējams saskaņot profesionāli tehniskās skolas mācību grafikus ar NVA apmācībām un laikā, kad skolas audzēkņi neizmanto viņiem pieejamās iekārtas, to varētu darīt NVA klienti.

4.2. Intervija ar Zemnieku Saeimu

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Komentējot preču un pakalpojumu pieprasījuma potenciālās izmaiņas nozarē pusgada griezumā, Zemnieku Saeimas pārstāve lauksaimniecību raksturo kā ilgtermiņa uzņēmējdarbības sfēru un līdz ar to „*situācija īpaši nemainās atkarībā no pusgada vai no gada.*” Eksperte akcentē, ka kopumā darbībai lauksaimniecības nozarē piemīt sezonāls raksturs, piebilstot, ka šī nozare ir ļoti atkarīga no sezonas laika apstākļiem.

Sezonas laikā, piemēram, augļu un dārzeņu sektors, kur katru gadu vasarās saimniecības lūkojās pēc papildus darbaspēka, lai varētu nodrošināt pieprasījumu. Tajā pašā laikā ir saimniecību kopums, kur šo sezonālo raksturu just nevar, piemēram, lopkopības nozarē

Runājot par situācijas attīstību nozarē, **eksperts lauksaimniecību raksturo kā augošu sektoru**, uzsverot eksporta lomu un ietekmi uz sektora nozarēm, **īpaši izdalot „laukaugu un piena lopkopības sektoru”**.

Galvenās preces, pēc kurām ir lielākais pieprasījums, un kas nosaka nozares eksporta apjoma pieaugumu, ir graudi un piens. Apmēram puse no saražotā graudu apjoma nonāk Eiropas Savienības valstīs, bez tam tie tiek eksportēti arī uz Āfriku, Āziju un Tuvajiem Austrumiem. Latvijas graudi tiek vērtēti kā kvalitatīva eksporta prece, pēc kuras pasaulē ir augsts pieprasījums. Puse no saražotā piena arī tiek nodota eksportam. Te galvenais eksporta tirgus ir Krievija, pie kam, gan pa tiešo no Latvijas, gan arī caur Lietuvu, kur eksporta apjoms ir lielāks. Mazāk piena produkti nonāk Eiropas tirgos, taču pamazām šī daļa pieaug. Ar gaļu un dārzeņiem tiek nodrošināts tikai „pašpieprasījums”, tas ir, viss saražotais paliek valstī „uz vietas pieprasījums ir, spēj tik saražot.”

Šī brīža Ukrainas krīze pārlieku neietekmēs situāciju nozarē, jo iepriekšējo gadu pieredze saistībā ar Krievijas krīzēm (1997.gada un 2007.gada krīzes) ir noteikušas to, ka uzņēmumi pamatā ir kļuvuši „*diversificēti*”, tas ir, tie vairs nebalstās tikai vienā eksporta tirgū. Pārstāve norāda, ka tāds ir arī aptuvenais uzņēmumu eksporta īpatsvars Krievijas tirgū ir 20-25%.

Raksturojot darbaspēka pieprasījumu lauksaimniecībā, ekspertes norāda, ka šobrīd **nozarē vērojamā situācija apliecina būtisku laba, strādāt griboša darbaspēka iztrūkumu**. Pie kam, neatkarīgi no konkrēta nozares sektora (lopkopība, graudkopība u.tml.), uzņēmējiem atrast darbiniekus ir ļoti grūti, jo nav cilvēku, kuri gribētu strādāt šajā nozarē.

Neatkarīgi no sektora, saimniecības ir mums signalizējušas, ka darbinieki viņiem nav pietiekami. Tie, kuri ir uzticami un savās saimniecībās strādā pietiekami ilgstoši, ir ļoti augstu vērtēti. Problēma ir atrast šādus darbiniekus, kuri būtu gatavi šādās saimniecībās strādāt un pat neatkarīgi no atalgojuma.

Problēmas ar darbaspēku (gan pieejamība, gan kvalitāte, gan attieksme pret darbu) ir visos Latvijas reģionos. Tomēr, kā norāda nozares pārstāve - grūtāk ir reģionos, kas atrodas Latvijas nomalēs. Savukārt vieglāk atrast darbaspēku ir pilsētu tuvumā. Respondente atzīmē, ka Latvijas situācijā pat relatīvi neliels attālums potenciālajiem darbiniekiem var būt nepārvarams.

20 km attālums no pilsētas, pie Latvijas ceļiem jau ir daudz.

Kā pozitīvu aspektu darbaspēka situācijā, ekspertes atzīmē to, ka pašlaik jau ir samazinājies Latvijas iedzīvotāju „izbraukšanas temps” uz darbu citās valstīs. Un, runājot kopumā, tā cilvēku grupa, kuri būtu gatavi izbraukt, vairs nav tik liela, līdz ar to lauku uzņēmējiem rodas lielāka stabilitātes sajūta darbaspēka nodrošinājuma ziņā.

Tie iedzīvotāji, kuri tagad ir laukos, varētu teikt, ka uz viņiem jau var paļauties. [..] Grupas, kas tagad gribētu braukt prom, ir krietni mazāka.

Agrāko gadu situācija tika raksturota kā emigrācija tieši no lauku reģioniem, no kurienes cilvēki devās prom uz citām Eiropas Savienības valstīm, lai tur strādājot nopelnītu vairāk.

Kopumā otrajam pusgadam saglabāsies augsts pieprasījums pēc darbaspēka, jo darbinieku trūkst.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014. gada 2.pusgamam	Ekspertu novērtējumi un komentāri
7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	45	Pieprasījums noteikti pieaugs.
3142	Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	0	
9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-211	Piekrīt, ka samazināsies.
9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-235	Piekrīt, ka samazināsies.
8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-489	Pieprasījums par pastāvīgs. Nevajadzētu kristies.
6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-551	Varētu būt dēļ sezonālītātes.
6122	Mājputnu audzētāji	0	Jā, reāli.
9212	Mājlopu fermu strādnieki	-83	Vajadzētu pieaugt nevis samazināties
6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-393	Noteikti nekritīsies. Darbaspēka pieprasījums ir augsts.
9214	Dārzkopības strādnieki	4	Darbaspēka pieprasījums būs daudz lielāks. Sezonālītāte ir ļoti izteikta un otrajā pusgadā pieprasījums ir daudz lielāks nekā pirmajā pusgadā.
9333	Krāvēji	342	Pirmajā pusgadā pieprasījumam pēc šiem darba darītājiem ir tendence samazināties. Arī kopumā nozarē

Zemāk izklāstīti ekspertu detalizētāki komentāri un prognožu vērtējums pēc profesiju kodiem:

9212 Mājlopu fermu strādnieki - Pašreizējai situācijai raksturīga tendence ir tāda, ka lauksaimniecības uzņēmumi paplašina savu darbību, līdz ar to pieprasījumam pēc šīs profesijas pārstāvjiem vajadzētu pieaugt nevis samazināties. Šajā profesiju grupā pieprasījums ir vienmēr un vakances uz šāda veida darbavietām ir pastāvīgi neaizpildītas.

9214 Dārzkopības strādnieki – kopumā pieprasījums 144 neapmierina pat vienas saimniecības sezonālo pieprasījumu, piemēram, jūlijā un augustā, kad ir sezonas dārzeni un augļiem, lai varētu novākt ražu atsevišķās saimniecībās. „Piemēram, lai novāktu krūmmelenes *Kaigu purvā vien, jau ir nepieciešami 90 strādnieki. Pagājušajā gadā liela daļa palika nenolasītas, jo puse no šiem neciešamajiem strādniekiem nebija pieejami.*” Šāds pieprasījums ir vērojams tieši uz ražas novākšanas laikā gan augļiem, gan dārzeni. Pieprasījums nav pilnībā atainots, jo sezonālitate ir ļoti izteikta un otrajā pusgadā pieprasījums ir daudz lielāks nekā pirmajā pusgadā.

6121 Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji – līdzīga situācija, jo šajā profesiju grupā ir grūtības atrast darbaspēku jau tagad un nav reāli tas, ka pieprasījums pēc šīs profesijas pārstāvjiem varētu kristies.

7233 Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki. Pārstāve norāda, ka šajā grupā būs vērojams viennozīmīgs pieprasījuma pieaugums.

9211 Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki un 9213 Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki Pirmajā pusgadā pieaugs, otrajā pusgadā samazināsies, jo šīs profesiju grupas spēcīgi ietekmē sezonālitate. Nākamajos gados, salīdzinot ar šo gadu, pieprasījums varētu būt lielāks, jo piena ražotāji paplašina savu darbību, līdz ar to šie uzņēmumi meklē papildus darbaspēku.

8341 Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori Pieprasījums ir pastāvīgs.

6114 Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji visumā šajā profesijā ietekme ir sezonālitatei un tā parādās arī datos.

6122 Mājputnu audzētāji tiek norādīts, ka šajā jomā pārsvarā darbojas divi uzņēmumi un šāda veida pieprasījums varētu būt reāls.

9333 Krāvēji Pirmajā pusgadā pieprasījumam pēc šiem darba darītājiem ir tendence samazināties. Arī kopumā nozarē vērojama tendence samazināties pieprasījumam pēc mazkvalificētajiem darbiniekiem.

Komentējot darbaspēka pieprasījuma izmaiņas nozarē kopumā, eksperte uzsver, ka viens no galvenajiem faktoriem, kas var ietekmēt darbaspēka pieprasījumu šajā nozarē, ir sezonas darbu sākšanās. Intervijas laikā pārstāve norāda, ka ir kooperatīvi, kur uz sezonas darbiem nepieciešams vismaz 60 papildus cilvēki, kuri varētu strādāt, taču pat šīs vietas netiek aizpildītas, jo trūkst strādāt gribētāju. Šāda veida situācija pārsvarā ir ogu, augļu vai dārzeņu novākšanas sezonā.

Uz to ražas novākšanu, tad tiek papildus piesaistīti, jo, ja lopkopībā, augkopībā un pat dārzeņos vairākas lietas ir mehanizētas, tad augļos nav. Tur ir roku darbs. Nav iespējas mehanizēt.

Lai atvieglotu darbinieku atrašanu uz sezonas darbiem, Zemnieku Saeima kopā ar Zemkopības ministriju un Labklājības ministriju ir panākusi izmaiņas normatīvajos aktos. Līdz ar to pašlaik ir iespējama iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazināšana sezonas darbiniekiem dārzkopībā un augļkopībā, kas rezultātā var palīdzēt apmierināt saimniecību pieprasījumu pēc darbaspēka tieši uz sezonas darbiem.

Otra lieta, ko vajadzētu mainīt, ir atvieglot jauniešu vecumā no 14 gadiem iesaistīšanu lauksaimniecības sezonas darbos, nesaistot jauniešu sezonālo nodarbinātību un atalgojumu ar viņu vecāku nodokļu atvieglojumiem. Kā norāda eksperte, līdzšinējie nozares mēģinājumi ieviest grozījumus normatīvajos aktos, kas atvieglotu jauniešu pieņemšanu un strādāšanu lauku saimniecībās, beigušies neveiksmīgi.

Kopumā sezonas darbinieku jautājuma risināšanā ir pozitīvas izmaiņas, jo ir izdevies ievest „sezonas darbinieka statusu” uz augkopības un dārzkopības saimniecībām, pārstāve norāda, ka par šo statusu interesi izrādījušas arī citas saimniecības un notiek diskusijas par šī statusa paplašināšanu.

Darbaspēka prasmju novērtējums

Runājot par darbaspēka prasmēm, eksperte atzīmē, ka **lauksaimniecības nozares attīstība apsteidz izglītības programmu attīstību**, līdz ar to var just „pārrāvumu”, t.i., **cilvēki netiek apmācīti, lai strādātu ar jaunajām tehnoloģijām, kas nepieciešamas lauksaimniecībā**.

Pārrāvums izglītībā ir bijis tiešām dramatisks un tāpēc mēs esam tanī situācija, ka tādu darbaspēku, kas ir nepieciešams, vairs nevar atrast.

Nopietna problēma ir arī sabiedrības kopējā izpratne par to, kādām jābūt prasmēm, lai strādātu lauksaimniecībā un pārsvarā cilvēki domā, ka lauksaimniecībā vajag „vienkārši strādnieku” bez īpašām, specifiskām prasmēm. Šobrīd nozarē **ir nepieciešami arī augsti kvalificēti darbinieki**. Lauksaimniecībā ir nepieciešamas prasmes, **lai strādātu ar tehnoloģijām, jo mūsdienās lauksaimniecībā iekārtas ir elektroniskas un mehanizētas**.

Trešā lieta, ko atzīmē pārstāve, ir attieksme pret darbu, jo strādājot **ir jāzina un arī jāievēro dažādi Eiropas Savienības normatīvi**, piemēram, „*lopu labturības, augu aizsardzība, vides aizsardzības, protams, visi darba drošības noteikumi.*” Strādniekiem jāievēro visi šie normatīvi, jo pretēja gadījumā uzņēmumam draud nopietnas sankcijas.

Kā būtiskāko problēmu darbinieku prasmēs un zināšanās eksperte atzīmē profesionālās izglītības trūkumu. Nozares pārstāve uzsver, ka arī pašlaik pieejamā izglītība nedod visu nepieciešamo. Un cilvēki, kuri pašlaik sektorā strādā, pamatā ir uz vietas saimniecībās apmācīti „darba devēju izglītotie”. Tie pārsvarā ir zemākā līmeņa darbinieki, kuri tiek apmācīti saimniecībās uz vietas. Daļai darbinieku prasmes un zināšanas radušās no „pašīnīciatīvas” Augstākā līmeņa darbinieki ir cilvēki, kuri ieguvuši augstāko izglītību – „no augstskolas nāk ārā tas augstākā līmeņa menedžments” un iesaistās sektorā; studiju laikā viņi iziet prakses, un tad tiek pieņemti un nodarbināti sektorā.

No konkrētajām prasmju grupām šobrīd „**katastrofāli trūkst lopkopēju**”, kurus ir ļoti grūti atrast, jebkāda veida lopkopēji. Šeit arī ietilpst slaucējas, kuras agrāk strādāja ar citām sistēmām, tagad viņām jāpielāgojas jaunajām tehnoloģijām, bet šī pielāgošanās ne vienmēr dod pietiekamu darba efektivitāti. **Trūkst speciālistu, kuri varētu strādāt ar jauno lauksaimniecības tehniku.**

Lai darbotos traktorū, kombainu sfērā, te klāt nāk dažādas satelīta tehnoloģijas un tālvadības tehnoloģijas, kas ir jāapgūst. Piemēram, cilvēkam ir jāstrādā ar „joystick” traktoros, tā šodien ir ikdiens. Un prasmēm, kas ir nepieciešamas, lai ar to strādātu, ir jābūt pilnīgi savādākām prasmēm, nevis tām, kas ir šiem cilvēkiem pamatos mācītas.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits	Eksperta novērtējums
Biškopība	160 - 320	Kurss nav nepieciešams. Ekspertes norāda, ka biškopība ir ļoti šaura joma.
Lauksaimniecības pamati	160 - 320	Ar 320 stundām pamatu apgūšanai pietiek. Tie būtu noteikti papildināmi ar kādu specializācijas kursu.
Bioloģiskā lauksaimniecība	160 - 320	Šāda atsevišķa specializācija nav nepieciešama, jo tajā vienalga izmanto tradicionālās lauksaimniecības izglītību.
Traktortehnikas vadītāji (dažādas tehnikas)	94 - 163	Nebija komentāru.
Vides aizsardzības pamati	60-80	Kurs būtu attiecināms uz augsta līmeņa speciālistiem, kuri iepriekš ir ieguvuši augstāko izglītību kādā bioloģijas vai lauksaimniecības jomā.

Zemāk izklāstīti ekspertu detalizētāki komentāri:

Biškopība. Kurss nav nepieciešams. Ekspertes norāda, ka biškopība ir ļoti šaura joma ar ļoti nelielu dalībnieku skaitu (apmēram 50 biškopji Latvijā).

Lauksaimniecības pamati. Ar 320 stundām pietiek. Saimniecībām ir nepieciešamas cilvēks, kuram ir kaut kāda veida specialitāte „slaucēja, lopkopis, traktorists, mehanizators.” Tikai lauksaimniecības pamatu apgūšana nav pietiekama.

Bioloģiskā lauksaimniecība. Nav nepieciešama. Lai arī bioloģiskajām saimniecībām ir sava sertifikācijas sistēma, tomēr arī te nepieciešama tradicionālā lauksaimniecības izglītība. Saimniecības, kuras nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību, parasti pieņem darbā tos pašu lopkopjus, aitkopjus vai traktoristus kā citas saimniecības.

Vides aizsardzības pamati. Pārstāve norāda, ka šāds kurss varētu būt lietderīgs, ja cilvēks jau iepriekš ir ieguvis augstāko izglītību kādā bioloģijas vai lauksaimniecības jomā. Tad šāda veida kursi varētu būt šim cilvēkam izdevīgi, bet tas attiektos tikai uz augsta līmeņa speciālistiem.

Šajā mācību grupā **trūkst apmācības lopkopības specialitātē**, pēc kuras ir pieprasījums, taču darbinieki šajā profesijā trūkst. Tam būtu nepieciešama 160 – 320 stundu programma „*lai kvalificētos jebkurai lauksaimniecības izglītībai ar 320 stundām pietiktu*”.

Ieteikumi attiecībā uz NVA apmācību organizēšanu nozares profesijās

- Nozares ekspertes iesaka, organizējot bezdarbnieku apmācības dažādās programmās, **izmantot kādu testu palīdzību bezdarbnieku sagrupēšanai** grupās pēc noteiktām pazīmēm, piemēram, priekšzināšanām, izglītības līmeņa, prasmēm.
- Organizējot apmācības lauksaimniecības nozarei vajadzīgajās profesiju grupās, būtu nepieciešamas izglītības programmas veidot ar piesaisti un **apmācību darbam ar jaunākajām nozarē ienākušajām IT tehnoloģijās**, piemēram, traktoru vadīšanu ar satelīta programmu palīdzību un tad šāds darbinieks „*ir augstākajā līmenī un ir pievilcīgāks darba devējiem*”. Taču šāda veida apmācību negatīvā puse ir tā, ka tehnoloģijas var atšķirties dažādās saimniecībās, līdz ar to sanāk gatavot ļoti specifiskus strādniekus, kas varētu prasīt lielus līdzekļus no NVA.
- Lielāku uzsvāru un apmācību resursus būtu jāatvēl lopkopēja un mehanizatora profesiju apguvei, pēc kurām ir pieprasījums darba tirgū. Šīs profesijas varētu mācīt arī „*sašaurinātā specialitātē*”, piemēram, piena operatorus, aitkopējus, liellopu kopēji. Ja būtu šāda veida apmācība, tad „*darba meklētājs būtu pievilcīgs darba tirgum.*”
- Ekspertes norāda, ka būtu lietderīgāk **organizēt paplašinātas apmācības „Darba drošības” jautājumos visu profesiju apmācību kursos** atbilstoši to specifikai nekā organizēt atsevišķus kursus / lekcijas.

4.3. Intervija ar Latvijas Elektroenerģētiku un energobūvnieku asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Elektroenerģētikas nozares attīstība Latvijā ir cieši saistīta ar kopējo tautsaimniecības, īpaši rūpnieciskās ražošanas attīstību. Ja notiek aktīva rūpnieciskā ražošana, tad arī elektroenerģētikas nozare attīstās. Liepājas metalurģis patērēja lielu enerģijas daudzumu, liels patēriņš līdz 50 megavatiem, zaudējums iegrieza pamatīgu robu. Bet, elektroenerģijas patēriņš ir tomēr, nedaudz, bet pieaudzis. **Pieaugumu noteica sīkā ražošana, jo tā ir pieaugusi.** Šobrīd akcents ir, ka attīstīsim mazos ražotājus, bet mazi nevar atsvērt lielo ražotāju.

Tomēr, neraugoties uz grūtībām, elektroenerģijas un energobūvniecības nozares **attīstības pieaugumu ir veicinājusi lielo objektu rekonstrukcija un izbūve.**

Aktīva darbība šobrīd notiek energobūvniecības jomā, kaut arī tās apjomi nesasniedz pirmskrīzes apjomus. **Galvenais faktors, kurš šobrīd nodrošina nozares attīstību, ir elektrolīniju izbūve, kura ir saplānota līdz 2020.gadam.**

Runājot par darbaspēka pieprasījumu nozarē, tad tas ir saistīts, galvenokārt, ar lielo objektu izbūvi. Lai to varētu veikt, **ir pieprasījums pēc augsti kvalificētiem darbiniekiem.** Salīdzinot ar 2008./2009.gada periodu, nodarbinātība nozarē ir samazinājusies, bet joprojām saglabājas pieprasījums pēc augsti kvalificētiem speciālistiem.

*Jautājums par darbaspēku ir tāds, ka **pieprasījums pēc kvalificēta darbaspēka ir lielāks nekā iespējas viņus dabūt.** Iet runa par kvalificētiem. Pieprasījums ir lielāks nekā sagatavo, tas turpinās jau ilgi. Tas ir par inženieriem. [...] Strādnieku līmenī, tur jautājums tiek risināts. Ir Nozares ekspertu padomes, kuras var risināt nozares izglītības jautājumus.*

Lielākās problēmas nozarei rada nepietiekams sagatavoto speciālistu skaits, lai varētu nodrošināt pieprasījumu pēc augsti kvalificētiem inženieriem. Eksperts uzskata, ka pieprasījums pēc kvalificēta darbaspēka nozarē saglabāsies arī nākotnē. Eksperts uzskata, ka augstskolās ir nepietiekams beigušo skaits, lai nodrošinātu visu pieprasījumu. Nozare jau ir pacēlusi jautājumu, lai skolēni pievērstos fizikai, ķīmijai, matemātikai, lai tie nav izvēles priekšmeti.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	206	Jā, pieprasījums pieaugs un būs lielāks nekā piedāvājums.

Darbaspēka prasmes un kvalifikācija

Elektroenerģētikas un energobūvniecības **nozare sastopas ar kvalificēta darbaspēka trūkumu**. Šobrīd pieprasījums pēc augsti kvalificētiem speciālistiem ir lielāks nekā piedāvājums. Lai kļūtu par labu speciālistu energobūvniecības nozarē ir **jābūt gan vispārīgām zināšanām, gan arī specializācijai kādā noteiktā jomā**.

Piemēram, elektroinženieris - kādus darbus viņš varētu darīt? Pieņemsim, viņu interesēs jaudas slēdži 330 kilovolti, tā ir ļoti liela specifika. Lai viņš varētu šo slēdzi apgūt viņam vismaz 1,5-2 gadi jāstrādā, lai iemācītos šo slēdzi nokomplektēt, pārbaudīt, saliktu un tā tālāk. Viņš bez šīm specifiskajām prasmēm to nevar izdarīt, viņš strādās brigādē 1,5-2 gadus un iegūs šīs prasmes un tad, kad tās iegūs, tad viņš skaitīsies jaudas slēdža speciālists. [...] Releju aizsardzībā ir vēl trakāk – tur vismaz 3 gadi ir jānostrādā un tikai tad, cilvēks sāk apzināties, ka viņš tagad saprot, ka var strādāt.

Nozarē jau esošo darbinieku prasmes un kvalifikācija regulāri tiek papildināta un uzlabota. To veic nozares uzņēmumi, jo, lai varētu piedalīties energoobjektu būvniecībā, strādniekiem ir nepieciešami atbilstoši sertifikāti. Par to gādā uzņēmumi, kuri šajā nozarē strādā, lai viņu darbinieki būtu ar pietiekošām prasmēm. Elektroenerģētikā tiek izmantota sertificēšanas sistēma, kura balstās uz Eiropas standartu, kurā ir paredzēts, ja cilvēks pēc skolas beigšanas praksē ir nostrādājis 2-3 gadus, darbojies savā profesijā cita cilvēka uzraudzībā, tad viņš ir apguvis prasmes un ieguvis papildzināšanas un var saņemt sertifikātu.

Lielākas rūpes nozares eksperts izsaka par jauno speciālistu sagatavošanu un iesaistīšanos nozarē. Problēmas speciālistu sagatavošanā jau ir ne tikai inženiertehniskajiem darbiniekiem, bet arī strādnieku profesijās. Šajā aspektā eksperts aizskar problēmu, kuru minējušas vairākas nozares – tā ir **profesionāli tehnisko skolu prestiža celšana un orientācija uz to, ka profesijas apgūšana ir labs pamats dzīvei**.

Runājot par vispārīgām prasmēm, kuras būtu nepieciešamas nozarē strādājošajiem, eksperts minēja **valodu zināšanas – tās ir vismaz krievu un angļu**. Taču šajā aspektā uzskata, ka situācija ir normāla, jo šobrīd valodu apmācība notiek gan skolās, gan augstskolās.

Līdz šim enerģētikā ir jāzina angļu un krievu valoda – lai lasītu tehnisko literatūru, instrukcijas. Ja montēs slēdzi, kurš nāks no Anglijas, tad dokumentācija būs angļiski, tāpēc vajadzēs lasīt un saprast angļu valodā. Angļu un krievu tās ir pamatvalodas. Vācu valoda arī, bet tie jau pārgājuši uz angļu valodu.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits	Eksperta novērtējums
Elektromontieris	640	<i>apmāca teorētiskās zināšanas, bet ir jāiziet arī prakse. Tiek</i>

uzskatīts, ka teorijai 640 stundas ir pietiekami.

Elektriķis	960	Elektriķis vairs nozares standartā nav paredzēts, jo jānorāda kā tehniķis par kaut kādiem komutācijas aparātiem – šaurāka specializācija jānorāda. Elektriķis kā tāds tika likvidēts.
-------------------	-----	---

Tā kā energobūvniekiem ir nepieciešams apliecinājums un sertifikāts par savām prasmēm, tad šādas iespējas piedāvā Sadales tīklu mācību centrs, kurā tiek realizēta apmācību programma (640 stundas teorija). Praksei, kas ir ļoti svarīga apmācību sastāvdaļa, arī tiek veltīts tāds pats stundu apjoms.

Komentējot NVA piedāvātās apmācību iespējas, eksperts akcentē, ka **elektroenerģētikas un energobūvniecības nozarē nepieciešamās zināšanas var apgūt un papildināt tikai specializētajos mācību centros**, kuri spēj nodrošināt gan vajadzīgās iekārtas, gan speciālistus, kuri veic apmācību. NVA klienti var apmācīties, pieteikties šajā pašā Latvenergo mācību centrā. Runājot par NVA klientu apmācību ir ļoti svarīgi **veidot nopietnu un pārdomātu atlases procesu**. Ir svarīgi, lai cilvēks ne tikai izdomā, ka gribēs, piemēram, strādāt Latvenergo, jo tur maksā labu algu, bet viņam ir skaidrs, ko tieši vēlētos apgūt un darīt. Veikto apmācību mērķtiecīgums un pārdomāta organizēšana varētu sniegt labus rezultātus. Kā pozitīvs piemērs tika minēta Somijas pieredze, kurā potenciālo bezdarbnieku pārkvalifikācija notiek savlaicīgi.

Somijā tas ir atrisināts valdības līmenī. Ir zināms, ka pēc 2-3 gadiem slēgs celulozes rūpnīcu, ir zināms, ka jauna nebūs un šiem cilvēkiem ir jāpārkvalificējas. Cilvēki izsaka vēlmi, kur gribētu pārkvalificēties, tad tālāk notiek apmācība – centralizēti – valdība apmaksā – 1,5-2 gadu laikā cilvēks iziet kursus un nokārto eksāmenu un skaitās jaunās nozares speciālists, kuru var ņemt darbā.

4.4. Intervija ar Latvijas Viesnīcu un restorānu asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Eksperte akcentē, ka nozares darbam raksturīga sezonālitate, līdz ar to analizēt situāciju nozarē, dalot gadu uz pirmo un otro, pusi nav iespējams. **Sezonas laikā** (galvenokārt vasaras mēnešos) nozares pakalpojumu pieprasījuma pieaugums nosaka to, ka **esošais darbaspēks nevar apmierināt krasi pieaugušo pakalpojumu pieprasījuma apjomu**, līdz ar to nozarei nepieciešami papildus darbinieki, savukārt pārējos mēnešos uzņēmumi tiek galā ar to darbaspēku, kas nozarē strādā pastāvīgi.

*Mēs dalīt [pa pusgadiem] nevaram tā iemesla dēļ, ka mums ir ļoti izteikta sezonālitate vasaras mēnešos, atkarībā no laika apstākļiem. Bet faktiski, sākot ar maiju, jūnijs, **jūlijs, augusts, tad ir noteikti nepieciešami papildus darbinieki. Bet pārējā sezonā ar to pamatsastāvu, kas ir uzņēmumos, tiek galā ar pieprasījumu.***

Pieprasījums vairāk pieaug tieši ēdināšanas uzņēmumiem, nevis viesnīcām. Līdz ar to, tā kā ēdināšanas uzņēmumiem **nepieciešami papildus viesmīļi gan dažādu banketu apkalpošanā, gan vienkārši klientu apkalpošanā**, šajā laikā tiek pieņemti darbinieki, kuru darba līgumi ir uz noteiktu laiku.

Eksperte norāda, ka, runājot par iespēju nodrošināt nozares pieprasījumu ar kvalificētu darbaspēku, tad teorētiski tas ir iespējams. Profesionālās izglītības iestādes katru gadu sagatavo pietiekamu potenciālo darbinieku skaitu profesijās, kas nepieciešamas nozarei, un nozare spēj nodrošināt šos cilvēkus ar darbu. Taču problēma ir tā, ka daudzi no šiem skolu beidzējiem aizbrauc no Latvijas, līdz ar to Latvijas uzņēmumiem **trūkst profesionāli sagatavota darbaspēka**. Nozares uzņēmumu nodrošinājumā ar darbaspēku, it īpaši profesionāli sagatavotu, **vērojama atšķirība starp Rīgu un reģioniem, t.i., ja Rīgā darbaspēka pieprasījumu var apmierināt, tad reģionos ar to ir problēmas.**

Pārstāve norāda, ka Tūrisma un skaistumkopšanas nozares ekspertu padomē tika pieņemts lēmums par **nepieciešamību precizēt un paplašināt nozarei nepieciešamo profesiju loku**, piemēram, „*pavāra palīgs, ēdināšanas pakalpojumu speciālists*”. Pie kam, profesionālās izglītības iestādēs jābūt iespējai saņemt šīm specialitātēm nepieciešamās specifiskās zināšanas. Nākotnē ir doma arī precizēt dažas 3.kvalifikācijas līmeņa profesijas pievienojot precizētu nosaukumu, piemēram, „*restorāna pavārs un restorāna konditors*”. Tas tiek darīts tādēļ, ka cilvēkiem kas strādā šādās profesijās, ir nepieciešamas specifiskas zināšanas. Tāpat ieviest profesiju, kurai būtu nepieciešamas 1. līmeņa augstākā izglītība – Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu tehnologs, pašlaik šāda speciālista pienākumus veic pavāri.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
5132	Bārmeņi	57	Būs atkarīgs no sezonas aktivitātes. Šobrīd nevar komentēt.
4224	Viesnīcu administratori	0	Darbaspēka pieprasījums pieaugs.
5131	Viesmīļi	0	Darbaspēka pieprasījums pieaugs.
5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	254	Varētu būt, pieņemot, ka tur ir kopā gan uzkopšanas, gan saimniecības ... tas ir to firmu darbinieki, kas nodrošina telpu uzkopšanas pakalpojumus kā ārpakalpojumus

Eksperte norāda, ka 2014.gada 2.pusgadā pieprasījums profesiju grupās **4224 Viesnīcu administratori** un **5131 Viesmīļi** pieaugs, jo „*otrais pusgads, tie ir abi aktīvie mēneši - jūlijs, augusts*” un šajos mēnešos pieprasījums pēc šīm profesijām palielināsies. Kā piemērs tika minēta jaunā viesnīca „Merkur,” kura drīzumā tikai gatavojas uzsākt darbu. Līdz ar to, šeit noteikti būs nepieciešami viesnīcu administratori, tāpēc pieprasījums pēc viņiem pieaugs.

Darbaspēka prasmes

Neskatoties izglītības iestāžu beidzēju iegūto prasmju un zināšanu līmeni, jebkurš jaunais darbinieks, kas ienāk uzņēmumā ir jāapmāca, lai tiek izprasti tieši šim uzņēmumam raksturīgie standarti.

Viesu uzņemšanas nodaļas darbiniekiem, tai skaitā gan viesu uzņemšanas speciālisti, gan viesnīcu pakalpojumu speciālisti, **ir problēmas ar svešvalodu zināšanām – angļu, krievu, vācu valodu. Dažkārt darbiniekiem pietrūkst arī saskarsmes un komunikāciju prasmes.**

Darbs nozarē prasa arī zināmas indivīda personības raksturiezīmes, piemēram, stresa noturību, spēju strādāt komandā.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits
Viesmīlības pakalpojumu speciālists	960

Viesmīlības pakalpojumu speciālists ar 960 apmācību stundām. Eksperte norāda, ka profesionālās izglītības iestādēs pilnam šādam apmācību kursam tiek veltītas 2120 mācību stundas. Līdz ar to, nozares pārstāve atbalsta šo kursu 960 stundu apjomā kā profesionālās tālākizglītības kursu mērķi paaugstināt kvalifikāciju cilvēkiem, kuri iepriekš jau ir mācījušies vai apguvuši šo specialitāti.

Eksperte norāda, ka apmācībās būtu lietderīgi piesaistīt nozares pārstāvjus, kuri varētu pasniegt šādos kursus.

Runājot par saskarsmes pieredzi ar personām, kuras ir izgājušas NVA apmācību kursus, nozares uzņēmēji sniedz gan pozitīvas, gan negatīvas atsauksmes.

Pārstāve norāda, ka **NVA būtu jāsniedz apmācību šādās profesijās: pavāri un konditori.** Pēc pārstāves teiktā, konditoriem pēc NVA apmācībām „*ir bijis labs darbā iekārtošanās procents.*” Papildus NVA varētu būt arī istabeņu apmācība. Pašlaik šī specialitāte ir tikai pirmajā kvalifikācijas līmenī, kaut gan te, pēc ekspertes domām „*ir jābūt ar ļoti plašām zināšanām, tāpēc pēc mūsu klasifikācijas tai jābūt 2.kvalifikācijas līmenī.*” Eksperte uzskata, ka cilvēkam ar šādu profesionālo sagatavotību būtu lielākas izredzes darba tirgū, jo viņš būtu pievilcīgs darba devējiem, jo „*redzētu, ka tieši šajā specialitātē ir sagatavots darbinieks*”, un darba devējam tādā gadījumā darbinieka sagatavošanā būtu jāiegulda mazāk laika un līdzekļu.

Eksperte norāda, ka būtu vērtīgi ieviest tādu sadarbības praksi starp NVA un darba devējiem, ka paši darba devēji piedalās potenciālo darbinieku atlasē, kurus pēc tam apmāca NVAursos. Līdz ar to darba devējam būtu iespēja pārlicināties par cilvēka personību un atbilstību darbam uzņēmumā, bet NVA zinātu, ka klienta apmācībā ieguldītie līdzekļi ir iztērēti lietderīgi un cilvēkam būs darbavieta.

Viennozīmīgi, ka, ja darba devējs ir klāt pie potenciālo apmācāmo un nākamo darbinieku atlasēs, tas ir vislabākais. Ne tikai tas, ko izvēlas NVA darbinieks, bet arī, ka viņš ir klāt un viņš var uzrunāt, pārlicināties, ka tas cilvēks atbildīs viņa uzņēmuma vajadzībām.

4.5. Intervija ar Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Situācija informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarē **attīstās pozitīvi – ir vērojama izaugsme un pieprasījuma pieaugums pēc nozares pakalpojumiem.**

Mums [nozarē] ir izaugsme, gan pēc apgrozījuma, gan uzņēmumu skaita, gan īpatsvars IKP, gan eksporta ziņā. [...] Par IKT pakalpojumu eksportu jaunākie dati ir apkopoti par 2013.gadu un salīdzinājumā ar 2012.gadu izaugsme ir par 20%. [...] Šobrīd nav novērotas pazīmes, ka izaugsme tuvākajā nākotnē varētu samazināties.

Prognozējot situāciju nozarē 2014.gadā, nozares eksperti uzskata, ka nav novērojamas pazīmes, kas liecinātu, ka attīstība varētu apstāties, un sniedz vairākus pozitīvus piemērus.

Šobrīd atsevišķos pakalpojumu segmentos, pie kam, tieši no Krievijas un Ukrainas uzņēmumu puses, ir novērojams pastiprināts pieprasījums pēc drošas datu uzglabāšanas pakalpojumiem.

Pieaudzis eksporta pakalpojumu apjoms datu izvietojumam Latvijas uzņēmumu datu centros, jo tas palielina datu drošību un pieejamību. Tas reāli ir eksporta pakalpojums, jo mēs piedāvājam savu infrastruktūru ārvalstu uzņēmumu datu glabāšanai.

Vēl viens pozitīvu izaugsmi veicinošs faktors ir IT tehnoloģiju un sistēmu lietošanas pieaugums Latvijā gan dažādās tautsaimniecības nozarēs, gan arī valsts sektorā.

Pozitīvo izaugsmi ietekmējošais faktors ir arī valsts mēroga lielu IT sistēmu attīstība. Skatoties nākotnē vairāku ministriju plānos nākamajā plānošanas periodā ir paredzama lielu sistēmu attīstība un to integrācija, kas prasa IT speciālistu darbu. Pieprasījums pieaug arī tāpēc, ka IKT tehnoloģiju izmantošana kļūst arvien plašāka arī netradicionālajos segmentos, piemēram mazo un vidējo uzņēmumu segmentā.

Ņemot vērā nozares attīstību ne tikai Latvijā, bet arī visā Eiropā, ir **vērojams IT nozares speciālistu trūkums** – „visā Eiropā tuvākajā nākotnē trūks apmēram 850 tūkstoši IKT profesionāļu”. **Latvijā šobrīd trūkst apmēram 1000 darbinieku tieši IKT nozarē** un līdzīgs skaits varētu būt nepieciešams citās nozarēs, kurās ir vajadzīgi IT speciālisti.

Saskaņā ar ilgtermiņa prognozēm <http://eskills-guide.eu/news/single-view/article/e-skills-gap-and-digital-jobs-vacancies-to-increase-potential-for-more-than-half-a-million-unfille/>, ES valstīs IKT speciālistu trūkums ap 2020. gadu sasniegs ~850 tūkstošus. Pārrēķinot šo prognozi uz Latvijas iedzīvotāju skaitu, tas būtu 2700-3000 IKT speciālistu iztrūkums. Tādu skaitu papildu darbinieku nozare būtu gatava nodarbināt, bet šo speciālistu diemžēl nav. Vienīgais laiks, kad IKT speciālistu piedāvājums/pieprasījums bija sabalansēts, bija ekonomiskās krīzes laikā 2008.gadā. Krīze IKT nozarē ļoti ātri beidzās, jo tika atrasti eksporta tirgi. Nekad Latvijas ekonomikā nebija tādas situācijas, kad bezdarbnieku rindās būtu IKT speciālisti. Arī caur NVA kanāliem lielās kompānijas meklē sev darbiniekus.

Lielākais **iztrūkums ir augstākā un vidējā līmeņa vadītāji IKT speciālistu vidū** – tie ir speciālisti, kuriem **ir nepieciešamas ne tikai IKT zināšanas, bet arī zināšanas biznesa vadībā, analizē.**

Eksperti, runājot par darbaspēka iztrūkumu nozarē, norāda, ka augstskolas vidēji gadā sagatavo 600 bakalaura līmeņa un 300 maģistra līmeņa speciālistus, kas kopumā nav pietiekami, lai nodrošinātu nozares izaugsmi un ļautu piesaistīt ārējos investorus.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Starpība pret 2014.gada 1.pusgada prognozi	Eksperta novērtējums un komentāri
2511	Sistēmanalītiķi	0	-166	<i>Šo profesiju grupu speciālisti ir pieprasīti un pieprasījums pēc tiem domājams augs.</i>
2512	Programmētāji	0	-320	
2521	Datu bāzu veidotāji un administratori	0	-166	
3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	0	-122	
3522	Telekomunikāciju tehniskās attīstības speciālisti	0	168	<i>Speciālistu zemākais līmenis, kurā mēdz ieskaitīt arī biroja tehnikas apkalpotājus – tie, kuri veic zemā līmeņa uzdevumus.</i> <i>Iespējams, ka pieprasījuma izaugsmes apstāšanās ietekmēs tas, ka uzņēmumi, optimizējot izmaksas, samazina šāda līmeņa darbinieku skaitu, gan arī ar tehnoloģiju attīstību, kā ietekmēs šādi speciālisti vairs nav tik daudz nepieciešami</i>

Darbaspēka prasmju novērtējums

Eksperti norāda, ka nozarē notiek dažādas izmaiņas, kuras saistītas ar tehnoloģiju attīstību, tāpēc ir nepieciešamība mācīties visu laiku. **Kopumā, IKT nozares speciālisti, kuri tiek sagatavoti**

Latvijas augstskolās, ir gatavi iekļauties darba tirgū. IKT nozare ir tā nozare, kad strādājošiem ir nepārtraukti jāmācas, lai tiktu līdz tehnoloģiju izmaiņām. Eksperti atzinīgi vērtē ESF pieejamību nozarē strādājošu kvalifikācijas uzlabošanai.

Līdzās ļoti specifiskām nozares zināšanām, darbiniekiem ir **jābūt arī labām saskarsmes prasmēm un valodu zināšanām**. Svešvalodu zināšanas šobrīd, īpaši gados jauniešiem darbiniekiem, problēmas nesagādā. **Lielākas grūtības rodas tieši ar saskarsmes prasmēm**. Strādājot uzņēmumā par IKT speciālistu ir nepieciešams sadarboties ar citiem kolēģiem, palīdzēt lietotājiem – „nereti tieši cilvēciskā komunikācija rada problēmas”. Tāpēc uzņēmumi meklē iespējas un nodrošina saviem darbiniekiem saskarsmes pamatu, prezentāciju mākslas un līdzīgas apmācības.

Ņemot vērā situāciju, ka nozarē tuvākajā nākotnē nav sagaidāms būtisks darbaspēka pieplūdums, aktuāls ir jautājums par citu nozaru darbinieku pārkvalifikāciju. Vienkāršāk apgūt IT jomai nepieciešamās prasmes ir citu specialitāšu inženieriem, arhitektiem, tas ir, cilvēkiem, kuri ir ieguvuši tehnisko izglītību. Diemžēl arī šajā aspektā Latvijas situācija nav labvēlīga – trūkst cilvēku, kuriem ir inženiertehniskā izglītība. Nozares pārstāvji uzskata, ka arī sociālo zinātņu pārstāvjiem ir iespēja pārkvalificēties darbam IT jomā.

NVA apmācību novērtējums

Nozares pārstāvji pozitīvi raksturo sadarbību ar NVA apmācību jomā. Ir izdevies izveidot vairākas apmācību programmas, kuras palīdz NVA klientiem apgūt darba tirgū nepieciešamās prasmes. Asociācijai ir vairāki ieteikumi, lai turpinātu uzlabot piedāvātās apmācību programmas:

- 1) atteikties no „garajām” apmācībām, piemēram datorsistēmu tehniķis – 960 mācību stundas;
- 2) apmācību programmas, kurās ir 100 un vairāk stundas – padarīt efektīvākas, ieviešot jaunas mācību metodikas un tehnoloģijas – *ar jaunākām metodikām, moderniem mācību līdzekļiem, intensīvu darbu klasē, nelielas apmācāmo grupas – tā var panākt, ka grupas rezultāts ir tikpat labs vai vēl labāks nekā garajās apmācību programmās.*
- 3) veikt rūpīgu pretendentu atlasī, orientējot cilvēkus uz IKT karjeras izvēli un vērtējot esošas zināšanas un prasmes;
- 4) apmācības beidzot, izsniegt Eiropas sertifikātu, kas apliecina kursus iegūtās prasmes;

Kopumā nozares eksperti pozitīvi novērtē to, ka NVA ir ņēmusi vērā asociācijas ieteikumus īso apmācību programmu izveidē. Savukārt, runājot par apmācību pēc darba dedēja pieprasījuma prioritārajās nozarēs, IKT nozarei nav piemēroti piedāvātie nosacījumi apmācību izmaksu segšanai, kas neļauj iekļaut IKT apmācību. Tādēļ nozares eksperti ierosina elastīgāku pieeju šajās programmās, piedāvājot nozarei pielāgotus nosacījumus.

Sadarbība ar NVA ir pozitīva - priekšlikumi, ko esam snieguši, ir ņēmti vērā un apmācību programmas ir papildinātas.

4.6. Intervija ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Nozares apakšnozarēs **gaidāms neliels pieaugums**. Salīdzinājumā ar 2013.gada 2.pusgadu 2014.g. 1.pusgadā nozarē vērojams „mērens pieaugums”. Līdzīgi ir arī ar iespējamo izmaiņu prognozēm par 2014.gada 2.pusgadu. „*Taču 2.pusgada prognozēm nebūs nekāda jēga un nozīme, ja attīstīsies Krievijas – Ukrainas konflikts.*”

Esošā situācija un galvenās izmaiņas 2013.gada 2.pusgada un 2014.gada 1.pusgada laikā		Iespējamās izmaiņas 2014.gada 2.pusgadā?	
Novērotā tendence	Ja mainīties, kādā apjomā un kas to ietekmējis visvairāk?	Prognozētā tendence	Ja mainīsies, kādā apjomā un kas to ietekmēs visvairāk?
☒ Pieaudzis ☐ Samazinājies ☐ Nav mainījies	<i>Eksperta komentārs:</i> <i>Kopumā prognozējam, ka 2014.gada eksporta rādītāji būs labāki, nekā 2013.g. Ar atrunu, ja Ukrainas – Krievijas stāsts neaiziet jaunā fāzē. Ja aiziet jaunā fāzē, tad jebkādas prognozes zaudē jēgu.</i>	☒ Pieaug ☐ Samazināsies ☐ Nemainīsies	<i>Eksperta komentārs:</i> <i>Kopumā prognozējam, ka 2014.gada eksporta rādītāji būs labāki, nekā 2013.g. Ar atrunu, ja Ukrainas – Krievijas stāsts neaiziet jaunā fāzē. Ja aiziet jaunā fāzē, tad jebkādas prognozes zaudē jēgu.</i>

Eksperts pauž viedokli, ka 2014.gada 2.pusgadā nozarē **būtiski darbaspēka pieprasījums nemainīsies. Tas būs nedaudz lielāks, bet ne būtiski.** Joprojām būs pieprasījums pēc **kokvedēju šoferiem**, nozarē pastāvīgi trūkst **programmavadības darbagaldu operatori. Principā kvalificētais darbaspēks ir nepārtrauktā deficitā.**

Izmaiņas pēc darbaspēka pieprasījuma ietekmē divi faktori:

- 1) produktivitātes un ar to saistīto darbaspēku izmaksu pieaugums, lai saglabātu konkurētspēju; produktivitātes celšana konkurētspējas attīstībā saistīta ar labāku darba līdzekļu (darba galdu utt.) iegādi, kas rada pieprasījumu pēc darbaspēka kvalifikācijas uzlabošanas;
- 2) preču pārdošanas apjomu pieaugums, ko rada ne tik daudz pieprasījuma pieaugums pēc precēm, bet konkurētspējas palielināšana un noieta tirgu apgūšana.

Uzņēmumi vairāk orientējas uz esošo darbinieku pārkvalifikāciju nekā uz jaunu piesaistīšanu no skolām. Uzņēmumos tiek modernizētas līnijas, palielināta produktivitāte, kas nozīmē, ka darba

roku skaits pie konkrētā darba veikšanas samazinās. Jebkura jauna iekārta, ko uzliek, parasti nozīmē vismaz viena darbinieka atlaišanu. Bet tajā pašā laikā, tā kā šī padziļinātā pārstrāde palielinās, esošie darbinieki tiek pārkvalificēti, lai var strādāt pie jaunām darba mašīnām ar jauniem darba pienākumiem. Eksperts norāda, esošajos uzņēmumos ir vēl diezgan liels potenciāls esošo darbinieku pārkvalifikācijai. Jaunie uzņēmumi ir tie, kas izmisīgi meklē jaunus darbiniekus darba tirgū. Attiecībā uz kvalificēto darbaspēku notiek „pārpirkšanas pasākumi”, piesolot lielāku algu. Savukārt, **pieprasījums darba tirgū pēc zemas kvalifikācijas strādniekiem uz nozares tehnoloģiju attīstības rēķina samazinās**. Eksperts pauž viedokli, ka līdzīga tendence turpināsies.

Tajā pašā laikā nozares uzņēmumi pašlaik iztiek ar vietējo darbaspēku un darbaspēku no ārvalstīm piesaista ļoti reti. Gadījumā, ja tas būtu nepieciešams, galvenokārt, uzmanība tiktu vērsta uz lētāku, bet kvalificētu darbaspēku no austrumiem.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	117	Nevar nosaukt skaitliski, bet nepieciešami šādi speciālisti, to trūkst.
7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	-31	Pieprasījums pieaugs. Ir ļoti nepieciešami!

Eksperts uzsver, ka **nozārē neapšaubāmi ir kvalificēta darbaspēka deficīts. Taču tajā pašā laikā kvalificēta darbaspēka pieprasījuma pieaugums nozīmē pieprasījuma samazinājumu pēc zemāk kvalificētiem darbiniekiem. Līdz ar to dažādās apakšnozarēs vērojams mērens darbaspēka pieprasījuma pieaugums.**

Runājot konkrēti par 7522 koda profesiju – „mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji”, skaitliski ir grūti pateikt par speciālistu skaitu, kuri trūkst.

Runājot par 7523 koda profesiju – „kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori”, eksperts interpretē šo profesiju kā kvalificētu darbaspēku un tādā gadījumā „*tādi jau izmisīgā trūkumā ir bijuši un ir*”, nenorādot konkrētu skaitu.

Darbinieku prasmes

Darbinieku prasmju apgūšanu var iedalīt vairākos ciklos. Pirmkārt, profesionālā izglītībā potenciālie darbinieki apgūst pamatprasmes. Otrkārt, darbinieki specifiskās prasmes, kas vajadzīgas, lai spētu strādāt, apgūst darbavietās pie konkrētām iekārtām, nevis apmācības

sistēmā, ņemot vērā šo iestāžu neaprikotību ar tādām iekārtām, ar kurām strādā uzņēmumos. Treškārt, papildus sekmīga darba veikšanai **nepieciešamas arī valodu zināšanas** vairāku iemeslu dēļ.

Eksperts uzsver, ka šobrīd darba devēji meklē darba tirgum „gatavus cilvēkus”. Šo iemeslu dēļ darba devēji dod priekšroku cilvēkiem, kuriem ir zināma darba pieredze uzkrāta un kuri ir strādājuši pie līdzvērtīgām iekārtām iepriekšējās darbavietās. Valsts apmācības sistēmā var sagatavot speciālistus, kuri ātri spētu mācīties, ātri spētu uztvert, bet kopumā darba devējam parastā vēlme ir iegādāties visu gatavu un viņi nav gatavi gaidīt tos 4-5 mēnešus, kamēr cilvēki mācās.

NVA apmācību novērtējums

Attiecībā uz nepieciešamo mācību stundu skaitu profesiju apmācībai eksperts norāda, ka nav kompetents uz to atbildēt, jo nezina par to.

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits
Galdnieka palīgs	480
Frēzētājs	480
Galdnieks	640
Mēbeļu galdnieks	960
"F" kategorijas traktortehnikas "Meža izstrādes un kopšanas mašīnas" vadītājs (bez priekšzināšanām)	215
"F" kategorijas traktortehnikas "Meža izstrādes un kopšanas mašīnas" vadītājs (ar priekšzināšanām)*	177

Tomēr norāda, ka līdz šim tās nav izteikti nodrošinājušas nozarē nepieciešamo prasmju apguvi. Nozare ir tehniski ietilpīga nozare, kurā ir pieprasījums pēc speciālistiem ar augstu kvalifikāciju elektronikā, mūsdienu tehnoloģijās – inženieri, tehniskie darbinieki, kokvedēji, meža mašīnu operatori. Resursi, kas jāiegulda ilgstošo bezdarbnieku apmācībā / pārkvalifikācijā nav atbilstoši nozarē esošajam tehniski kvalificētā darbaspēka pieprasījumam.

Nozares pārstāvjiem nav īpašu gaidu no NVA kā speciālistu sagatavotājiem. Eksperts atzīst, ka uzņēmumi reti kad meklē darbiniekus starp bezdarbniekiem, jo šos darbiniekus pārkvalificēt ir vissarežģītāk gan no motivācijas, gan no prasmju līmeņa viedokļa.

Nozarē kopumā būtiski mainās attieksme pret darbaspēku. Algu pieaugumu var noturēt ekonomiski pamatotā līmenī tikai tad, ja šim algu pieaugumam līdzī nāk produktivitātes pieaugums un prasmju, zināšanu kāpums. Eksperts izsaka prognozi, ka tuvāko 5 gadu laikā būs grupa darbinieku, kuri pelnīs būtiski vairāk nekā tagad, bet pret viņiem izvirzītās prasības būs

daudz augstākas nekā šodien. Uzņēmumi augs un specializēsies un par šīm labi atalgotām vietām pieaugs konkurence. Taču no otras puses šie labi kvalificētie darbinieki trūks, un uzņēmumiem būs jāizvēlas, vai nu apmācīs/pārkvalificēt esošos darbiniekus, vai ņemt no arodskolām, kur apmācības kvalitātes celšanā piedalās LKF. Taču neviens no šiem minētajiem nav NVA klienti. Tāpēc nākotnē NVA būs vēl grūtāk nodrošināt apmācību, jo būs arvien mazāks pieprasījums pēc mazkvalificētā darbaspēka, vai arī atalgojums būs tik zems, ka cilvēki paši to negribēs darīt.

4.7. Intervija ar Latvijas Būvnieku asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Runājot par šo gadu, nozares eksperts min tendences, kuras ietekmēs to, ka kopējais būvniecības **apjoms palielināsies un gada otrajā pusē būs vērojams vēl lielāks pieaugums**. Pēc eksperta teiktā, „rudens ir tieši tas periods, kad ir maksimālais apgrozījums, maksimālā būvniecības intensitāte.” Vairāk tiek būvēts privātajā sektorā, kā arī tiek veiktas citas darbības, kas saistās ar mājokli, piemēram, sīkie remontu.

Savukārt no ārējiem aspektiem, eksperts min investīciju apjoma palielināšanos - „ieplūst investīcijas, diezgan būtiski.” Pārstāvis norāda, investīciju ietekmi var novērot, piemēram Jūrmalā, kur būs daudzdzīvokļu ēkas. Palielinās arī kreditēšanas intensitāte. Pēc eksperta vērtējuma kopumā var apgalvot, ka „ar katru pusgadu mēs redzam, ka būvniecībā ir tikai pieaugums.” Eksperta kopējais pieprasījuma novērtējums nozarē gada griezumā varētu būt 10 – 15%.

Pēc eksperta vērtējuma, darbaspēks nozarē aktīvās būvniecības sezonas sākumā ir pietiekams. Bet, sezonas laikā, pieaugot darba apjomiem, problēmas varētu rasties rudens mēnešos – **septembrī un oktobrī - vajadzēs vairāk darba spēka nekā tas ir piedāvājumā un decembrī atkal ir novērojams kritums.**

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
7111	Ēku būvnieki	587	„izskatās reāli, tāds tas varētu būt.” Vēlāk uz decembri būs samazinājums. Pavasarī atkal būs pieaugums.
9313	Ēku būvniecības strādnieki	229	
1323	Būvniecības jomas vadītāji	0	varētu būt neliels pieprasījums - „mazus plusiņus te varētu likt.”
2161	Arhitekti	0	Piekrīt.
7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	varētu būt neliels pieprasījums - „mazus plusiņus te varētu likt.”
7114	Betonētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	
7115	Namdari un būvgaldnieki	0	pieprasījuma pieaugums varētu būt 100 cilvēki 2014.gada 2.pusgadā
7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju	0	pieprasījuma pieaugums varētu būt 100 cilvēki 2014.gada 2.pusgadā

Darbaspēka prasmes

Eksperts atzīst, ka darba tirgus būvniecībā ir problemātisks un pašlaik būvniecības normatīvajos aktos nav tāda uzstādījuma, kurš noteiktu to, ka darbaspēkam ir jābūt kvalificētam: tas ir tādam, kas ir mācījies tos darbus, kurus strādnieks veic. Šādai izglītībai ir jābūt iegūtai profesionālajās skolās, kur apmāca 2. līmeņa – strādnieku profesijas pārstāvjus un 3. līmeņa – brigadieru līmeņa pārstāvjus.

Šobrīd ir vērojama situācija, ka būvniecības darbus veic strādnieki, kuriem šāda veida izglītības nav. Pārsvārā tiek pieņemti tādi strādnieki, kas šo darbus ir apguvuši praksē. Pēc viņu pieņemšanas notiek mēneša pārbaude, kuras laikā tiek novērtēts kādas ir šīs personas prasmes – konkrētā periodā jāizpilda, konkrēts darbs un darba apjoms, labā kvalitātē.

Pašlaik tiek izstrādāti jaunie normatīvie akti, kuri tiek iekļauti jaunajā būvniecības likumā, lai sistēma tiktu mainīta.

Galvenās problēmas, ko līdzšinējā situācija rada, ir nevienlīdzība strādnieku vidē. Var būt vairāki būvnieki, kuri māc konkrēto darbu, taču nav nekādu apliecinājumu tam, cik labi katrs to māc.

Runājot par citām darbam nepieciešamajām prasmēm, eksperts uzskata, ka **valodu zināšanas ir apmierinošas**. Viena svešvaloda, parasti populārākās ir angļu un krievu, būtu vajadzīga, taču kopumā būvniecībā termini nav tik daudz un tie, kas ir, tie nav tik sarežģīti.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits
Ēku celtnieks	960 – <i>Pietiekami</i>
Būvstrādnieks	480 – <i>Atbilstoši 1.līmenim</i>
Remontstrādnieks	480 – <i>Atbilstoši 1.līmenim</i>
Būvizstrādājumu galdnieks	960 – <i>Pietiekami</i>
Elektromontieris	640 (<i>Vajadzētu 960 stundas</i>)
Sanitārtehnisko iekārtu montētājs	640 (<i>Vajadzētu 960 stundas</i>)
Datorizēto ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu iestatītājs	960

Runājot par apmācību ilgumu, eksperts norāda, ka elektromontiera un sanitārtehnisko iekārtu montētāja apmācībai būtu nepieciešamas 960 apmācību stundas. Tas būtu nepieciešams cilvēkiem, kuriem ir priekšzināšanas – pie tam 40% ir teorija un 60% ir praktiskās nodarbības

reālā objektā. Ēku celtnieks un būvizstrādājumu galdniekiem ar 960 stundām pietiek - abas ir 2. līmeņa kvalifikācijas.

NVA, pēc pārstāvja vērtējuma, varētu noteikt nosacījumus apmācībai būvniecības profesijā. Nosacījumi varētu būt tādi, ka viņiem izstāsta būvniecības darbu specifiku, lai pats cilvēks varētu izvērtēt vai viņš ir gatavs strādāt darbu ar šādiem nosacījumiem. Pēc šiem faktoriem būtu iespējams atlasīt tos NVA klientu, kuri būtu spējīgi šādos darba apstākļos strādāt. Pārstāvis norāda, ka iesākumā NVA ir jāapmāca tikai tie darbinieki, kuri būtu gatavi pieņemt būvniecības darba apstākļus. Šiem cilvēkiem vajadzētu sākt mācīt zemākā līmeņa profesijas, tad tālāk strādnieks strādājot var iegūt papildus izglītību, piemēram mācoties neklātienē. Tādejādi cilvēkam ir iespēja celt savu kvalifikāciju, un vēlāk strādāt profesijās, kas ir labāk atalgotas.

4.8. Intervija ar Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociāciju

Intervija ar Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācijas pārstāvi tika veikta arī iepriekšējā pētījuma posmā. Eksperta komentāros un vērtējumos par darbaspēka problēmām, kvalifikāciju un prasmēm faktiski nav izmaiņu. Nozares attīstības prognoze 2014.gada 2.pusgamam nav būtiski atšķirīga no 2014.gada 1.pusgada un galvenie faktori, kas to ietekmē, ir saglabājušies nemainīgi.

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācijas pārstāvis norāda, ka **nozarē notiek samazināšanās**. Tā tiek novērtēta 4%-7% apjomā. Pieprasījuma pēc pasažieru pārvadājumu pakalpojumu samazināšanās ietekmē 3 galvenie faktori:

- 1) cilvēku izbraukšana no valsts – *nav cilvēku, nav pasažieru*
- 2) iedzīvotāju pārcelšanās uz biežāk apdzīvotām vietām, kur notiek ekonomiskā darbība – tā rezultātā mainās pārvietošanās ieradumi, piemēram, cilvēks nedēļas sākumā aizbrauc uz darbavietu un tikai nedēļas nogalē atgriežas mājās
- 3) nelegālie pasažieru pārvadātāji, kuri „atņem” daļu klientu

Lielākais samazinājums notiek starppilsētu pārvadājumos, bet atsevišķās pilsētās, piemēram, Jelgavā, ir vērojams neliels pieaugums tieši pasažieru pārvadājumos pilsētā. Savukārt, Rīgas pilsētā ir samazinājies tieši pilsētas pārvadājumu apjoms.

Prognožu novērtējums

Runājot par darbaspēka pieprasījumu nozarē, **visvairāk pietrūkst autobusu vadītāji**. Pieprasījums pēc autobusu vadītājiem saglabājas un turpinās saglabāties, jo nav vērojama jaunu darbinieku iesaistīšanās nozarē. Galvenā problēma, kura rada autobusu vadītāju iztrūkumu, ir sarežģītais process, kurš jāiziet, lai varētu iegūt atbilstošas (D) kategorijas autovadītāja apliecību. Šobrīd nozarē lielu daļu nodrošina darbinieki, kuru vidējais vecums ir 45 un vairāk gadi. Pārstāvis paredz, ka tuvāko gadu laikā problēma par jaunu darbinieku piesaisti nozarei būs arvien aktuālāka.

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
8322	Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltipīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	304	<i>Grūti komentēt.</i> Šajā profesiju grupā ietilpst daudz ar nozari nesaistītas darbavietas.
8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	132	<i>Tam es varētu piekrist</i>

Darbaspēka prasmju novērtējums

Šobrīd nozarē strādājošajiem prasmes, kuras nepieciešamas, lai strādātu par autobusa vadītāju ir pietiekamas. Profesiju grupa nozarē, kura skaitliski būtu pietiekama, bet kurai iztrūks vajadzīgās prasmes, ir **remontatslēdznieki – darbinieku zināšanas nav pietiekamas**, lai varētu strādāt un remontēt modernos autobusus. Citās nozares profesijās, piemēram, loģistikas darbinieku un maršrutu plānotāju, darbaspēka piedāvājums uzlabojas un ir paredzams, ka pēc pāris gadiem darbinieku būs pietiekami. Tas notiek tāpēc, ka šobrīd ir uzsāktas vairākas apmācību programmas tieši loģistikā un maršrutu plānošanā pasažieru pārvadājumos.

NVA apmācības

Asociācijas pārstāvis uzsver nepieciešamību dot gados jauniem cilvēkiem vienkāršākā veidā iegūt vajadzīgās C un D kategorijas, tomēr jāņem vērā, ka transporta līdzekļu vadīšanas tiesību iegūšana nav NVA kompetencē.

4.9. Intervija ar Auto asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Komentējot preču un pakalpojumu pieprasījuma potenciālās izmaiņas, eksperts norāda, ka, salīdzinājumā ar 2013.gadu, situācija ir mainījies uz labo pusi un **ir redzams pieprasījuma pieaugums nozarē**. Pašlaik ir 24 procentu tirdzniecības apjoma pieaugums pret iepriekšējo gadu.

Eksperts norāda, ka, ja nenotiks kādas ārkārtas situācijas, piemēram, problēmu saasināšanās Ukrainā un Krievijā, ja nepieaug bažas par Eirozonas deflācijas riskiem, ja makroekonomiskajā situācijā viss paliks līdzšinējā līmenī, tad pieauguma tendence gadam kopumā varētu saglabāties 20% līmenī. Nozares darbībā kopumā nav nekādas atšķirības starp pirmo un otro pusgadu, t.i., tai nepiemīt sezonālitate, un atšķirības varētu būt tikai ceturkšņu griezumā.

2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēts preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugums.

Nozares pakalpojumu pieprasījuma ietekmējošs faktors 2014.gada 2.pusgadā varētu būt saistīts ar kaut kādiem iepirkumiem sakarā ar Rīgas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas statusu un tam nepieciešamo nodrošinājumu. Tāpat pieprasījumu varētu ietekmēt tas, ka vasara šogad tiek prognozēta karsta, kas varētu radīt tūristu pieaugumu. Un šīs divas lietas var ietekmēt īres automobiļu kompānijas, jo uz vasaras sezonu uzņēmumi, kas piedāvā šos pakalpojumus, varētu palielināt vai atjaunināt savus autoparkus. Situāciju automobiļu tirdzniecībā 2014.gada 2.pusē varētu ietekmēt Latvijas kļūšana par Eiropas Savienības prezidējošo valsti 2015.gadā. Šī notikuma ietekmē nozarei varētu parādīties iespēja sniegt pakalpojumus drošības struktūrām, pavadošajām delegācijām, jo tie autoparki, kas tagad ir valsts rīcībā var tikt atjaunoti šogad un nākošajā gadā, līdz ar to, tas varētu radīt pieaugumu tirgū, taču ne par lielu daļu „*Procentuāli tā nebūs tik liela, bet pieaugumu pieprasījumā var radīt.*”

Nozarē, sākot ar 2013.gada otro pusi, **darbaspēka pieprasījums kopumā ir palielinājies** par nelielu daļu – „*dažiem procentpunktiem, aptuveni 2-4 %punktiem*”. Šāds darbaspēka pieprasījuma apjoma pieaugums, pēc nozares pārstāvja vērtējuma, ir „*raksturīgs vienam vidējam Latvijas auto tirdzniecības uzņēmumam, servisam, kur gada laikā parādās pieprasījums pēc 3 – 4 jauniem darbiniekiem.*” Tomēr īpaši vairāk tā nepieaug. Lai gan autoservisa sniegto pakalpojumu tirgus pieaug, autoservisi finansiāli nevar atļauties piesaistīt jaunu darbaspēku, lai gan tas būtu vajadzīgs.

Galvenokārt **pieprasījums veidojas radot jaunas vakances**, un pamatā tās ir saistītas ar servisa pakalpojumiem – **mehāniķi, servisa konsultanti**. Mazāk šis pieprasījums attiecināms uz auto tirdzniecību.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	270	„Pavisam kopā, Latvijas tirgū, varētu būt aptuveni 6 līdz 8 tūkstoši mehāniķu, kuri strādā uzņēmumos, kuri savu darbību ir oficiāli deklarējuši kā autoremonta uzņēmumi – kas būtu ražotāju servisi vai neatkarīgie servisi.” Kā norāda eksperts, pie šāda mehāniķu skaita, arī pieprasījums 270 „izklausās ļoti ticams.” jo tas ir aptuveni ir 1,5% līdz 2 % pieaugums, kas sakrīt ar iepriekš izteikto prognozi, ka pieaugumos šajā jomā varētu būt aptuveni 2 %.

Kā jau minēts, darbaspēka pieprasījuma pieaugumu, pēc nozares pārstāvja domām, ietekmē kopējā ekonomiskā attīstība valstī un līdz ar to nozares tirgus attīstība. Eksperts akcentē, ka līdz ar tirgus attīstību palielinās arī pieprasījums pēc darbaspēka.

Darbaspēka prasmju novērtējums

Pēc eksperta domām pašreizējās darbaspēka prasmes **visās amatu kategorijās ir zemas un neatbilstošas darba tirgus prasībām**, protams, ar izņēmumiem. Runājot kopumā, eksperts akcentē, ka **nozarē trūkst darbaspēks ar tirgus prasībām atbilstošām prasmēm**, pašlaik jau nozarē vērojams labu, zinošu un strādāt gribošu **mehāniķu, automobiļu pārdevēju, servisa konsultantu un ir jūtams vadītāju „deficīts”**.

Runājot par situāciju ar darbaspēka prasmēm un to trūkumu, nozares pārstāvis norāda uz kopējām problēmām, kas raksturīgs pašreizējam darbaspēkam, t.i., ka cilvēkiem **trūkst „vispārējais sapratnes, izglītības, kultūras, attieksmes un spējas komunicēt”**. Kā galveno iemeslu šim trūkumam eksperts min kvalificētu un labu speciālistu aizbraukšanu.

Cilvēkus, kuri pašlaik strādā nozarē, pati nozare apmāca un iedod tās prasmes, kas nozarē ir nepieciešamas. Nozares pārstāvis norāda, ka vispārējo un speciālo prasmju loks, kas jau šobrīd ir nepieciešams un pietrūkst autoservisu jomā strādājošajiem ir plašs. Piemēram, mehāniķiem no vispārējo prasmju loka **trūkst komunikācijas un reprezentācijas iemaņas**.

Runājot par auto pārdošanas jomu, eksperts norāda, ka tā ir būtiski mainījusies un kļuvusi par „*metodisku nodarbi, kas prasa sistemātisku darbību*”. Šīs izmaiņas ir grūti pieņemt pārdevējiem, kas pārdošanā strādā ilgi, kā rezultāta trūkst **mūsdienīgas pārdošanas prasmes**. Asociācijas

pārstāvis norāda, ka tas ir cilvēka psiholoģijas jautājums, bet šī pārkārtošanās ir nepieciešama, lai varētu sekmīgi strādāt.

Runājot par valodu zināšanām, nozares pārstāvis uzskata, ka servisa jomā **pietrūkst angļu un vācu valodas zināšanas**, galvenokārt, mehāniķiem. Tās ir valodas, kas raksturīgas tieši tehniskajai literatūrai, jo citās valodas tehniskā literatūra pārsvarā nav sastopama. Šo valodu prasme ir nepieciešama, lai moderno automobili vispār varētu remontēt. Kā norāda respondents, tad ne latviešu, ne krievu valodā šāda veida oriģinālliteratūras nav, tāpēc remonta veikšanai svarīgas ir vācu un angļu valodas zināšanas. Pārdevējiem valodu problēmas nav tik izteiktas un šie cilvēki pārsvarā valodu ir apguvuši pašmācības vai kādā izglītošanās ceļā. Pārdošanas jomā **pietrūkst krievu valodas zināšanas**, kas ir nepieciešamas, lai sekmīgi varētu strādāt ar klientiem.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits	Eksperta novērtējums
Autoatslēdznieks(II)	640	
Autoelektriķis (III)	960	Tā kā šīs ir 2. un 3.profesionālās līmeņa kvalifikācijas, eksperts norāda, ka noteikti ir jābūt priekšzināšanām un šāda gadījumā šos kursu novērtē efektīvi.
Automehāniķis (III)	960	
Elektriķis (III)	960	

Pēc eksperta vērtējuma 960 stundas pie vienkāršām apmācības bez priekšzināšanām varētu būt lietderīgas, ar noteikumu, ka netiek mācīts nekas sarežģīts, piemēram, motora remonts, diagnostika u.tml. Šiem cilvēkiem servisos vispirms ļautu „*rieļu maiņu, mainīt bremžu klučus, amortizatorus, skrūvēt piekares*”, kas nozarē ir nepieciešami.

Arī šī nozare uzsver, ka nopietnākas apmācības būtu jāiziet tikai tādā gadījumā, ja viņi spēj izturēt noteiktu **testu, kas pārbauda priekšzināšanas**, un tad viņus var apmācīt kā mehāniķus, auto elektriķus, autoatslēdzniekus un elektriķus.

Tāpat eksperts norāda, ka Latvijā ir labas profesionālās izglītības mācību iestādes „*tehniskumi, profesionālās vidusskolas*”, laboratorijas, pasniedzēji, kuri varētu veikt cilvēku apmācību, tādejādi gan apmācības, gan rezultāts iespējams būtu kvalitatīvāks nekā privātajā apmācību organizācijās.

4.10. Intervija ar Rīgas satiksmi

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Eksperte norāda, ka uzņēmuma sniegto pakalpojumu pieprasījuma apjoms lielā mērā ir saistīts ar lēmumiem, kurus pieņem Rīgas Dome. Rīgas dome (RD) pašlaik noteiktām cilvēku grupām ir piešķīrusi dažādus braukšanas maksas atvieglojumus, tajā skaitā, diezgan plašam cilvēku lokam, piemēram, skolēniem, nestrādājošajiem pensionāriem u.c. RD ir piešķīrusi 100% braukšanas maksas atlaidi. Līdz ar to ir palielinājies kopējais pārvadāto pasažieru skaits jeb „*pasažieru skaits ir bijis augošs*”. Kā rezultātā **pastāv pieprasījuma pieauguma pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem.**

2014.gada otrā pusē pieprasījums **saglabāsies tādā līmenī kā šobrīd, īpaši nemainoties.** Eksperte norāda, ka cilvēku braukšanas ieradumus būtiski ietekmē kopējā biļešu cenu politika sabiedriskajā transportā. Zināmu pakalpojuma pieprasījuma stabilitāti tirgū nosaka tas, ka uzņēmumam ir jānodrošina vienmērīgs sabiedriskā transporta tīkla pārklājums, kas nodrošinātu pārvietošanās iespējas arī no attālākām un mazāk apdzīvotām Rīgas vietām, lai, piemēram, aizvestu bērnus uz skolām vai nogādātu cilvēkus uz valsts vai pašvaldības iestādēm. Līdz ar to, ja arī būs pakalpojuma pieprasījuma kritums, ko varētu izraisīt biļešu cenu politikas maiņa, tad tas nebūs tik straujš.

Eksperte norāda, ka uzņēmumā vērojama darbinieku mainība, jo „*cilvēki atrod labāku darbvietu, citi brauc uz ārzemēm, tā mainība, protams, notiek.*”

Runājot par darbaspēka pieprasījumu, pašlaik uzņēmumam viens no visbūtiskākajiem **ir pieprasījums pēc speciālistiem, kuriem ir autoatslēdznieka ar vienu sabiedriskā transporta līdzekļa vadītāja kategorija.** „*Šobrīd ir grūti viņus atrast, tā mums ir tā ilgstošā vakance, kas arī NVA ir izziņota, kur mēs šobrīd meklējam cilvēkus.* Būtiskāki **nepieciešams kvalificēts darbaspēks saistībā sabiedriskā transporta remontu.**

Cita uzņēmuma darba joma, kurā vērojams pastāvīgs pieprasījums pēc darbiniekiem, ir transporta biļešu kontrolieris. Šajā pozīcijā vērojama liela darbinieku mainība, t.i., gan cilvēku atnākšana, gan aiziešana, taču šeit vienmēr ir pieprasījums pēc darbaspēka.

Runājot par potenciāli iespējamām darbaspēka pieprasījuma izmaiņām, eksperte norāda, ka kopumā **darbaspēka pieprasījums pārsvarā ir vienmērīgs un krasas izmaiņas nav vērojams un gaidāmas,** izņemot augsti kvalificēti strādnieki, kuri saistīti ar dažādu auto mezglu remontdarbiem - eksperte uzskata, ka šis pieprasījums ar laiku varētu palielināties. Tas saistīts ar to, ka uzņēmuma transporta parkā ir daudz jaunu transportlīdzekļu, kuru remontu pašlaik veic garantijas ietvaros un to dara ražotāju sertificēti meistari. Bet, tiklīdz garantijas laiks beigsies, „*būs nepieciešami savi speciālisti, kuri spēj remontēt un tad būs sagaidāms, ka būs nepieciešamas augstākas klases elektronikas mehāniķi, augstākas klases ritošās daļas atslēdznieki.*”

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums
8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	132	Tāds pieprasījums ir iespējams.

Runājot par darbinieku pieprasījumu specialitātē **Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji**, eksperte nevar garantēt, kāds tieši daudzums tiešām būs nepieciešams, jo tas ir atkarīgs no mēnešiem. Atsevišķos mēnešos nepieciešami daudz darbinieku „*aizstājēji*” saistībā ar pastāvīgo darbinieku prombūtni (slimības, atvaļinājumi), un pieprasījums varētu būt pat 200 vadītāji, savukārt citos mēnešos tāds pieprasījums var arī nebūt un šos 200 vadītājus var nākties atlaist.

Darbaspēka prasmes

Eksperte norāda, ka nozare vēlas redzēt cilvēkus ar **profesionālo izglītību, t.i., kuri mācījušies arovidusskolās, vai arī ieguvuši augstāko izglītību**. Tie varētu būt tie cilvēki, kuri mācījušies par **atslēdzniekiem, autoatslēdzniekiem, elektrības mehāniķiem, elektromontieriem, gaisa līniju elektromontieriem, virpotājiem, metinātājiem**. „*Visas tādas profesijas, kur cilvēks, bez profesionālās vai arodskolas izglītības nevar nākt strādāt.*”

Pašreiz daļai no tiem, kuri nāk stāties darbā, **pietrūkst valsts valodas zināšanas un šis prasmju trūkums rada situāciju, ka cilvēks netiek pieņemts darbā**, lai arī ir viņam atbilstīga brīva vakance.

Apmācības uzņēmumā cita starpā notiek arī biļešu kontrolieriem, kurās arī tiek pievērsta liela uzmanība **klientu apkalpošanas kultūras** uzlabošanai un reglamentējošo normatīvo aktu izskaidrošanai.

NVA apmācību novērtējums

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits
Autoatslēdznieks	640
Auto elektriķis	960
Automehāniķis	960
Loģistikas darbinieks	960
Valodu apmācības	100-150 (<i>Par maz!</i>)
Transportlīdzekļu vadīšana (sākot ar C kategoriju)	64-122

Valodu apmācībai paredzēto stundu skaits ir par mazu. Tāpat eksperte norāda, ka ir svarīgi, lai šī apmācība noslēgtos ar eksāmena kārtošānu pēc kursa beigām, kas apliecinātu iegūto zināšanu un prasmju līmeni ar valsts iestādes izsniegtu apliecību vai sertifikātu.

Eksperte arī norāda, ka būtiski ir kursos **vairāk pievērsties praksei**, bet pašreizējā situācijā notiek lielāka koncentrēšanās tieši uz teoriju.

Kopumā, domājot par sadarbību ar NVA apmācību jomā, eksperte norāda, ka šādas sadarbības rezultātā NVA varētu izveidot apmācību programmas tādās specialitātēs, kuras pašlaik ir nepieciešamas šai nozarei/ uzņēmumam. Runājot par NVA apmācībām, kuras nozarei vēl noderētu, eksperte piemin **kalēja** un **metāllejēja** profesijas, kuras nozarei būtu nepieciešamas, taču NVA šāda veida apmācības netiekot organizētas.

4.11. Intervija ar Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija norāda, ka **pieprasījums pēc nozares pakalpojumiem turpinās pieaugt**. To ietekmē divi galvenie faktori:

- 1) citu nozaru uzņēmumi savu telpu uzkopšanu un apsaimniekošanu nodod kā ārpakalpojumu;
- 2) nekustamo īpašumu sektora attīstība un jaunu objektu būvniecība.

Prognožu novērtējums

Runājot par darbaspēka pieprasījuma izmaiņām, tad **tuvākajā laikā nav sagaidāma jaunu darbinieku piesaiste nozarei**. Neraugoties uz to, ka darbu apjoms pieaug, darbinieku skaits nemainās, jo pārmaiņas notiek pakalpojuma sniegšanas organizēšanā un jaunu tehnoloģiju izmantošanā.

Uzņēmumi uzkopšanu un apsaimniekošanu nodod kā ārpakalpojumu, bet darbinieku skaits nemainās – mainās darba devējs. Tāpēc vienīgais veids ir darbinieku apmācība, lai varētu efektīvāk strādāt. [...] Darbinieku skaits īpaši nemainīsies. Runa ir par profesionālajām prasmēm, tehnoloģiskās inovācijas.

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	586	Plānojams, ka varētu būt mazāks pieaugums. „Nozarē kopumā nodarbināto skaits būtiski nepalielinās, runa ir tikai par apmācību un darba efektivitātes paaugstināšanu”
5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	254	
9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	495	

Darbaspēka prasmes un kvalifikācija

Novērtējot situācijas attīstību nozarē un to, ka nav sagaidāms būtisks darbaspēka pieejamības pieaugums, arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta darbinieku darba efektivitātes paaugstināšanai. Tas ir radījis profesionālas apmācības nepieciešamību.

Galvenās prasmes, kuras šobrīd jau ir nepieciešamas darbiniekiem, lai varētu veikt uzkopšanas darbus, ir:

- zināšanas par dažādu uzkopšanas līdzekļu pareizu pielietojumu (lupatas, slotas utt.);
- zināšanas par dažādu ķīmisko tīršanas līdzekļu pielietojumu;
- prasmes darboties ar dažādām tīršanas mašīnām;
- zināšanas par tīršanas procesa pareizu un efektīvu organizēšanu

Tās ir pamatprasmes, kuras ir nepieciešams apgūt katram, kurš vēlas strādāt šajā jomā.

Tehnoloģijas attīstās, arī uzkopšana un apsaimniekošana vairs nav tādā izpratnē, kāda varbūt bija pirms 20 gadiem. Tehnoloģijas attīstās, ir jauni ķīmijas līdzekļi, ir jaunas mašīna.

Līdz šim nozarē strādājošie tiek apmācīti uzņēmumā, kurā strādā. Uzņēmums pēc saviem ieskatiem un vajadzībām veic darbinieku apmācību. Taču, mainoties situācijai, ir radusies nepieciešamība veikt pārdomātu un vispusēju nozares darbinieku apmācību, lai celtu viņu efektivitāti. Tā kā prasmes, kuras ir vajadzīgas uzkopšanas darbā iesaistītajiem strādniekiem, visos nozares uzņēmumos ir līdzīgas, tad asociācija ir sākusi domāt par profesionālās apmācības programmas izveidi.

Pašreiz nozarē strādājošajiem līdz ar prasībām pēc profesionālajām iemaņām, ir pieaugušas arī **prasības pēc valodu zināšanām, komunikācijas un saskarsmes prasmēm**. Runājot par valodu prasmēm, eksperti atzīmē, ka daļai nozarē iesaistīto **ir problēmas ar latviešu valodas zināšanām**, savukārt gados jaunākiem darbiniekiem **ir nepietiekamas krievu valodas zināšanas**. Nākotnē **varētu pieaugt nepieciešamība pēc angļu valodas**.

Svarīgas ir arī saskarsmes prasmes, jo uzkopšanas darbi parasti tiek veikti pie klienta un darbiniekam ir jābūt kaut minimālām saskarsmes prasmēm un ie3maņām.

Sadarbība ar NVA

Nodarbinātības valsts aģentūra šobrīd nepiedāvā apgūt ar nozari saistītas mācību programmas. Asociācijas pārstāvis piedāvā, ka nozare varētu apmācīt ilgstošos bezdarbniekus, ja NVA tajā būtu ieinteresēta.

Pašreizējā situācijā nozares pārstāvji saskata labas iespējas veidot sadarbību ar NVA, kura varētu iesaistīties apmācību procesa organizēšanā kā partneris. Lielāko uzkopšanas un apsaimniekošanas uzņēmumu darbinieku profesionālās apmācības problēmas ir līdzīgas, tāpēc asociācija piedāvā kopā ar NVA un mācību iestādi izveidot tādu apmācību programmu, kurā tiek ņemtas vērā uzkopšanas nozares uzņēmēju vajadzības.

Asociācija uzskata, ka šāda sadarbība ar NVA varētu palīdzēt dažādām bezdarbnieku grupām, īpaši sociāli neaizsargātajiem un riska grupām, atkal iekļauties darba tirgū. Par apsaimniekošanas un uzkopšanas nozares priekšrocību tiek uzskatīta iespēja nodrošināt ar darbu dažādas bezdarbnieku grupas pēc vecuma un izglītības līmeņa u.c., kuras būtu izgājušas apmācību.

4.12. Intervija ar Latvijas Grāmatvežu asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē

Latvijas situācijā grāmatvedības nozares pakalpojumu pieprasījuma pieaugums pārsvarā notiek tajā tirgus daļā, kurā darbojas uzņēmumi, kas sniedz grāmatvedības ārpakalpojumus. Latvijai raksturīgākā un izplatītākā ir mazā uzņēmējdarbības forma visās nozarēs, kur darbojas mikrouzņēmumi un mazie uzņēmumi, kuriem nav nepieciešams štata grāmatvedis, bet kuri izmanto grāmatvedības ārpakalpojumus. Savukārt vidējo un lielo uzņēmumu īpatsvars, kuriem nepieciešami savi štata grāmatveži ir neliels.

Pēc nozares ekspertes vērtējuma, pašlaik uzņēmumi vairāk pieprasa grāmatvedību kā ārpakalpojumu un šajā sfērā pieprasījums ir pieaudzis. **Pieprasījuma pieaugums ir vērojams gan 2014.gada 1.pusgadā, gan saglabāsies 2014.gada 2.pusgadā.**

Nozares pārstāve akcentē, ka „*vienmēr ir pieprasījums pēc labiem grāmatvežiem*”. Pēc pārstāves teiktā, dažādu uzņēmumu pārstāvji bieži zvina uz asociāciju un augstskolu, lai lūgtu ieteikt viņiem kādu labu grāmatvedi. Par pieprasījumu nozarē asociācija var spriest arī saņemot informāciju par brīvajām vakancēm, kuras ir pieejamas grāmatvežiem.

Ar „labiem grāmatvežiem” tiek saprasts, ka pieprasījums pārsvarā ir pēc grāmatvežiem, kuriem ir:

- speciālā izglītība
- darba pieredze
- plašas komunikācijas spējas.

Runājot par darbaspēka prasmēm, kas nepieciešamas saistībā ar jaunajām tehnoloģijām un informācijas tehnoloģiju ienākšanu nozarē, eksperte uzsvēra, ka šīs zināšanas pašlaik ir viena no pamatprasībām, kas ir nepieciešams, lai vispār varētu strādāt par grāmatvedi. Taču tehnoloģiju attīstība tik spēcīgi tirgu neietekmē, jo „*datorizētā grāmatvedība jau ir gadu desmitiem.*”

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	285	Par lielu. Prognozē ~180
3313	Grāmatvedības speciālisti	221	Par lielu. Prognozē ~100
2411	Grāmatveži	33	Par zemu. Prognozē ~133

4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki. Tā ir profesija, kuru var apgūt profesionālajās vidusskolās vai arī speciālajās koledžās, un pēc nozares pārstāves teiktā, ir veikts pētījums, kura

rezultātā noskaidrots, ka profesionālās vidusskolas, kuras piedāvā šo programmu, nespēj nokomplektēt klases. Ņemot vērā, ka pieprasījums pēc šīs profesijas apgūšanas ir mazs, tad arī kopējais darba tirgus pieprasījums pēc šī līmeņa grāmatvežiem varētu būt kādi 180 cilvēki.

Profesija **3313 Grāmatvedības speciālisti**, ir koledžas līmenī. Arī šai profesiju grupai ir koledžas, kurās sagatavo attiecīgos speciālistus, taču arī te vērojams zems pieprasījums pēc šīs mācību programmas, līdz ar to, izskatās, ka darbaspēka pieprasījums, kas ir atainots tabulā, visticamāk ir pārlieku liels. Pieprasījums pēc šī līmeņa grāmatvežiem varētu būt 100 cilvēki.

Profesija **2411 Grāmatveži**. Šiem profesijas pārstāvjiem jābūt bakalaura līmeņa izglītībai un pēc viņiem pieprasījums ir lielāks, nekā attēlots tabulā, jo arī grāmatvedības pakalpojumu uzņēmumos, kuri, kā jau minēts iepriekš, attīstās vairāk, pārsvarā strādā augsta līmeņa profesionāļi, kuriem ir vismaz bakalaura grāds grāmatvedībā. Pieprasījums pēc augsta līmeņa grāmatvežiem varētu būt kādi 133 cilvēki.

Darbaspēka prasmju novērtējums

Profesijā ir **nepieciešamas valodu prasmes**, lai varētu apstrādāt dokumentāciju, kas pienāk uzņēmumiem. **Pārsvarā rēķini nāk angļu valodā, retāk krievu valodā.**

Latviešu valodas prasmes nozarē strādājošajiem ir pietiekamas, jo visa nepieciešamā dokumentācija tiek kārtota latviešu valodā.

Cita problēma ar darbaspēkam ir tāda, ka ne vienmēr cilvēkiem ir pietiekami plašs skatījums uz ekonomiskajiem procesiem un to izpratne. Taču tas ir nepieciešams, lai varētu izvērtēt saimnieciskās darbības rezultātus un izanalizēt šo darbību, lai redzētu uzņēmuma attīstības tendenci. Grāmatvežiem, kuri iesaistīti ārpalpojumu sniegšanas uzņēmumos, būtiski ir pārzināt arī nozari, kurā strādā uzņēmums, kam grāmatvedis sniedz pakalpojumus, protams, arī te nepieciešams plašs skatījums uz kopējo ekonomisko situāciju.

NVA apmācības ekspertu vērtējumā

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits
Grāmatvedība	160-320
Datorprasmes grāmatvedībā (programma Zalktis)	80
Datorprasmes grāmatvedībā (programma Jumis)	120
Datorprasmes grāmatvedībā (programma 1C Grāmatvedība)	150
Datorprasmes grāmatvedībā (programma Horizon vai Bilance)	150
Grāmatvedība un nodokļi komercdarbībā	24
Pašnodarbinātās personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi	16
Datorizēta grāmatvedības uzskaitē	32
Grāmatvedības datorprogrammas	120-159
Grāmatvedības pamati	120-159

Kursi **Grāmatvedība**. Eksperte uzskata, ka „grāmatvedi kursos nevar sagatavot.

Grāmatvedības pamatus pie mums mācās augstskolā veselu semestri un tad pāriet uz finanšu grāmatvedību un tad ir prakses, jo teorētiski grāmatvedību nevar apgūt, tur vajag arī praktisko pieredzi.

Kursos var tikai pilnveidoties, bet ne apgūt pamatus, kas nepieciešami, lai varētu strādāt profesijā.

Kursi, kas attiecas uz **datorprasmēm grāmatvedībā**, kuru apmācību piedāvā NVA, pārstāve norāda uz obligātu nepieciešamību pēc priekšzināšanām un pamatzināšanām nozares specialitātēs. Tiem speciālistiem, kuri strādā šajā jomā, varētu būt lietderīgi iegūt zināšanas par to, kā strādā jaunākās datorprogrammas. Tādā gadījumā NVA piedāvātais apmācību stundu skaits varētu būt piemērots.

Grāmatvedība un nodokļi komercdarbībā un Nodokļi uzņēmējdarbībā. Ar 24 stundām nepietiek, lai šo tēmu apgūtu. Eksperte uzskata, ka šādā stundu skaitā varētu būt tikai ievads izpratnei, bet ne lai iegūtu padziļinātas zināšanas.

Pašnodarbinātās personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi. Pēc nozares pārstāves vērtējuma, lai šis kurss būtu efektīvāks, kursa ilgumu vajadzētu dubultot – 16 stundu vietā vajadzētu piedāvāt 32 stundas.

Apmācību uzlabošanā eksperte ierosina sadarboties ar mācību iestādēm, kuras ir akreditētas un tikai šāda veida iestādēs veidot kursus un veikt apmācību.

Kopumā, runājot par Nodarbinātības valsts aģentūras apmācībām grāmatvedības specialitātēs, pārstāve norāda, ka nozares asociācijas uzskats ir tāds, ka Nodarbinātības valsts aģentūrai ar grāmatvežu apmācību nodarboties nevajag.

4.13. Intervija ar Latvijas Māsu asociāciju

Situācijas un darbaspēka pieprasījuma novērtējums nozarē.

Vērtējot situāciju nozarē un salīdzinot to ar pagājušo gadu, var teikt, ka ir pieaudzis ģimenes ārstu skaits, kuru praksē strādā divas medmāsas. Ja 2013.gadā tādu ģimenes ārstu bija 36%, tad šogad tādu ģimenes ārstu ir 43% no visiem ģimenes ārstiem. Tas norāda uz tendenci, ka **pieaug pieprasījums pēc medmāsu pakalpojumiem. Līdzīga pieauguma tendence saglabāsies arī nākamajā periodā, tas ir 2014.gada 2.pusgadā.** Pašreizējās situācijas problēma ir tā, ka izglītības sistēma nespēj saražot nepieciešamo daudzumu māsu speciālistu. Pēc eksperta vērtējuma, katru gadu aptuveni 300 cilvēku beidz mācības un var uzsākt iekļaušanos darba tirgū medicīnas jomā, bet nepieciešamība ir vismaz 500, lai varētu nodrošināt ārstus ar to medmāsu skaitu, kas tiem ir nepieciešams.

Pieprasījums pēc pakalpojumiem varētu pieaug divu iemeslu dēļ:

- 1) medicīnas tūrisma attīstība;
- 2) palielinās iedzīvotāju skaits, kas noveco, līdz ar to ir vairāk ilgdzīvotāju ar vairākām hroniskām saslimšanām.

Prognožu novērtējums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014.gada 2.pusgamam	Eksperta novērtējums un komentāri
3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	239	~500 (Galvenokārt, pamatojoties uz pieprasījumu pēc medmāsām ģimenes ārstu praksēs)

Eksperte nepiekrīt šādām prognozēm un uzskata, ka „vairāk vajadzēs, vismaz divas reizes vairāk.”

Skatoties uz pieprasījumu, kas ir ģimenes ārstiem pēc šīm medicīnas māsām, pārstāve norāda, ka nozarē ir vērojama situācija, kad ģimenes ārsti māsas pieņem darbā no slimnīcām, kur jau tā māsas trūkst, tādējādi radot tur vēl lielāku deficītu un attiecīgi pieprasījumu. **Pieprasījumu ietekmē tas, ka ģimenes ārstu praksēs pieaug pieprasījums pēc medicīnas māsām** un šī ir tendence, kurai raksturīgs pieaugums, tādējādi var secināt, ka ģimenes ārstu vajadzība ietekmēs to, ka būs vismaz divas reizes lielāks pieprasījums pēc māsām.

Prasmju novērtējums

Cilvēkiem, kuri strādā nozarē ir nepieciešamas prasmes darbam ar mūsdienīgām tehnoloģijām – specifiskām diagnostikas iekārtām, kā arī ar informācijas tehnoloģijām, kas ienāk veselības

nozārē, piemēram, e-veselības veidā. Pārstāve uzskata, ka nepieciešamās jaunās prasmes medicīnas jomā strādājošie iegūs izglītības iestādēs.

Pietrūkst krievu un angļu valodas zināšanas attiecīgi jaunajai paaudzei pietrūkst krievu un tiem, kuri pašlaik strādā nozarē ir otrādi – laba ir krievu valoda savukārt angļu valoda nav tik laba. Kā negatīvu lietu angļu valodas zināšanām, pārstāve uzskata, ka cilvēki, kuri šo valodu apgūst, dodas uz ārzemēm, lai strādātu tur, ja valodas zināšanas ir pietiekami labas. Pēc ekspertes rīcībā esošajiem datiem, pagājušajā gadā 150 cilvēki, bet šogad 98 cilvēki, kuri strādā šajā nozarē, vēlējas saņemt dokumentus aizbraukšanai uz citām valstīm. Tie ir vairāk nozarē pieredzējuši cilvēki, nevis jaunieši, kuri tikko beiguši skolu.

Attiecībā Nodarbinātības valsts aģentūras apmācībā NVA šobrīd nepiedāvā apgūt ar nozari saistītas mācību programmas. Pēc ekspertes vērtējuma Nodarbinātības valsts aģentūrai arī nevajadzētu piedāvāt šādus apmācību pasākumus medicīnas nozarē.

4.14. NOZARU ASOCIĀCIJU INTERVIJU SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Salīdzinot darba devēju aptaujā iegūtās darbaspēka pieprasījuma prognozes ar nozaru asociāciju pārstāvju vērtējumu katrā nozarē, var secināt, ka abos pētījumos gūtā informācija savstarpēji sasaucas, un nozaru asociāciju interviju rezultāti lielā mērā apstiprina darba devēju aptaujas rezultātus gan attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām, gan darbaspēka pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 2.pusgadā nozaru griezumā. Vienlaikus nozaru asociāciju pārstāvji sniedza vairākas darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu korekcijas, kas apkopotas zemāk **Tabula 23**.

Kopumā devēju aptaujā iegūtie dati un aprēķinātās darbaspēka pieprasījuma prognozes ar korekcijām ir uzskatāmas par pārbaudītām, atbilstošām nozaru asociāciju redzējumam un ticamām. Detalizēti šķērsanalīzes secinājumi, tai skaitā, tabulas un grafiki, par darba devēju aptaujas un nozaru asociāciju interviju rezultātu salīdzinājumu intervēto nozaru griezumā, tiks iekļauti šī pētījuma gala ziņojumā.

Tāpat no nozaru asociācijām ir saņemti komentāri, novērtējumi un ieteikumu NVA apmācību programmu organizēšanā. Līdz ar to var secināts, ka nozaru asociāciju interviju mērķis ir pilnībā sasniegts.

Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu korekcijas

Tabulā zemāk apkopotas nozaru asociāciju pārstāvju sniegtās korekcijas ekonometriskā prognozēšanas modeļa aprēķinātajos darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognožu datos balstoties uz CSP Darbaspēka apsekojuma rezultātiem.

Nozaru asociāciju sniegtās korekcijas prognozēšanas modelī apstrādāto CSP datu rezultātos darbaspēka pieprasījuma izmaiņām 2014.gada 2.pusgadā

Tabula 23. Darbaspēka pieprasījuma prognožu korekciju apkopojums

Kods	Profesiju grupas nosaukums	Izmaiņu prognoze 2014. gada 2.pusgamam	Ekspertu novērtējumi un komentāri
7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	45	Pieprasījums noteikti pieaugs.
8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-489	Pieprasījums par pastāvīgs. Nevajadzētu kristies.
9212	Mājlopu fermu strādnieki	-83	Vajadzētu pieaugt nevis samazināties
6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-393	Noteikti nekritīsies. Darbaspēka pieprasījums ir augsts.
9214	Dārzkopības strādnieki	4	Darbaspēka pieprasījums būs daudz lielāks. Sezonālitate ir ļoti izteikta un otrajā pusgadā pieprasījums ir daudz lielāks nekā pirmajā pusgadā.

9333	Krāvēji	342	Būs mazāks pieprasījums. Pirmajā pusgadā pieprasījumam pēc šiem darba darītājiem ir tendence samazināties. Arī kopumā nozarē vērojama tendence samazināties pieprasījumam pēc mazkvalificētajiem darbiniekiem.
4224	Viesnīcu administratori	0	Darbaspēka pieprasījums pieaugs.
5131	Viesmīļi	0	Darbaspēka pieprasījums pieaugs.
2511	Sistēmanalītiķi	0	Šo profesiju grupu speciālisti ir pieprasīti un pieprasījums pēc tiem augs.
2512	Programmētāji	0	
2521	Datu bāzu veidotāji un administratori	0	
3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	0	
7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	-31	Pieprasījums pieaugs.
1323	Būvniecības jomas vadītāji	0	Varētu būt neliels pieprasījums - „mazus plusiņus te varētu likt.”
7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	
7114	Betonētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	
7115	Namdari un būvgaldnieki	0	
7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	~100
9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	586	Plānojams, ka varētu būt mazāks pieaugums. „Nozarē kopumā nodarbināto skaits būtiski nepalielinās, runa ir tikai par apmācību un darba efektivitātes paaugstināšanu”
5151	Uzskopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	254	
9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	495	
4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	285	~180
3313	Grāmatvedības speciālisti	221	~100
2411	Grāmatveži	33	~133
3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	239	~500

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumu periodiem ir jūtama nozaru asociāciju kritiskuma samazināšanās attiecībā uz NVA apmācību programmām, kā arī jūtama lielāka atvērtība sadarbībai ar NVA. Vienlaikus joprojām kritiski ir jāizvērtē tās darba devēju vēlmes un vajadzības, kuras būtu īstenojamas nozares un darba devēju pašu spēkiem, no tām darba tirgus vajadzībām, kuru apmierināšana ir NVA kompetencē un saskan ar tās mērķiem.

Šajā sadaļā apkopoti, gan vispārīgi ieteikumiem NVA apmācību programmu organizēšanas principiem, gan konkrēti ieteikumi NVA piedāvātajām bezdarbnieku izglītības un pilnveides programmām.

Visaptveroši komentāri un ieteikumi

- Vairākas nozaru asociācijas uzsver nepieciešamību apmācību procesā, būtiski palielināt praktisko nodarbību skaitu sadarbībā ar uzņēmumiem un profesionālajām skolām. Veicot nelielu organizatorisku darbu, būtu iespējams saskaņot profesionāli tehniskās skolas mācību grafikus ar NVA apmācībām un laikā, kad skolas audzēkņi neizmanto viņiem pieejamās iekārtas, to varētu darīt NVA klienti. Apmācībās būtu lietderīgi arī vairāk piesaistīt attiecīgās nozares pārstāvjus.
- Tāpat vairāku nozaru eksperti iesaka, organizējot bezdarbnieku apmācības dažādās programmās, izmantot testu palīdzību bezdarbnieku sagrupēšanai grupās pēc noteiktām pazīmēm, piemēram, priekšzināšanām, izglītības līmeņa, prasmēm (Zemnieku Saeima, Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācija, Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju asociācija, Latvijas Būvnieku asociācija, Auto asociācija).
- Profesionālās tālākizglītības programmās apmācības veikt tikai dalībniekiem ar priekšzināšanām, pamatzināšanām attiecīgās nozares vai profesijas jomā.
- Organizēt apmācības „Darba drošības” jautājumos visu profesiju apmācībuursos atbilstoši to specifikai nevis organizēt atsevišķus kursus / lekcijas.
- Ieviest tādu sadarbības praksi starp NVA un darba devējiem, ka paši darba devēji piedalās potenciālo darbinieku atlasē, kurus pēc tam apmāca NVAursos. Līdz ar to darba devējam būtu iespēja pārliecināties par cilvēka personību un atbilstību darbam uzņēmumā, bet NVA zinātu, ka cilvēkam būs darbavieta.
- Vairāku nozaru asociāciju eksperti ierosina iespēju robežās izsniegt valsts un Eiropas līmeņa sertifikātus par dalību apmācībās, eksāmena nokārtošanu un kvalifikācijas iegūšanu (priekšlikumi, galvenokārt, tika attiecināti uz valodu apmācībām un informācijas tehnoloģijām).
- Atsevišķas nozaru asociācijas, piemēram, Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija vēlētos iniciatīvu no NVA puses sadarbības veidošanai gan bezdarbnieku apmācībā, darba meklētāju iekārtošanā šīs nozares uzņēmumu vakantajās darbavietās.

Komentāri un ieteikumi par konkrētām programmām

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits	Eksperta novērtējums
Biškopība	160 - 320	Kurss nav nepieciešams. Ekspertes norāda, ka biškopība ir ļoti šaura joma.
Lauksaimniecības pamati	160 - 320	Ar 320 stundām pamatu apgūšanai pietiek. Tie būtu noteikti papildināmi ar kādu specializācijas kursu.
Bioloģiskā lauksaimniecība	160 - 320	Šāda atsevišķa specializācija nav nepieciešama, jo tajā vienalga izmanto tradicionālās lauksaimniecības izglītību.
Vides aizsardzības pamati	60-80	Kurs būtu attiecināms uz augsta līmeņa speciālistiem, kuri iepriekš ir ieguvuši augstāko izglītību kādā bioloģijas vai lauksaimniecības jomā.
Lopkopības speciālists	160 - 320	Jaunu programmu piedāvājums - šīs profesijas varētu mācīt arī „sašaurinātā specialitātē”, piemēram, piena operatorus, aitkopējus, liellopu kopēji. Ja būtu šāda veida apmācība, tad „darba meklētājs būtu pievilcīgs darba tirgum.”
Mehanizators	160 - 320	
Organizējot apmācības lauksaimniecības nozarei vajadzīgajās profesiju grupās, būtu nepieciešamas izglītības programmas veidot ar piesaisti un apmācību darbam ar jaunākajām nozarē ienākušajām IT tehnoloģijās		
Pavāri		Jaunu programmu ierosinājums
Konditori		Jaunu programmu ierosinājums
Istabeņu apmācības programma		Jaunu programmu ierosinājums
Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā:		
5) atteikties no „garajām” apmācībām, piemēram datorsistēmu tehniķis – 960 mācību stundas;		
6) apmācību programmas, kurās ir 100 un vairāk stundas – padarīt efektīvākas, ieviešot jaunas mācību metodikas un tehnoloģijas – <i>ar jaunākām metodikām, moderniem mācību līdzekļiem, intensīvu darbu klasē, nelielas apmācāmo grupas – tā var panākt, ka grupas rezultāts ir tikpat labs vai vēl labāks.</i>		
7) apmācības beidzot, izsniegt Eiropas sertifikātu, kas apliecina cilvēka prasmes;		
Elektromontieris	640	<i>Vajadzētu 960 stundas</i>
Sanitārtehnisko iekārtu montētājs	640	<i>Vajadzētu 960 stundas</i>
Valodu apmācības	100-160	<i>Būtu nepieciešama vairāk (viena asociācija)</i>
Pašnodarbinātās personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi	16	Pēc nozares pārstāves vērtējuma, lai šis kurss būtu efektīvāks, kursa ilgumu vajadzētu dubultot – 16 stundu vietā vajadzētu piedāvāt 32 stundas.
Kalējs		Jaunu programmu ierosinājums
Metāllējējs		Jaunu programmu ierosinājums

Nozaru asociāciju interviju ziņojuma PIELIKUMI

Prognozētās darbaspēka pieprasījuma izmaiņas

Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu ekonometriskā prognoze 4 zīmju līmenī 2014.GADA 2.PUSGADAM un tās atšķirības salīdzinājumā ar 2014.gada 1.pusgada prognozēm

Tabula 24. Prognozētās darbaspēka pieprasījuma izmaiņas, cilvēku skaits 2014.gada 2.pusgadam

Nr.	Kods	Profesiju grupas nosaukums	Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu ekonometriskā prognoze 2014.GADA 2.PUSGADA LAIKĀ balstoties uz CSP Darbaspēka apsekojuma datiem	Starpība starp 2014.gada 2.pusgada un 2014.gada 1.pusgada prognozēm
1.	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	1340	1215
2.	7111	Ēku būvnieki	587	717
3.	9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	586	386
4.	8332	Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	546	573
5.	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	495	359
6.	2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	494	347
7.	5414	Apsargi	421	420
8.	1211	Administratīvie un finanšu vadītāji	398	342
9.	9333	Krāvēji	342	161
10.	3322	Tirdzniecības pārstāvji	322	196
11.	2341	Pamatizglītības pedagogi	311	10
12.	8322	Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	304	209
13.	4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	285	327
14.	2342	Pirmsskolas pedagogi	276	31
15.	7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	270	-79
16.	5222	Vecākie pārdevēji	256	212
17.	5151	Uzkopšanas un saimniecības	254	225

daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs				
18.	3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	250	9
19.	3221	Medicīnas mūsu profesiju speciālisti	239	-27
20.	4321	Noliktavu darbinieki	235	189
21.	9329	Citur neklasificēti strādnieki	234	582
22.	9313	Ēku būvniecības strādnieki	229	747
23.	3313	Grāmatvedības speciālisti	221	33
24.	4222	Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	220	137
25.	9629	Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	212	76
26.	7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	206	142
27.	5312	Skolotāju palīgi	172	-4
28.	4211	Bankas kasieri un tiem radniecīgu profesiju darbinieki	171	139
29.	7212	Metinātāji un griezēji	164	91
30.	3341	Biroja vadītāji	144	102
31.	8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	132	82
32.	7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	117	69
33.	5311	Bērnu aprūpes darbinieki	109	11
34.	5141	Frizieri	105	20
35.	8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	98	-54
36.	5321	Sanitāri	89	6
37.	7512	Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	85	53
38.	1324	Transporta, sakaru, noliktavu, sagādes, sadales, loģistikas un tām radniecīgu jomu vadītāji	65	52
39.	7533	Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	63	60
40.	2212	Specialitāšu ārsti	59	2
41.	2611	Juristi	58	15
42.	5132	Bārmeņi	57	194
43.	4323	Transporta uzskaites darbinieki	53	32
44.	7222	Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju	49	15

		strādnieki		
45.	3323	Iepirkumu speciālisti	49	54
46.	7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	45	65
47.	7531	Šuvēji un cepuru izgatavotāji	44	-60
48.	3115	Inženiermehānikas speciālisti	40	5
49.	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-83	68
50.	9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-211	347
51.	9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-235	-813
52.	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-393	-461
53.	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-489	141
54.	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-551	451
55.	5131	Viesmīļi	0	690
56.	9311	Raktuvju un karjeru strādnieki	0	560
57.	1323	Būvniecības jomas vadītāji	0	354
58.	3522	Telekomunikāciju tehniskās attīstības speciālisti	0	168
59.	2411	Grāmatveži	33	154
60.	4419	Citur neklasificēti kalpotāji	0	144
61.	9214	Dārzkopības strādnieki	4	144
62.	4224	Viesnīcu administratori	0	132
63.	8212	Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	0	132
64.	4229	Citur neklasificēti klientu informēšanas darbinieki	0	106
65.	3114	Elektronikas speciālisti	0	102
66.	2211	Vispārējās prakses ārsti	0	-100
67.	5142	Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	0	-104
68.	8342	Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	0	-104
69.	3151	Kuģu mehāniķi	0	-112

70.	3152	Kuģu vadītāji un loči	0	-112
71.	7114	Betonētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	-118
72.	3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	0	-122
73.	3142	Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	0	-128
74.	2146	Ieguves rūpniecības inženieri, metalurģi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	0	-130
75.	3113	Elektrotehnikas speciālisti	0	-136
76.	5242	Preču demonstrētāji	0	-138
77.	6122	Mājputnu audzētāji	0	-144
78.	7126	Sanitārtehniki	0	-150
79.	2263	Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	0	-166
80.	2511	Sistēmanalītiķi	0	-166
81.	2521	Datu bāzu veidotāji un administratori	0	-166
82.	7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	-31	-170
83.	8343	Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori	0	-190
84.	8311	Vilces līdzekļa vadītāji (mašīnisti)	0	-202
85.	2359	Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	0	-320
86.	2512	Programmētāji	0	-320
87.	2151	Elektroinženieri	0	-322
88.	2161	Arhitekti	0	-374
89.	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	0	-390
90.	7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	-440
91.	2149	Citur neklasificēti inženieri	0	-510
92.	7115	Namdari un būvgaldnieki	0	-612
93.	7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	-642
94.	7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	0	-766

Tabula 25. Nozaru asociāciju interviju lauka darba tehniskā atskaite

Iepirkums:	„Datu ieguves pakalpojumi” (Id.Nr.: NVA 2011/65_ESF).
Daļa:	1.daļa “Darba devēju aptaujas”.
Pētījums:	10.pētījums „Darba tirgus īstermiņa prognoze 2014.gada 2.pusgamam – nozaru asociāciju aptauja”.
Veicējs:	SIA “FACTUM”, Tērbatas 53-6, Rīga LV-1011, www.factum.lv.
Pētījuma laiks un vieta:	2014.gada 4.aprīlis – 23.aprīlis, Rīga
Mērķa grupa:	Nozaru asociāciju pārstāvji.
Metode, apjoms:	Veiktas 13 padziļinātās intervijas ar nozaru asociāciju pārstāvjiem.
	Interviju dalībnieku rekrutēšana tika veikta, balstoties uz PVK iesniegto 18 asociāciju sarakstu
Interviju ilgums:	Interviju laikā tika veikts audio ieraksts, kas izmantots pētījuma atskaites sagatavošanai.

5. DARBA TIRGUS ĪSTERMIŅA PROGNOZES 2014.gada 2.pusgamam

Darba tirgus īstermiņa prognozes uzdevums ir parādīt darbaspēka pieprasījuma svārstības tuvākā pusgada laikā. Pusgada prognozes ļauj iegūt priekšstatu par darbaspēka pieprasījuma izmaiņām, kā arī par potenciālajām pārmaiņām NVA klientu struktūrā.

Izmantojot darba tirgus īstermiņa prognozēšanas ekonometrisko modeli, kurā par ievaddatiem tiek izmantoti CSP darbaspēka apsekojuma dati un NVA darba devēju aptaujas dati, ir izstrādātas darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozes 2014.gada 2.pusgamam pa profesiju grupām. Rezultāti ir iegūti atspoguļoti gan Latvijā kopumā, gan sadalījumā par reģioniem (Rīga, Pierīga, Vidzeme, Latgale, Zemgale, Kurzeme).

Analīzes daļā pārskatāmības labad tabulās parādītas visvairāk un vismazāk pieprasīto profesiju grupu top 20.

5.1. Prognozes Latvijai kopumā

Tabula 26. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latvijā, visās nozarēs kopā)

Kods	Profesiju grupas nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
2512	Programmētāji	692
3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	568
2654	Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	566
9321	Iesaiņotāji	566
3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	506
2149	Citur neklasificēti inženieri	426
1323	Būvniecības jomas vadītāji	368
5131	Viesmīļi	330
7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	279
5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	269
2341	Pamatizglītības pedagogi	214
2114	Ģeologi un ģeofiziķi	190
2342	Pirmsskolas pedagogi	188
6113	Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	182
7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	182
3331	Preču pārvadājumu aģenti	178
3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	171

2221	Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	170
7513	Piena produktu ražotāji	170
9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	166

Tabula 27. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latvijā, visās nozarēs kopā)

Kods	Profesiju grupas nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
3412	Sociālā darba speciālisti	-1794
9214	Dārzkopības strādnieki	-470
6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-451
7111	Ēku būvnieki	-443
7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-414
8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-386
6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-318
2634	Psihologi	-316
3322	Tirdzniecības pārstāvji	-307
7124	Izolācijas darbu veicēji	-274
8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	-234
9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-185
9313	Ēku būvniecības strādnieki	-132
9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-132
4223	Telefona komutatoru operatori	-122
9212	Mājlopu fermu strādnieki	-77
1321	Apstrādes rūpniecības jomas vadītāji	-76
1439	Citur neklasificētu pakalpojumu jomas vadītāji	-76
7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-76

Tabula 28. Darbaspēka pieprasījuma izmaiņu prognozes pa ceturkšņiem Latvijā visās nozarēs kopā (4 zīmju profesiju griezumā)

t+1 – 2014.gada 2.ceturksnis

t+2 – 2014.gada 3.ceturksnis

t+3 – 2014.gada 4.ceturksnis

t+4 – 2015.gada 1.ceturksnis

Kods	Profesiju grupas nosaukums	t+1	t+2	t+3	t+4	2014.gada 2.pusgadam
2512	Programmētāji	266	480	212	106	692
3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	218	392	176	86	568
2654	Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	218	392	174	86	566
9321	Iesaiņotāji	218	392	174	86	566
3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	194	350	156	76	506
2149	Citur neklasificēti inženieri	164	294	132	66	426
1323	Būvniecības jomas vadītāji	140	254	114	56	368
5131	Viesmīļi	126	228	102	52	330
7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	185	240	39	11	279
5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	342	312	-43	-279	269
2341	Pamatizglītības pedagogi	-37	97	117	59	214
2114	Ģeologi un ģeofiziķi	74	132	58	30	190
2342	Pirmsskolas pedagogi	-13	94	94	48	188
6113	Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	70	126	56	30	182
7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	70	126	56	28	182
3331	Preču pārvadājumu aģenti	70	122	56	26	178
3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	-30	78	93	47	171
2221	Medicīnas māsu profesiju vecākie speciālisti	66	118	52	26	170
7513	Piena produktu ražotāji	66	118	52	26	170
9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	56	97	69	-9	166
7412	Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	62	114	50	24	164
5329	Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	60	108	48	24	156
2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	162	158	-3	16	156
3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	-26	70	84	42	154
9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	36	50	100	7	149
8172	Koksnes apstrādes iekārtu operatori	213	201	-59	-120	143

1211	Administratīvie un finanšu vadītāji	172	145	-16	-68	129
3312	Kredītu un aizņēmumu speciālisti	46	84	38	18	122
5414	Apsargi	107	77	41	-39	117
5312	Skolotāju palīgi	-10	55	57	29	111
3512	Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	42	74	34	16	108
7533	Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	107	113	-13	-67	100
7515	Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	38	68	30	16	98
2359	Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	38	68	30	14	98
3142	Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	36	66	28	14	94
3255	Fizioterapijas speciālisti	36	64	28	14	92
3259	Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	36	64	28	14	92
8322	Vieglo automobiļu, taksometru un mazieltīpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	193	153	-69	-99	83
7132	Apsmidzinātāji un lakotāji	32	56	26	12	82
4222	Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	55	55	24	-29	79
4132	Datu ievadīšanas operatori	30	50	22	12	72
8212	Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	26	44	22	10	66
9333	Krāvēji	158	120	-56	-91	64
7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	195	140	-77	-70	63
5321	Sanitāri	-11	28	33	17	61
5142	Skaistumkopšanas un tai radniecīgu profesiju darbinieki	24	42	18	10	60
4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	218	140	-83	-60	57
9329	Citur neklasificēti strādnieki	679	441	-385	-434	56
8342	Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	22	38	18	8	56
2411	Grāmatveži	34	43	10	3	54
7511	Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	48	55	-2	-27	52
4221	Ceļojumu konsultanti un ceļojumu biroju darbinieki	20	36	16	8	52
9629	Citur neklasificēti vienkāršo profesiju strādnieki	54	59	-8	-17	50
4321	Noliktavu darbinieki	120	90	-43	-79	47
2131	Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	16	32	14	8	46
7531	Šuvēji un cepuru izgatavotāji	65	61	-19	-53	42
1221	Tirdzniecības un tirgvedības jomas vadītāji	16	28	12	6	40

2423	Personāla un karjeras, kvalitātes vadības sistēmu un risku vadības vecākie speciālisti	16	28	12	6	40
3513	Datortīklu un datorsistēmu speciālisti	16	28	12	6	40
4419	Citur neklasificēti kalpotāji	16	28	12	6	40
2523	Datortīklu vecākie speciālisti	14	26	12	6	38
3118	Rasētāji	14	26	12	6	38
7321	Burtliči, iespaidgravētāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	14	26	12	6	38
2212	Specialitāšu ārsti	-1	19	18	9	38
7222	Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	93	72	-34	-39	38
3341	Biroja vadītāji	31	33	4	-9	36
8159	Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	14	24	12	6	36
7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	102	75	-40	-84	36
7212	Metinātāji un griezēji	274	167	-131	-101	36
8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	43	42	-7	-32	34
7534	Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	14	24	10	6	34
3115	Inženiermehānikas speciālisti	39	39	-5	-24	34
4213	Lombardu darbinieki un augļotāji	12	22	10	4	32
8189	Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	12	22	10	4	32
5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	59	53	-21	-17	32
5132	Bārmeņi	20	26	6	-6	32
3334	Nekustamā īpašuma mākleri un īpašumu pārvaldes speciālisti	12	20	8	4	28
2262	Farmaceiti	10	18	8	4	26
9412	Virtuves strādnieki	10	18	8	4	26
2354	Citi mūzikas skolotāji	-4	11	13	7	24
4211	Bankas kasieri un tiem radniecīgu profesiju darbinieki	37	26	-3	-38	23
5222	Vecākie pārdevēji	50	36	-14	-55	22
2261	Zobārsti	8	16	6	4	22
2266	Audiologi un runas terapeiti	8	14	6	4	20
7224	Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	8	14	6	4	20
8344	Autoiekārtu operatori	8	14	6	4	20
2611	Juristi	6	9	11	0	20
7223	Metālapstrādes un citu darbgaldu strādnieki un operatori	33	29	-10	-25	19
3313	Grāmatvedības speciālisti	98	50	-32	-52	18

2643	Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	6	10	4	2	14
4313	Algu aprēķināšanas darbinieki	6	10	4	2	14
7549	Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	6	10	4	2	14
1324	Transporta, sakaru, noliktavu, sagādes, sadales, loģistikas un tām radniecīgu jomu vadītāji	15	12	1	-13	13
3432	Dizaina speciālisti un dekoratori	4	6	4	2	10
7512	Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	59	41	-32	-68	8
8332	Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	333	189	-181	-183	8
3521	Radiosakaru un audiovizuālās jomas speciālisti	2	4	2	0	6
7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	221	117	-114	-49	3
7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	140	88	-91	-87	-3
3323	Iepirkumu speciālisti	48	24	-29	-22	-5
4323	Transporta uzskaites darbinieki	5	-2	-7	-13	-10
2413	Finanšu analītiķi	-4	-6	-4	0	-10
2642	Žurnālisti	-6	-10	-4	-2	-14
5141	Frizieri	-7	-11	-4	-2	-15
2263	Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	-6	-12	-6	-4	-18
4416	Personāla uzskaites darbinieki	-12	-24	-10	-6	-34
8343	Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori	-20	-34	-16	-8	-50
2412	Finanšu un investīciju konsultanti	-20	-36	-16	-8	-52
3435	Citi mākslas un kultūras speciālisti	-20	-36	-16	-8	-52
7126	Sanitārtehniķi	-22	-42	-18	-10	-60
3111	Ķīmijas un fizikas zinātņu speciālisti	-24	-42	-20	-10	-62
5311	Bērnu aprūpes darbinieki	-58	-62	-9	-5	-71
1321	Apstrādes rūpniecības jomas vadītāji	-28	-52	-24	-12	-76
1439	Citur neklasificētu pakalpojumu jomas vadītāji	-28	-52	-24	-12	-76
7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-30	-52	-24	-12	-76
9212	Mājlopu fermu strādnieki	44	-6	-71	-26	-77
4223	Telefona komutatoru operatori	-46	-84	-38	-18	-122
9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	162	44	-176	-61	-132
9313	Ēku būvniecības strādnieki	278	76	-208	-1	-132
9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	137	5	-191	-71	-185
8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	-28	-124	-111	-86	-234
7124	Izolācijas darbu veicēji	-106	-190	-84	-42	-274
3322	Tirdzniecības pārstāvji	-31	-164	-143	-150	-307

2634	Psihologi	-122	-218	-98	-48	-316
6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	335	71	-390	-144	-318
8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	475	119	-505	-184	-386
7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-158	-286	-128	-64	-414
7111	Ēku būvnieki	840	204	-646	17	-443
6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	449	85	-537	-188	-451
9214	Dārzkopības strādnieki	-154	-312	-158	-77	-470
3412	Sociālā darba speciālisti	-690	-1242	-552	-276	-1794

5.2. Prognozes reģionu griezumā

Rīga

Tabula 29. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Rīgā, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	2654	Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	566
2	3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	536
3	1323	Būvniecības jomas vadītāji	368
4	2512	Programmētāji	366
5	2149	Citur neklasificēti inženieri	348
6	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	286
7	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	145
8	2114	Ģeologi un ģeofiziķi	122
9	3312	Kredītu un aizņēmumu speciālisti	122
10	1211	Administratīvie un finanšu vadītāji	115
11	2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	113
12	5131	Viesmīļi	112
13	3512	Informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsta speciālisti	108
14	3255	Fizioterapijas speciālisti	92
15	3259	Citur neklasificēti veselības aprūpes jomas speciālisti	92
16	7412	Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	80
17	3331	Preču pārvadājumu aģenti	78
18	2342	Pirmsskolas pedagogi	74
19	8172	Koksnes apstrādes iekārtu operatori	74
20	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	74

Tabula 30. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Rīgā, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	3412	Sociālā darba speciālisti	-598
2	9214	Dārzkopības strādnieki	-465
3	8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	-422
4	7112	Mūrnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-414
5	7124	Izolācijas darbu veicēji	-274
6	7111	Ēku būvnieki	-173
7	4223	Telefona komutatoru operatori	-122
8	8212	Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	-122
9	2634	Psihologi	-104
10	9313	Ēku būvniecības strādnieki	-96
11	1439	Citur neklasificētu pakalpojumu jomas vadītāji	-76

12	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-37
13	4416	Personāla uzskaites darbinieki	-34
14	5311	Bērnu aprūpes darbinieki	-26
15	2263	Vides, darba aizsardzības un higiēnas vecākie speciālisti	-20
16	5141	Frizieri	-18
17	7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	-17
18	2642	Žurnālisti	-14
19	2413	Finanšu analītiķi	-6
20	7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	-3

Pierīga

Tabula 31. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Pierīgā, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	2512	Programmētāji	330
2	8212	Elektrisko un elektronisko iekārtu un izstrādājumu montieri	190
3	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	156
4	7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	128
5	3331	Preču pārvadājumu aģenti	98
6	7515	Pārtikas produktu un dzērienu degustatori	98
7	2342	Pirmsskolas pedagogi	53
8	7534	Mēbeļu apvilcēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	34
9	3511	Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	32
10	7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	29
11	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	26
12	6113	Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	24
13	2341	Pamatizglītības pedagogi	22
14	3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	22
15	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	21
16	5414	Apsargi	21
17	8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	21
18	7224	Metāla pulētāji, slīpētāji un instrumentu asinātāji	20
19	4321	Noliktavu darbinieki	18
20	2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	15

Tabula 32. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Pierīgā, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	7111	Ēku būvnieki	-87
2	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-75
3	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-67
4	3111	Ķīmijas un fizikas zinātņu speciālisti	-62
5	9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-54
6	2412	Finanšu un investīciju konsultanti	-52
7	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-50
8	9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-41
9	7512	Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	-21
10	8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	-13
11	3313	Grāmatvedības speciālisti	-9
12	4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	-8
13	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-7
14	2411	Grāmatveži	-5
15	5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	-3
16	7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	-2
17	3115	Inženiermehānikas speciālisti	-2
18	8172	Koksnes apstrādes iekārtu operatori	-1

Kurzeme

Tabula 33. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Kurzemē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	676
2	5131	Viesmīļi	184
3	2221	Medicīnas mūsu profesiju vecākie speciālisti	156
4	5329	Citur neklasificēti individuālās aprūpes darbinieki	156
5	3142	Lauksaimniecības un nekustamā īpašuma speciālisti	94
6	7126	Sanitārtehniķi	52
7	2149	Citur neklasificēti inženieri	44
8	9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	35
9	2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	35
10	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	32
11	4213	Lombardu darbinieki un augļotāji	32

12	2359	Citur neklasificēti izglītības jomas vecākie speciālisti	30
13	2341	Pamatizglītības pedagogi	29
14	3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	26
15	2342	Pirmsskolas pedagogi	23
16	7522	Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	22
17	8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	21
18	7212	Metinātāji un griezēji	20
19	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	20
20	7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	676

Tabula 34. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Kurzemē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	7111	Ēku būvnieki	-123
2	7222	Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-115
3	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-99
4	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-83
5	3322	Tirdzniecības pārstāvji	-79
6	7131	Krāsotāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	-76
7	4323	Transporta uzskaites darbinieki	-70
8	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-58
9	3435	Citi mākslas un kultūras speciālisti	-52
10	9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-51
11	9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-47
12	9329	Citur neklasificēti strādnieki	-37
13	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-32
14	8343	Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori	-26
15	2211	Vispārējās prakses ārsti	-22
16	4222	Apmeklētāju pieņemšanas un informēšanas darbinieki	-18
17	8332	Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	-18
18	9313	Ēku būvniecības strādnieki	-15
19	7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	-14
20	9214	Dārzkopības strādnieki	-10

Tabula 35. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latgalē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	9321	Iesaiņotāji	188
2	7132	Apsmidzinātāji un lakotāji	82
3	2114	Ģeologi un ģeofiziķi	72
4	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	50
5	3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	45
6	7222	Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	43
7	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	38
8	3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	36
9	8159	Citur neklasificēti tekstila, kažokādas un ādas izstrādājumu ražošanas iekārtu operatori	36
10	9329	Citur neklasificēti strādnieki	36
11	4132	Datu ievadīšanas operatori	34
12	9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	32
13	5312	Skolotāju palīgi	30
14	2341	Pamatizglītības pedagogi	29
15	7511	Miesnieki, zivju pārstrādātāji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	29
16	2262	Farmaceiti	26
17	7231	Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki	24
18	2212	Specialitāšu ārsti	20
19	2266	Audiologi un runas terapeiti	20
20	7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	20

Tabula 36. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Latgalē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-134
2	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-93
3	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-93
4	3322	Tirdzniecības pārstāvji	-78
5	1321	Apstrādes rūpniecības jomas vadītāji	-76
6	9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-47
7	7126	Sanitārtehniķi	-26
8	7111	Ēku būvnieki	-25
9	8343	Autoceltņu un citu kraušanas iekārtu operatori	-24

10	9313	Ēku būvniecības strādnieki	-23
11	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-16
12	4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	-9
13	7212	Metinātāji un griezēji	-7
14	3412	Sociālā darba speciālisti	-4

Vidzeme

Tabula 37. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Vidzemē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	452
2	9321	Iesaiņotāji	376
3	7513	Piena produktu ražotāji	170
4	8172	Koksnes apstrādes iekārtu operatori	69
5	2341	Pamatizglītības pedagogi	62
6	7119	Citur neklasificēti būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54
7	6113	Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	48
8	5131	Viesmīļi	32
9	9329	Citur neklasificēti strādnieki	23
10	8344	Autoiekrāvēju operatori	20
11	7212	Metinātāji un griezēji	17
12	2422	Politikas pārvaldības vecākie speciālisti	17
13	9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	16
14	5414	Apsargi	13
15	2342	Pirmsskolas pedagogi	12
16	2411	Grāmatveži	12
17	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	10
18	3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	8
19	3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	8
20	5312	Skolotāju palīgi	7

Tabula 38. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Vidzemē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	3412	Sociālā darba speciālisti	-1194
2	2634	Psihologi	-210
3	8182	Tvaika turbīnu, dzinēju un boileru operatori	-161
4	9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-103
5	5311	Bērnu aprūpes darbinieki	-83

6	3322	Tirdzniecības pārstāvji	-76
7	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-72
8	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-72
9	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-66
10	7111	Ēku būvnieki	-60
11	9313	Ēku būvniecības strādnieki	-42
12	9213	Jauktu lauksaimniecības kultūru un lopkopības fermu strādnieki	-38
13	3341	Biroja vadītāji	-22
14	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	-20
15	4132	Datu ievadīšanas operatori	-20
16	5151	Uzskopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	-17
17	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-15
18	3313	Grāmatvedības speciālisti	-9
19	8322	Vieglo automobiļu, taksometru un mazietilpīgo kravas automobiļu un mikroautobusu vadītāji	-8
20	4311	Uzskaites un grāmatvedības darbinieki	-7

Zemgale

Tabula 39. Top 20 profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma PIEAUGUMS 2014.gada 2.pusgadā (Zemgalē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	6113	Dārznieki, dārza kultūru un stādu audzētāji	110
2	7412	Elektroiekārtu mehāniķi un atslēdznieki	84
3	8342	Zemes racēju un tiem līdzīgu mašīnu operatori	56
4	7222	Instrumentatslēdznieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	54
5	5223	Veikalu pārdevēji un pārdevēju palīgi	43
6	3339	Citur neklasificēti komercpakalpojumu jomas speciālisti	38
7	2342	Pirmsskolas pedagogi	33
8	7233	Lauksaimniecības un rūpniecības mašīnu mehāniķi un remontatslēdznieki	32
9	8189	Citur neklasificēti rūpniecisko iekārtu un mašīnu operatori	32
10	9112	Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji	31
11	2212	Specialitāšu ārsti	28
12	2149	Citur neklasificēti inženieri	26
13	8172	Koksnes apstrādes iekārtu operatori	24
14	2341	Pamatizglītības pedagogi	24
15	5312	Skolotāju palīgi	24
16	3221	Medicīnas māsu profesiju speciālisti	16
17	3355	Iekšlietu inspektori un izmeklētāji	16

18	9613	Sētnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	15
19	2131	Biologi, botāniķi, zoologi un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	12
20	7212	Metinātāji un griezēji	12

Tabula 40. Profesiju grupas, kurām prognozēts lielākais darbaspēka pieprasījuma KRITUMS 2014.gada 2.pusgadā (Zemgalē, visās nozarēs)

Nr.	Profesiju grupas kods	Nosaukums	2014.gada 2.pusgamam
1	6114	Jauktu lauksaimniecības kultūru audzētāji	-96
2	7126	Sanitārtehniķi	-84
3	3322	Tirdzniecības pārstāvji	-83
4	8341	Lauksaimniecības un mežsaimniecības mašīnu, mehānismu un iekārtu operatori	-78
5	9211	Lauksaimniecības kultūru audzēšanas saimniecības strādnieki	-65
6	7111	Ēku būvnieki	-61
7	6121	Piena lopu un citu mājdzīvnieku audzētāji	-58
8	8332	Smago kravas automobiļu ar piekabēm un autovilcienu vadītāji	-25
9	9212	Mājlopu fermu strādnieki	-16
10	9329	Citur neklasificēti strādnieki	-9
11	7512	Maiznieki, konditori un konfekšu ražotāji	-6
12	5151	Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs	-4
13	2413	Finanšu analītiķi	-4
14	7411	Būvelektriķi un tiem radniecīgu jomu elektriķi	-4
15	7523	Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori	-3
16	2611	Juristi	-2
17	2411	Grāmatveži	-2
18	8331	Autobusu, trolejbusu un tramvaju vadītāji	-2
19	3323	Iepirkumu speciālisti	-1
20	3313	Grāmatvedības speciālisti	-1

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Darba devēju aptaujas un nozaru asociāciju interviju šķērsanalīzes secinājumi

Šajā ziņojuma sadaļā ir veikti šķērsanalīzes secinājumi pēc nozaru asociāciju interviju rezultātu analīzes par intervētajām nozaru asociācijām saistošajām profesijām, tām nepieciešamajām prasmēm un atbilstošajām NVA izglītības programmām.

40% respondentu darba devēju norāda, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 1.pusgada laikā nav mainījies / nemainās. Tikpat liels respondentu īpatsvars arī iepriekšējā pētījuma periodā norādīja, ka preču un pakalpojumu pieprasījumu 2013.gada 2.pusgada laikā nebija mainījies, savukārt, iepriekšējā pētījuma laikā prognozējot preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņas 2014.gada 1.pusgadam, šo respondentu īpatsvars bija 38%. Arī attiecībā uz preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņu prognozi 2014.gada 2.pusgadam 38% respondentu prognozē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem 2014.gada 2.pusgada laikā īpaši nemainīsies. Ņemot vērā, ka šī respondentu grupa rezultātu analīzē par preču un pakalpojumu pieprasījuma izmaiņām ir vislielākā kopš 2013.gada 2.pusgada novērtējuma, kā arī ņemot vērā vairāku pētījuma periodu dinamikā salīdzinoši stabili noturīgo un lielo respondentu īpatsvaru, kuri prognozē un vēlāk novērtē, ka pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem attiecīgajā periodā palielinās (otra lielākā respondentu grupa), **var uzskatīt, ka Latvijas ekonomikā notiek neliela, bet stabila izaugsme un preču un pakalpojumu pieprasījums, lai arī mazākā tempā, tomēr palielinās, kas ietekmē arī nepieciešamību pēc noturīga un nedaudz pieaugoša darbinieku skaita darba tirgū.**

Šo tendenci apstiprina arī nozaru asociāciju pārstāvji. Zemāk tabulā norādīti darba devēju plāni darbavietu izveidošanai un likvidēšanai (ekstrapolētie dati), kā arī atbilstošās nozares asociāciju pārstāvju redzējums par nozares attīstību kopumā un darbaspēka pieprasījuma izmaiņām tajā.

Darba devēju aptaujas secinājumi	Nozaru asociāciju interviju rezultāti
72.profesiju grupā (Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki) 3,3% darba devēju plāno samazināt 107 darbavietas, bet 5,8% darba devēju plāno izveidot 342 jaunas darbavietas.	Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības nozarē kopumā eksperts paredz, ka nozarē notiks attīstība un 2014.gada laikā būs vērojams pieaugums – aptuveni 4-5% apmērā. Nozarē nesamazinās pieprasījums pēc darbaspēka. Vairākos sektoros ir pat deficīts, īpaši tas attiecas uz inženiertehniskajiem darbiniekiem
92.profesiju grupā (Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki) 3,2% darba devēju plāno samazināt 191 darbavietu, bet 12,6% darba devēju plāno izveidot 412 jaunas darbavietas. Tāpat arī 61.profesiju grupā (Kvalificēti tirgus	Lauksaimniecības nozarē kopumā otrajam pusgadam saglabāsies augošs pieprasījums pēc darbaspēka, jo darbinieku trūkst.

Darba devēju aptaujas secinājumi	Nozaru asociāciju interviju rezultāti
lauksaimniecības darbinieki) tikai 0,4% darba devēju plāno samazināt 14 darbavietas, bet 1,2% darba devēju plāno izveidot 70 jaunas darbavietas.	
Darba devēju aptaujas rezultāti parādīja, ka darba devēji 2014.gada 2.pusgadā viesmīļu profesijā plāno izveidot +170 jaunas darbavietas, bet likvidēt tikai -43; bārmeņu profesijā plāno izveidot +551 jaunu darbavietu un nelikvidēt nevienu, savukārt, pavāru profesijā plāno izveidot +208 jaunas darbavietas un likvidēt tikai -10.	Latvijas viesnīcu un restorānu asociācija norāda, ka esošais darbaspēks nevar apmierināt krasi pieaugušo pakalpojumu pieprasījuma apjomu
5,5% no visiem darba devējiem 2014.gada 2.pusgadā 25.profesiju grupā (Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti) plāno izveidot jaunas +325, bet 1,3% darba devēju plāno samazināt -43 darbavietas (tieši 2512 Programmētāji). Savukārt, 35. grupā (Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti) 5,2% darba devēju plāno izveidot +306 jaunas darbavietas, bet tikai 0.9% darba devēju plāno samazināt -29 darbavietas.	Situācija informāciju un komunikāciju tehnoloģiju nozarē attīstās pozitīvi – ir vērojama izaugsme un pieprasījuma pieaugums pēc nozares pakalpojumiem. Latvijā šobrīd iztrūkst apmēram 1000 darbinieku tieši IKT nozarē.
92.profesiju grupā (Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki) 3,2% darba devēju plāno samazināt 191 darbavietu, bet 12,6% darba devēju plāno izveidot 412 jaunas darbavietas. Profesija 7522 Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji +43 jaunas darbavietas un 0 likvidējamās. Profesija 7523 Kokapstrādes instrumentu un darbgaldu regulētāji un operatori +8 jaunas darbavietas un 0 likvidējamās.	Kokrūpniecības nozares apakšnozarēs gaidāms neliels pieaugums. Salīdzinājumā ar 2013.gada 2.pusgadu 2014.g. 1.pusgadā nozarē vērojams „mērens pieaugums”. Līdzīgi ir arī ar iespējamo izmaiņu prognozēm par 2014.gada 2.pusgadu. 2014.gada 2.pusgadā nozarē būtiski darbaspēka pieprasījums nemainīsies. Tas būs nedaudz lielāks, bet ne būtiski. Joprojām būs pieprasījums pēc kokvedēju šoferiem, nozarē pastāvīgi trūkst programmvadības darbagaldu operatori. Savukārt, pieprasījums darba tirgū pēc zemas kvalifikācijas strādniekiem uz nozares tehnoloģiju attīstības rēķina samazinās. Nozarē neapšaubāmi ir kvalificēta darbaspēka deficīts. Taču dažādās apakšnozarēs vērojams mērens darbaspēka pieprasījuma pieaugums.
Profesiju 4 zīmju līmenī būvniecības jomā 4% darba devēju plāno samazināt 123 darbavietas,	Kopējais būvniecības apjoms palielināsies un gada otrajā pusē būs vērojams vēl lielāks

Darba devēju aptaujas secinājumi	Nozaru asociāciju interviju rezultāti
bet 4,5% darba devēju plāno izveidot 260 jaunas darbavietas, tai skaitā, 1323 Būvniecības jomas vadītāji, 9313 Ēku būvniecības strādnieki, 7111 Ēku būvnieki.	pieaugums.
Profesijā 7231 Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdznieki 1,2% darba devēju plāno izveidot +69 jaunas darbavietas, bet 1,3% darba devēju plāno likvidēt un -43 darbavietas.	Auto asociācija, kas tika uzrunāta saistībā ar pieprasījuma izmaiņām pēc Mehānisko transportlīdzekļu mehāniķi un remontatslēdzniekiem norāda, ka, salīdzinājumā ar 2013.gadu, situācija ir nedaudz mainījusies uz labo pusi un ir redzams neliels pieprasījuma pieaugums nozarē, kā arī 2014.gada 2.pusgadā tiek prognozēts preču un pakalpojumu pieprasījuma pieaugums. Sākot ar 2013.gada otro pusi, darbaspēka pieprasījums kopumā ir palielinājies par nelielu daļu
Darba devēju aptauja parādīja, ka profesijā 5151 Uzkopšanas un saimniecības daļas vadītāji birojos, viesnīcās un citās iestādēs 0,8% darba devēju plāno likvidēt -27 darbavietas, bet profesijā 9112 Biroju, viesnīcu un citu telpu apkopēji 1,7% darba devēju plāno samazināt -55 darbavietas. Darba devēju aptaujā neparādījās neviens darba devējs, ka šajās profesijās plāno izveidot jaunas darbavietas.	Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija norāda, ka pieprasījums pēc nozares pakalpojumiem turpinās pieaugt, taču tuvākajā laikā nav sagaidāma jaunu darbinieku piesaiste nozarei - nav sagaidāms būtisks darbaspēka pieejamības pieaugums.
Grāmatvedības jomā, kas pastarpināti raksturo jauno uzņēmumu veidošanos ekonomikā, 4 zīmju līmenī 4% darba devēju plāno izveidot 229 jaunas darbavietas, bet 3% plāno likvidēt 103 darbavietas, tai skaitā, 2411 Grāmatveži, 3313 Grāmatvedības speciālisti un 4311 Uzskaites un grāmatvedības darbinieki.	Grāmatvežu asociācija norāda, ka pieprasījuma pieaugums pēc nozares pakalpojumiem ir vērojams gan 2014.gada 1.pusgadā, gan saglabāsies 2014.gada 2.pusgadā un „vienmēr ir pieprasījums pēc labiem grāmatvežiem”

Tāpat nozaru asociāciju interviju rezultāti apstiprina darba devēju aptaujas rezultātus par galvenajām darbiniekiem nepieciešamajām prasmes, kas ir valodu zināšanas (latviešu un krievu), kā arī datorprasmes un komunikāciju prasmes.

Kopumā var skaidri secināt ka darba devēju aptaujas rezultāti un nozaru asociāciju interviju rezultāti ir izteikti saskanīgi, kas savukārt ļauj secināt, ka darba devēju aptaujā iegūtie dati

darbaspēka pieprasījuma ekonometriskajam prognozēšanas modelim ir ar augstu ticamības pakāpi.

Nozaru asociāciju komentāri un ieteikumi par NVA apmācībām

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumu periodiem ir jūtama nozaru asociāciju kritiskuma samazināšanās attiecībā uz NVA apmācību programmām, kā arī jūtama lielāka atvērtība sadarbībai ar NVA. Vienlaikus joprojām kritiski ir jāizvērtē tās darba devēju vēlmes un vajadzības, kuras būtu īstenojamas nozares un darba devēju pašu spēkiem, no tām darba tirgus vajadzībām, kuru apmierināšana ir NVA kompetencē un saskan ar tās mērķiem.

Visaptveroši komentāri un ieteikumi

- Vairākas nozaru asociācijas uzsver nepieciešamību apmācību procesā, būtiski palielināt praktisko nodarbību skaitu sadarbībā ar uzņēmumiem un profesionālajām skolām. Veicot nelielu organizatorisku darbu, būtu iespējams saskaņot profesionāli tehniskās skolas mācību grafikus ar NVA apmācībām un laikā, kad skolas audzēkņi neizmanto viņiem pieejamās iekārtas, to varētu darīt NVA klienti. Apmācībās būtu lietderīgi arī vairāk piesaistīt attiecīgās nozares pārstāvjus.
- Tāpat vairāku nozaru eksperti iesaka, organizējot bezdarbnieku apmācības dažādās programmās, izmantot testu palīdzību bezdarbnieku sagrupēšanai grupās pēc noteiktām pazīmēm, piemēram, priekšzināšanām, izglītības līmeņa, prasmēm (Zemnieku Saeima, Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācija, Latvijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju asociācija, Latvijas Būvnieku asociācija, Auto asociācija).
- Profesionālās tālākizglītības programmās apmācības veikt tikai dalībniekiem ar priekšzināšanām, pamatzināšanām attiecīgās nozares vai profesijas jomā.
- Organizēt apmācības „Darba drošības” jautājumos visu profesiju apmācībuursos atbilstoši to specifikai nevis organizēt atsevišķus kursus / lekcijas.
- Ieviest tādu sadarbības praksi starp NVA un darba devējiem, ka paši darba devēji piedalās potenciālo darbinieku atlasē, kurus pēc tam apmāca NVAursos. Līdz ar to darba devējam būtu iespēja pārliecināties par cilvēka personību un atbilstību darbam uzņēmumā, bet NVA zinātu, ka cilvēkam būs darbavieta.
- Vairāku nozaru asociāciju eksperti ierosina iespēju robežās izsniegt valsts un Eiropas līmeņa sertifikātus par dalību apmācībās, eksāmena nokārtošanu un kvalifikācijas iegūšanu (priekšlikumi, galvenokārt, tika attiecināti uz valodu apmācībām un informācijas tehnoloģijām).
- Atsevišķas nozaru asociācijas, piemēram, Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija vēlētos iniciatīvu no NVA puses sadarbības veidošanai gan bezdarbnieku apmācībā, darba meklētāju iekārtošanā šīs nozares uzņēmumu vakantajās darbavietās.

Komentāri un ieteikumi par konkrētām programmām

Kvalifikācija, Prasmes, Kursu nosaukumi	Mācību stundu skaits	Eksperta novērtējums
Biškopība	160 - 320	Kurss nav nepieciešams. Ekspertes norāda, ka biškopība ir ļoti šaura joma.
Lauksaimniecības pamati	160 - 320	Ar 320 stundām pamatu apgūšanai pietiek. Tie būtu noteikti papildināmi ar kādu specializācijas kursu.
Bioloģiskā lauksaimniecība	160 - 320	Šāda atsevišķa specializācija nav nepieciešama, jo tajā vienalga izmanto tradicionālās lauksaimniecības izglītību.
Vides aizsardzības pamati	60-80	Kurs būtu attiecināms uz augsta līmeņa speciālistiem, kuri iepriekš ir ieguvuši augstāko izglītību kādā bioloģijas vai lauksaimniecības jomā.
Lopkopības speciālists	160 - 320	Jaunu programmu piedāvājums - šīs profesijas varētu mācīt arī „sašaurinātā specialitātē”, piemēram, piena operatorus, aitkopējus, liellopu kopēji. Ja būtu šāda veida apmācība, tad „darba meklētājs būtu pievilcīgs darba tirgum.”
Mehанизators	160 - 320	
Organizējot apmācības lauksaimniecības nozarei vajadzīgajās profesiju grupās, būtu nepieciešamas izglītības programmas veidot ar piesaisti un apmācību darbam ar jaunākajām nozarē ienākušajām IT tehnoloģijās		
Pavāri		Jaunu programmu ierosinājums
Konditori		Jaunu programmu ierosinājums
Istabeņu apmācības programma		Jaunu programmu ierosinājums
Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā:		
<ol style="list-style-type: none"> 1) atteikties no „garajām” apmācībām, piemēram datorsistēmu tehniķis – 960 mācību stundas; 2) apmācību programmas, kurās ir 100 un vairāk stundas – padarīt efektīvākas, ieviešot jaunas mācību metodikas un tehnoloģijas – <i>ar jaunākām metodikām, moderniem mācību līdzekļiem, intensīvu darbu klasē, nelielas apmācāmo grupas – tā var panākt, ka grupas rezultāts ir tikpat labs vai vēl labāks.</i> 3) apmācības beidzot, izsniegt Eiropas sertifikātu, kas apliecina cilvēka prasmes; 		
Elektromontieris	640	<i>Vajadzētu 960 stundas</i>
Sanitārtehnisko iekārtu montētājs	640	<i>Vajadzētu 960 stundas</i>
Valodu apmācības	100-160	<i>Būtu nepieciešama vairāk (viena asociācija)</i>
Pašnodarbinātās personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi	16	Pēc nozares pārstāves vērtējuma, lai šis kurss būtu efektīvāks, kursa ilgumu vajadzētu dubultot – 16 stundu vietā vajadzētu piedāvāt 32 stundas.
Kalējs		Jaunu programmu ierosinājums
Metāllējējs		Jaunu programmu ierosinājums